आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को
नीति, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन
कार्ययोजना

नेपाल सरकार

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाडौं

नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय

आ.व. २०७५/७६ को
नीति, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्ययोजना

२०७५ आषाढ

विषय सूची
खण्ड क : ऊर्जा

पेज

१. नीति, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्ययोजना

मध्यम तथा दीर्घकालीन उपलब्धि/प्रभाव सम्बन्धि सूचक १

वार्षिक प्रतिफल तथा प्रभाव सम्बन्धि सूचक ३

नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयन कार्ययोजना ४

२. कार्यान्वयन निर्देशिका

कार्यान्वयन कर्यक्षेत्र १८

संरचना, संस्था तथा जनशक्ति २०

वित्तीय व्यवस्थापन २०

नतिजा व्यवस्थापन २१

कार्यान्वयनको मार्गचित्र २१

३. अनुगमन योजना

आयोजना तयारी चरणको अनुगमन योजना २६

आयोजना कार्यान्वयन चरणको अनुगमन योजना २६

*४. नवप्रवर्तनात्मक कार्यक्रम **(Innovative Idea)*** २८

खण्ड ख (जलस्रोत तथा सिंचाइ)

	पेज नं.
नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्यिन कार्ययोजना	
मध्यम तथा दीर्घकालिन उपलब्धि/प्रभाव सम्बन्धी सूचक	*३१*
वार्षिक प्रतिफल तथा उपलब्धिसम्बन्धी सूचक	*३२*
नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्यिन कार्ययोजना	
(क) नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्यिन कार्ययोजना (सिंचाइ तर्फ)	*३३*
(ख) नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्यिन कार्ययोजना (जल उत्पन्न प्रकोप ब्यबस्थापन तर्फ)	*४१*
(ग) नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्यिन कार्ययोजना (जल तथा मौसम बिज्ञान बिभाग)	*४५*
कार्यान्वियन निर्देशिका	
*१ कार्यान्वियनको कार्यक्षेत्र **(Scope of Works)***	*५१*
१.१ सिंचाइ तर्फ	*५१*
१.२ जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन तर्फ	*५५*
१.३ जल तथा मौसम बिज्ञान बिभाग तर्फ	*५८*
२ संरचना, संस्था, जनशक्ति तथा वितिय व्यवस्थापन	*६०*
२.१ सिंचाइ तर्फ	*६०*
२.२ जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन तर्फ	*६५*
२.३ जल तथा मौसम बिज्ञान बिभाग तर्फ	*६९*
*३ .प्रत्येक क्रियाकलापको **Progress Indicators** र **Output/Outcome Indicators***	*७०*
३.१ सिंचाइ तर्फ	*७०*
३.२ जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन तर्फ	*७२*
३.३ जल तथा मौसम बिज्ञान बिभाग तर्फ	*७२*
*४ .प्रत्येक क्रियाकलाप कार्यान्वियन गर्न अपनाउनु पर्ने कदमहरु, सावधानीहरु, समयमै सम्पन्न हुने सुनिश्चतता र सम्पन्न हुन नसकेमा दोश्रो तहको कार्यान्वियन योजना **(Plan-B)***	*७५*
४.१ सिंचाइ तर्फ	*७५*
४.२ जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन तर्फ	*७८*
४.३ जल तथा मौसम बिज्ञान बिभाग तर्फ	*८०*
५ कार्यान्वियनको प्रत्येक चरणमा संलग्न जनशक्ति र सरकारी, निजी, सहकारी र अन्य सरोकारवालाहरुको भूमिका	*८१*
५.१ सिंचाई/जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन तर्फ	*८२*
५.२ जल तथा मौसम विज्ञान तर्फ	*८८*
६ कार्यान्वियनको तरिका (अन्तर सरकारी, अन्तर निकाय समन्वय)	*९०*
६.१ अन्तर सरकारी समन्वय	*९०*
६.२ अन्तर निकाय समन्वय	*९०*
७ अनुगमन तथा प्रतिबेदन	*९१*
७.१ कार्यान्वियन स्थितिको नियमित प्रतिवेदनको तरिका	*९१*
७.२ अनुगमन योजना	*९१*

खण्ड क

ऊर्जा

तालिका १

नीति, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्ययोजना

(मध्यम तथा दीर्घकालिन उपलब्धि/प्रभाव सम्बन्धी सूचक)

क्र.सं.	क्षेत्र	प्रमुख नतिजा क्षेत्र	प्रमुख कार्यसम्पादन सूचक (इकाई)	प्रमुख क्रियाकलाप	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को लक्ष्य	आर्थिक वर्ष २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	सूचनाको श्रोत	जिम्मेवार निकाय
१	**गुणस्तरीय पूर्वाधार**	पाँच वर्षभित्र पाँच हजार मेगावाट विद्युत उत्पादन	• जलविद्युत उत्पादन मेगावाट	• ने.वि.प्रा. र यसका सहायक कम्पनी तथा निजी क्षेत्रका निर्माणाधीन विद्युत आयोजना सम्पन्न गरि ४,०७१ मे.वा. उत्पादन गर्ने।	• १०७३ मे.वा.	• ७६० मे.वा	• ५००० मे.वा.	प्रतिवेदन	उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय
			• वैकल्पिक उर्जा उत्पादन	• लघु तथा साना जलविद्युत् आयोजना • सौर्य तथा वायु ऊर्जा मिनी ग्रिड प्रणाली	• २९,५०० कि.वा. • ४१३ कि.वा	• ३००० कि.वा. • २७५ कि.वा	• ४८,००० कि.वा. • २,००० कि.वा,		
			• प्रतिव्यक्ति विद्युत खपत	• विद्युत उतपादन, प्रशारण र वितरण आयोजनाहरु सम्पन्न गर्ने तथा उर्जा खपत बढाउने	• १७७ किलोवाट घण्टा पुर्याउने	• २५० किलोवाट घण्टा	• १५०० किलोवाट घण्टा		

क्र.सं.	क्षेत्र	प्रमुख नतिजा क्षेत्र	प्रमुख कार्यसम्पादन सूचक (इकाई)	प्रमुख क्रियाकलाप	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को लक्ष्य	आर्थिक वर्ष २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	सूचनाको श्रोत	जिम्मेवार निकाय
		उच्च क्षमताको प्रसारण लाइन	• ७६५ के.भि. क्षमताको प्रशारण लाइन	अध्ययन कार्य सम्पन्न गरी निर्माणको चरणमा प्रवेश हुने।	-	अध्ययन प्रकृया शुरु गर्ने	निर्माणको चरणमा प्रवेश गर्ने	प्रतिवेदन	उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय
			• ४०० के.भि. क्षमताको प्रशारण लाइन	निर्माणाधीन उच्च भोल्टेज स्तरका पुर्व पश्चिम र नदी वेशिनको कोरिडोरमा आधारित तथा बुटवल -गोरखपुर र गल्छी—रसुवागढी—केरुङ अन्तरदेशीय प्रशारण लाइन एवं सबस्टेशन निर्माण सम्पन्न गर्ने	७८ सर्किट कि.मि.	५० सर्किट कि.मि.	८१८ सर्किट कि.मि.		
			• २२० के.भि. क्षमताको प्रशारण लाइन		७५ सर्किट कि.मि.	१५० सर्किट कि.मि.	१२७४ सर्किट कि.मि.		
			• १३२ के.भि. क्षमताको प्रशारण लाइन		२८७१ सर्किट कि.मि.	२२२ सर्किट कि.मि.	४३४८ सर्किट कि.मि.		

तालिका २

नीति, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्ययोजना

(वार्षिक प्रतिफल तथा उपलब्धि सम्बन्धी सूचक)

बुदा नं	क्षेत्र नं	क्षेत्र	प्रमुख क्रियाकलाप	प्रतिफल सूचक (इकाई)	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को लक्ष्य				सूचनाको श्रोत	जिम्मेवार निकाय
						प्रथम	दोश्रो	तेश्रो	वार्षिक		
३९, ४०		विद्युत उत्पादन, खपत, तथा आपूर्ति	विद्युत खपत	प्रतिव्यक्ति किलोवाट घण्टा	१७७ किलोवाट घण्टा	७	७.५	५८	२५० किलोवाट घण्टा	प्रतिवेदन	उर्जा, जलस्रोत तथा सिचाइ मन्त्रालय
			विद्युत उत्पादन तथा आपूर्ति	२४ घण्टा विद्युत आपूर्ति (मेगावाट)	१०७३ मेगावाट	५३	५५	६५२	१८३३ मेगावाट	प्रतिवेदन	उर्जा, जलस्रोत तथा सिचाइ मन्त्रालय
			नविकरणीय बैकल्पिक उर्जा	मेगावाट	३०.७ मेगावाट	०.३	१	१.७	३३.७ मेगावाट	प्रतिवेदन	उर्जा, जलस्रोत तथा सिचाइ मन्त्रालय
४१		विद्युत प्रसारण	विद्युत प्रसारण लाइन निर्माण	थप हुने प्रसारण लाइन (स. कि.मी.)	३,५३८ स. कि. मि.	११५	१९०	४५६	४,२९९ स.कि.मि.	प्रतिवेदन	उर्जा, जलस्रोत तथा सिचाइ मन्त्रालय
			उच्च भोल्टेज (४०० के.भि.) अन्तरदेशिय प्रसारण लाइन निर्माण	कि.मि. प्रसारण लाइन निर्माण	७८ कि. मि.	अध्ययन तथा डिपिआर/ निर्माण	अध्ययन तथा डिपिआर/ निर्माण	अध्ययन तथा डिपिआर/ निर्माण	५० स.कि.मि. अध्ययन तथा डिपिआर/ निर्माण	प्रतिवेदन	उर्जा, जलस्रोत तथा सिचाइ मन्त्रालय

तालिका ३

नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयन कार्ययोजना

बुंदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	बजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
३९	**दश वर्षभित्र प्रतिव्यक्ति विद्युत खपत हालको ११० बाट १५०० किलोवाट घण्टा पुर्‍याउने । पाँच वर्षभित्र उत्पादनका सबै क्षेत्र, सार्वजनिक यतायत सेवा र अन्य पूर्वाधारका क्षेत्रमा चौबीसै घण्टा विद्युत आपूर्ति व्यवस्था गर्ने ।**			**आगामी तीन वर्षभित्र सबै नेपालीको घरमा आधुनिक उर्जा र पाँच वर्ष भित्र सबै घरपरिवारलाई माग बमोजिमको विद्युत उपलब्ध गर्ने**							
	क्रियाकलाप १: विद्युत उपयोगको विविधिकरण गरी प्रतिव्यक्ति विद्युत खपत बढाउने	१७७ किलोवाट घण्टा	७०० किलोवाट घण्टा पुर्‍याउने		प्रति व्यक्ति विद्युत खपत किलोवाट घण्टा	२५० किलोवाट घण्टा पुर्‍याउने	७ किलोवाट घण्टा थप	७.५ किलोवाट घण्टा थप	५८ किलोवाट घण्टा थप	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय तथा नेपाल सरकारका अन्य निकायहरु
	Milestone 1: सामुदायिक तथा ग्रामिण विद्युतीकरणमा जोड दिने।	४०,०५,००० घर धुरीमा विद्युतीकरणको कार्य सम्पन्न भइसकेको	बार्किं करिब १५,९५,००० घर धुरीमा विद्युतीकरण गर्ने।		थप घर धुरी	४,८७,०००	२४,३५०	७३,०५०	३,८९,६००		
	Milestone 2: खाना पकाउने ग्यासलाई विद्युतीय ऊर्जाले प्रतिस्थापन गर्ने ।		खाना पकाउने ग्यासलाई विद्युतीय ऊर्जाले प्रतिस्थापन गर्ने।								
	Milestone 3: विद्युतीय सवारी साधनहरु सञ्चालन गर्न जोड	हाल रत्नपार्क वितरण	हरेक नगरपालिकामा कम्तीमा २ स्थानमा			करिब ५ स्थानमा	ने.वि.प्रा.ले उपलब्ध	EV Supplier लाई उपलब्ध गराइएको	करिब ५ स्थानमा चार्जिंग स्टेसन		

बुंदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	बजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	दिइने र विद्युतीय सवारी साधनको लागि चार्जिङ्ग स्टेशनहरुको व्यवस्था गर्ने ।	केन्द्रमा एउटा चार्जिङ्ग स्टेशन जडित रहेको	चार्जिङ्ग स्टेशन जडान गर्ने।			चार्जिंग स्टेसन जडान गर्ने	गराउने स्थानहरुको विवरण प्रवर्द्धकहरुलाई जानकारी गराउने	स्थानको अध्ययन गरि जडानको लागि तयारी गर्न लगाउने	जडान गर्ने		ऊर्जा,जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय तथा नेपाल सरकारका अन्य निकायहरु
	क्रियाकलाप २: जलविद्युत उत्पादन, प्रशारण लाइन तथा वितरण लाइन विस्तारमा जोड दिने										
	Milestone 1: विद्युत उत्पादन	१०७३ मेगावाट	५००० मेगावाट		मेगावाट	७६०	५३	५५	६५२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण तथा निजी क्षेत्र	
	Milestone 2: प्रशारण लाइन निर्माण	३५३८ सर्किट कि.मी.	६९५४ सर्किट कि.मी.		सर्किट कि.मी.	७६१	११५	१९०	४५६	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	
४०	**क. पाँच वर्षभित्र ५ हजार मेगावाट र दश वर्ष भित्र १५ हजार मेगावाट विद्युत उत्पादन गर्ने**			**प्रत्येक प्रदेशमा एक बहुउद्देश्यीय जलविद्युत आयोजना सञ्चालन गर्ने**							
	क्रियाकलाप १: बुढीगण्डकी जलाशायुक्त जलविद्युत आयोजना (१२०० मेगावाट)	मुआब्जा वितरणको कार्य भइरहेको	निर्माणाधीन अवस्थामा भएको हुने ।		मुआब्जा वितरण	मुआब्जा वितरण	मुआब्जा वितरण	मुआब्जा वितरण	मुआब्जा वितरण	बुढीगण्डकी जलविद्युत आयोजना	
	क्रियाकलाप २: बुढीगंगा जलविद्युत आयोजना (२० मेगावाट)										

बुंदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	बजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	Milestone 1: आ.व. २०७५/७६ सम्म आयोजनाको प्रशारण लाइनको IEE, Contract Document, विस्तृत इन्जिनियरिङ्ग डिजाइन, EIA प्रतिवेदन, physical Modeling को कार्य सम्पन्न गर्ने	बुढीगंगा जलविद्युत आयोजनाको विस्तृत इन्जिनियरिङ्ग डिजाइन कार्य भईरहेको ।	Civil, Electrical, Hydro mechanical works का निर्माण कार्य जारी राखे र इ.स. २०२३ जनवरी २४ बाट Trial Operation शुरु गर्ने ।		कार्य सम्पन्न	आयोजनाको प्रशारण लाइन को IEE, Contract Document , विस्तृत इन्जिनियरिङ्ग डिजाइन, EIA प्रतिवेदन, physical Modeling को कार्य सम्पन्न गर्ने ।	प्रशारण लाइनको IEE गर्ने कार्य सम्पन्न गर्ने ।	Contract Document, विस्तृत इन्जि-नियरिङ्ग डिजाइन, EIA प्रतिवेदन, physical Modeling कार्य सम्पन्न गर्ने ।	Consultant को EOI, RFP को कार्य सम्पन्न गर्ने ।	विद्युत विकास विभाग/ बुढीगंगा जलविद्युत आयोजना	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय तथा नेपाल सरकारका अन्य निकायहरु
	Milestone 2: आ.व. २०७६/७७ सम्म Civil Contractor को चयन गरी र निर्माण कार्य शुरु गर्ने				निर्माण कार्य	Civil Contractor को चयन गरी निर्माण कार्य शुरु गर्ने ।	Civil Contractor को pre-qualification को मूल्यांकन सम्पन्न गरी सम्झौता गर्ने, Supervision Consultant छनोट गरी सम्झौता गर्ने ।	Site, camp Facilities, Crusher, Batching स्थापना गर्ने	पहुँच सडक, tunnel, inlet portal को डिजाइन गर्ने र Diversion tunnel ,gravity dam, coffer dam निर्माण गर्ने ।		
	क्रियाकलाप ३ः सुनकोशी दोश्रो र तेश्रो जलाशययुक्त जलविद्यूत आयोजना (१११० मेगावाट र										

बुंदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	बजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	५३६ मेगावाट)										
	Milestone 1: २०७५/७६ सम्म सुनकोशी २/३ को बिस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न गर्ने ।	Sunkoshi -2 Topographical and Geological Survey प्रतिवेदन प्राप्त भएको	२०७८/७९ सम्म विस्तृत इन्जिनियरिङ्ग डिजाइन तथा जग्गा अधिग्रहण कार्य सम्पन्न गर्ने		कार्य सम्पन्न	Interim प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने ।	Hydrology & Sediment प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने ।	Water Resource Management प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने ।	Interim प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने ।		
	क्रियाकलाप ४ : नौमुरे जलाशययुक्त जलविद्यूत आयोजना (२२५ मेगावाट)									विद्युत विकास विभाग	
	Milestone 1: २०७५/७६ सम्म नौमुरेको बिस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न गरि निर्माण कार्य अघि बढाइने ।	Topographical Survey कार्य हुने ।	DPR तयारी र प्रारम्भिक निर्माण सम्बन्धि कार्य अघि बढाउने ।		कार्य सम्पन्न	Feasibility Study प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने ।	Field प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने ।	EIA प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने ।	Feasibility Study प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने र लगानी मोडालिटी तयार गर्ने ।		ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय तथा नेपाल सरकारका अन्य निकायहरु
	क्रियाकलाप ५:नलगाड जलविद्यूत आयोजना (४१० मेगावाट)										
	Milestone 1: सम्भाव्यता अध्ययन	बिस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन भैरहेको ।	बिस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न गरि निर्माण कार्य अगाडी बढाउने ।		कार्य सम्पन्न	बिस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न गर्ने ।	अध्ययन कार्य जारी राख्ने ।	अध्ययन कार्य जारी राख्ने ।	अध्ययन कार्य सम्पन्न गर्ने ।		
	Milestone -2: भवन निर्माण	कार्यालय भवन निर्माण अन्तिम चरणमा रहेको	पावर हाउस तथा ड्यामसाइटमा कार्यालय तथा		भवन निर्माण कार्य ।	पावरहाउसमा भवन निर्माण	पावरहाउसमा भवन निर्माण जारी	पावरहाउसमा भवन निर्माण	पावरहाउसमा भवन निर्माण सम्पन्न तथा	नलगाड हाईड्रोपावर कम्पनी	

बुंदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	बजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
		तथा विस्फोटक पदार्थ भण्डारण भवनको निर्माण कार्य भैरहेको ।	आवास भवन निर्माण सम्पन्न गर्ने ।			सम्पन्न गरि ड्याम साइटमा सुरु गर्ने ।	राख्ने ।	जारी राख्ने ।	ड्यामसाइटमा निर्माण कार्य सुरु गर्ने ।	लिमिटेड/ विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेड	
	Milestone -3: पहुँच सडक	कालिमाटी लैखम पहुच सडकको ५ किमी Track Opening भएको तथा कालिमाटी खानटाकुरा वैकल्पिक पहुच सडकको निर्माण कार्य सुरु भाएको ।	पहुच सडक निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने		सडक निर्माण कार्य	पहुच सडक निर्माण कार्य जारी राख्ने ।	निर्माण कार्य जारी राख्ने ।	निर्माण कार्य जारी राख्ने ।	निर्माण कार्य जारी राख्ने ।		ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय तथा नेपाल सरकारका अन्य निकायहरु
	Milestone -4: जग्गा प्राप्ति	३१३ रोपनी जग्गा अधिग्रहण गरिएको ।	आयोजनाको लागि आबस्यक करिब ५४७४ रोपनी जग्गा निजि जग्गा अधिग्रहण सम्पन्न सम्पन्न भएको हुने ।		जग्गा प्राप्ति	अधिग्रहण कार्य जारी राख्ने ।	अधिग्रहण कार्य जारी राख्ने ।	अधिग्रहण कार्य जारी राख्ने ।	अधिग्रहण कार्य जारी राख्ने ।		
	क्रियाकलाप ६: फुकोट कर्णाली पिकिंग रन अफ द रिवर आयोजना (४२६ मेगावाट)										
	Milestone 1: सम्भाव्यता अध्ययन	सम्भाव्यता अध्ययन सम्झौता	सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न भएको हुने ।		कार्य सम्पन्न ।	बिस्तृत इन्जिनियरिङ्ग प्रतिवेदन	Geological / Geotechnical Baseline प्रतिवेदन	Hydro-logical, Sedimentation and GLOF	Final प्रतिवेदन, Tender documents and		

बुंदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	बजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
		भैसकेको ।				प्राप्त गर्ने ।	Interim डिजाइन प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने ।	Study प्रतिवेदन, and Interim Drilling प्रतिवेदन Draft Final प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने ।	drawing प्राप्त गर्ने ।	विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेड	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय तथा नेपाल सरकारका अन्य निकायहरु
	Milestone 2: EIA	EIA अध्ययन सम्झौता भैसकेको ।	सम्पन्न गर्ने		EIA Approval	Final EIA Report प्राप्त गर्ने	ToR	Environmental Baseline Report प्राप्त गर्ने ।	Final EIA Report प्राप्त गर्ने ।		
	Milestone 3: जग्गा प्राप्ति		सम्पन्न गर्ने		कार्य सम्पन्न	५०० रोपनी जग्गा प्राप्त गर्ने ।	प्राप्त गर्नुपर्ने जग्गा पहिचान गर्ने, सूचना प्रकाशन गर्ने ।	मुआव्जा वितरण सुरु गर्ने	५00 रोपनी जग्गा मुआव्जा वितरण गर्ने ।		
	क्रियाकलाप ७: किमाथाङ्का अरुण पिकिंग रन अफ द रिवर आयोजना (४५० मेगावाट)										
	Milestone 1: सम्भाव्यता अध्ययन	सम्भाव्यता अध्ययन सम्झौता भैसकेको ।	सम्पन्न गर्ने ।		कार्य सम्पन्न		Topographical तथा Geotechnical नक्शांकन तथा प्रतिबेदन तयार गर्ने ।	हाइड्रो-लोजिकल, सेडीमेंटोलोजिकल, GLOF अध्ययन तथा	Geotechnical/ Geological Baseline तयार गर्ने ।		

बुंदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	बजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
								ड्रिलिंग प्रतिबेदन तयार गर्ने ।			
	Milestone -2: EIA	EIA अध्ययन सम्झौता भैसकेको	सम्पन्न गर्ने ।		EIA Approved	वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	Scoping document तथा कार्यक्षेत्र शर्त (ToR) प्रतिबेदन तयार गर्ने ।	वातावरणीय आधार प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	ड्राफ्ट EIA प्रतिवेदन तयार गर्ने ।		
	Milestone -3: जग्गा प्राप्ति		सम्पन्न गर्ने ।		सम्पन्न गर्ने ।	१५० रोपनी जग्गा प्राप्त गर्ने ।	जग्गाको छनौट, सूचना प्रकाशन गर्ने ।	३०% जग्गा प्रप्ति तथा मुआब्जा वितरण ।	७०% जग्गा प्रप्ति तथा मुआब्जा वितरण ।	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय तथा नेपाल सरकारका अन्य निकायहरु
	क्रियाकलाप ८: उत्तर गंगा जलाशययुक्त जलविद्यूत आयोजना (८२८ मेगावाट)										
	Milestone 1: सम्भाव्यता अध्ययन	सम्भाव्यता अध्ययन कार्य जारी रहेको ।	कार्य सम्पन्न गर्ने ।		कार्य सम्पन्न	सम्भाव्यता अध्ययन कार्य सम्पन्न गर्ने ।	सम्भाव्यता अध्ययन कार्य जारी रहने ।	सम्भाव्यता अध्ययन कार्य जारी रहने ।	सम्भाव्यता अध्ययन कार्य सम्पन्न गर्ने ।		
	Milestone 2 :EIA	EIA अध्ययन कार्य जारी रहेको ।			कार्य सम्पन्न	EIA अध्ययन कार्य सम्पन्न गर्ने ।	EIA अध्ययन कार्य जारी रहने ।	EIA अध्ययन कार्य सम्पन्न गर्ने ।			
	Milestone 3: निर्माण		निर्माण कार्य जारि रहने ।								

बुंदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	बजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	क्रियाकलाप ९: तमोर जलाशययुक्त जलविद्यूत आयोजना(मेगावाट ७६२)										
	Milestone 1: सम्भाव्यता अध्ययन	सम्भाव्यता अध्ययन भैरहेको।	विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन कार्य सम्पन्न भएको हुने ।		कार्य सम्पन्न।	Geo-technical Investigation सम्पन्न गर्ने। बिस्तृत डिजाइनको लागि परामर्शदाता छनोट गर्ने, परामर्श दाताबाट बिस्तृत डिजाइन गर्ने।	परामर्शदाता छनोट प्रक्रिया जारि राखे ।	Contract award गरि Mobilization गर्ने।	बिस्तृत डिजाइन सुरु गर्ने।		
	Milestone 2 :EIA	EIA कार्य भैरहेको।	EIA कार्य सम्पन्न।		कार्य सम्पन्न।	EIA कार्य सम्पन्न।	EIA कार्य भैरहेको।	EIA कार्य भैरहेको।	EIA कार्य सम्पन्न।	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय तथा नेपाल सरकारका अन्य निकायहरु
	Milestone 3: जग्गा प्राप्ति		क्याम्पको लागि जग्गा प्राप्ति गर्ने			क्याम्पको लागि जग्गा प्राप्ति गर्ने			क्याम्पको लागि जग्गा प्राप्ति गर्ने		
	क्रियाकलाप १०: दुधकोशी जलाशययुक्त जलविद्युत आयोजना (८०० मेगावाट)										
	Milestone 1: सम्भाव्यता अध्ययन	सम्भाव्यता अध्ययन			कार्य सम्पन्न ।		ड्राफ्ट प्रतिबेदन	अन्तिम प्रतिबेदन	बोलपत्र प्रकाशन गर्ने ।		

बुंदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	बजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
		भैरहेको।					तयारी गर्ने ।	पेश/बोलपत्र कागजातलाई अन्तिम रुप दिने ।		नेपाल विद्युत प्राधिकरण	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय तथा नेपाल सरकारका अन्य निकायहरु
	Milestone 2 :EIA	काम भैरहेको ।					पुर्व प्रतिबेदन पेश गर्ने ।	प्रतिबेदनलाई अन्तिम रुप दिने ।	प्रतिबेदनको स्वीकृति गर्ने ।		
	Milestone 3: उत्पादन अनुमति	Apply गरेको ।				उत्पादन अनुमति पत्र प्राप्त गर्ने ।	प्रक्रिया पुरा हुने ।	लाइसेन्स प्राप्त गर्ने ।			
	Milestone 4: जग्गा प्राप्ति	पहिचान भैरहेको					अधिग्रहण कार्य शुरु गर्ने ।	अधिग्रहण र मुआब्जा कार्य शुरु ।	अधिग्रहण र मुआब्जा कार्यचालु ।		
	क्रियाकलाप ११: माथिल्लो अरुण जलबिद्युत आयोजना (७२५ मेगावाट)										
	Milestone 1: विस्तृत अध्ययन	विस्तृत डिजाइन कार्य भइरहेको	विस्तृत डिजाइन कार्य सम्पन्न भएर निर्माणमा जाने			अरुण तथा इखुवा खोला जलविद्युत विस्तृत अध्ययन कार्य तथा पहुंच मार्गको	पहुंच मार्गको विस्तृत डिजाईनको Draft प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने र माथिल्लो अरुण ज.वि.आको	पहुँच मार्गको विस्तृत डिजाइन प्रतिवेदन तयार हुने, इखुवा खोला ज.वि.आको Draft डिजाइन प्रतिवेदन	पहुँच मार्ग र इखुवा खोला ज.वि.आ. को Contractor खरिद सम्बन्धित कार्य गर्ने, माथिल्लो अरुण ज.वि.आको Power		

बुंदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	बजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
						विस्तृत डिजाईन कार्य गर्ने ।	Investigation कार्य हरु सम्पन्न भई रिपोर्ट तयार गरिने ।	तयार हुने र माथिल्लो अरुण ज.वि.आको Update Feasibility Study प्रतिवेदन तयार हुने ।	Evacuation Study सम्पन्न गर्ने ।		
	Milestone 2: EIA					आयोजनको वातावरणीय प्रभाव (ESIA, CIA and SPS) को अध्ययन कार्य गर्ने ।	परामर्शदाता नियुक्त गर्न Contract Agreement गर्ने र Scoping and TOR final गर्ने ।	Draft CIA प्रतिवेदन तयार पारिसक्ने ।	वातावरणीय प्रभाव प्रतिवेदन तयार गर्ने ।	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय तथा नेपाल सरकारका अन्य निकायहरु
	Milestone 3: जग्गा प्राप्ति					जग्गा अधिग्रहण सम्बन्धि कार्य गर्ने ।	Camp Facilities को लागि जग्गाको मूल्य निर्धारण कार्य सम्पन्न गर्ने ।	Camp Facilities कार्यको मुआब्जा वितरण कार्य सम्पन्न गर्ने ।	पहुँच मार्गको जग्गा अधिग्रहणको लागि जग्गा पहिचान गर्ने कार्य सम्पन्न गर्ने ।		
४०	ख. सम्भाव्य स्थलहरुमा सौर्य ऊर्जा, वायु ऊर्जा, भु-तापीय ऊर्जा एवं नवीकरणीय वैकल्पिक ऊर्जा प्रविधिलाई प्रोत्साहन गर्ने।			सबैलाई आधुनिक तथा नविकरणीय उर्जामा पहुँच उर्जामा सबै							

बुंदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	बजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
				सम्भाव्य स्थलहरुमा जलविद्युत, सौर्य उर्जा, वायु उर्जा एवम् अन्य नवीकरणीय उर्जाको प्रविधिलाई प्रोत्साहन गर्ने						वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय तथा नेपाल सरकारका अन्य निकायहरु
	क्रियाकलाप १: सौर्य ऊर्जा प्रणाली जडान										
	Milestone 1: घरेलु सौर्य	७९४२७६	३०००००		संख्या	५५,०००	८०००	२१०००	२६०००		
	Milestone 2: सौर्य खानेपानी तथा सिंचाइ पम्प जडान	१५२	६००		संख्या	१००	२०	३५	४५		
	Milestone 3: कृषि सिंचाइका लागि सिंचाइ पम्प जडान	१६१	३५००		संख्या	५००	१५०	१७५	१७५		
	Milestone 4: सौर्य वायु मिनी ग्रिड	४१३	२०००		कि.वा.	२७५	५५	९६	१२७		
	क्रियाकलाप २: वायोग्याँस जडान										
	Milestone 1: घरायसी वायोग्याँस जडान	४००४३२	२०००००		संख्या	२५,०००	५०००	९०००	११०००		
	Milestone 2: संस्थागत तथा सामुदायिक वायोग्याँस जडान	५६	६००		संख्या	१००	२०	३५	४५		
	Milestone 3: शहरी तथा व्यवसायिक वायोग्याँस जडान	९५	७५०		संख्या	१५०	३०	५२	६८		

बुंदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	बजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
४१	पुर्व पश्चिम राजमार्ग र रसुवागढी-काठमाडौं वीरगञ्ज कोरिडोरहरुमा ७६५ के.भी. क्षमताको प्रशारण लाइन निर्माण गर्ने । कर्णाली, गण्डकी र कोशी कोरिडोरमा उच्च क्षमताको प्रशारण लाइन निर्माण गर्ने। अन्तरदेशीय प्रशारण लाइनहरु विस्तार गर्ने ।			निर्माण सम्पन्न हुने विद्युत आयोजनाको जलविद्युत प्रशारण लाईन मार्फत राष्ट्रिय ग्रीड प्रणालीमा आवद्ध गर्ने। निजी लगानीकर्ताहरूलाई प्रसारण लाईनको विकासमा सहभागी गराउन निर्माण र हस्तान्तरण अवधारणामा आयोजनाको विकास गर्ने ।							ऊर्जा,जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय तथा नेपाल सरकारका अन्य निकायहरु
	क्रियाकलाप १: नेपाल चीन जोड्ने गल्छी–रसुवागढी–केरुङ ४०० के.भी. प्रशारण लाइन										
	Milestone 1: Survey License	EIA/IEE को लागि दुई चरणमा Survey License लिनु पर्ने ।	आ.व. २०७९/८० सम्म आयोजना सम्पन्न गर्ने लक्ष्य रहेको ।		प्रसारण लाइन निर्माण (सर्किट कि.मि)	EIA/IEE कार्य सम्पन्न गरि चीन संग Joint Feasibility study कार्य अगाडी बढाउने ।	EIA/IEE कार्य को प्रस्ताव स्वीकृत गर्ने ।	EIA/IEE कार्य को छिटो सम्पन्न गर्ने ।	EIA/IEE कार्य सम्पन्न गर्ने ।	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	

बुंदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	बजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	Milestone -2: सम्भाव्यता अध्ययन	सम्भाव्यता अध्ययन कार्य जारी रहेको ।								नेपाल विद्युत प्राधिकरण	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय तथा नेपाल सरकारका अन्य निकायहरु
	क्रियाकलाप २:कोशी कोरिडोर										
	Milestone 1: प्रशारण लाइन निर्माण	निर्माण कार्य जारी रहेको हाल सम्म को भौतिक प्रगति करिब २४ प्रतिशत रहेको ।	आयोजना सम्पन्न गर्ने लक्ष्य रहेको ।		प्रसारण लाइन निर्माण (सर्किट कि.मि)	प्रशारण तथा सवस्टेसन को समान उपलब्धि गरि निर्माण गर्ने, बिबिध सिभिल निर्माण जग्गा उपलब्धि गर्ने ।	आयोजनाको प्रथम चौमासिक भारित लक्ष्य ५.६३ रहेको ।	आयोजना को दोश्रो चौमासिक भारित लक्ष्य ९.९५ रहेको ।	आयोजनाको तेस्रो चौमासिक लक्ष्य भारित प्रगति ९.५३ रहेको ।		
	क्रियाकलाप ३:कर्णाली कोरिडोर									राष्ट्रिय प्रशारण ग्रीड कम्पनी लिमिटेड	
	Milestone 1 :सम्भाव्यता अध्ययन	सर्वे अनुमति पत्र प्राप्त भएको ।	DPR सम्पन्न गर्ने ।		परामर्सदाता संग DPR संझौता ।	सम्भाव्यता अध्ययन अन्तर्गत सर्वे, soil test सम्पन्न गर्ने र लाईन डिजाइन ५०%	Inception प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने ।	विस्तृत सर्वेको कार्य सुरु ।			

बुंदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	बजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
						सम्पन्न गर्ने। IEE को TOR सम्पन्न गर्ने ।					
	Milestone 2: जग्गा प्राप्ति	दोदोधरा कैलाली को मुआब्जा बितरण, पुच्मा सुर्खेतको मुआब्जा निर्धारण, फुकोट कालिकोट सूचना प्रकाशन गर्ने ।	सब स्टेशन र Tower Location को को जग्गा प्राप्ति पुरा गर्ने, निर्माण को टेन्डर जारी गरी सब स्टेशन र प्रसारण लाईन को प्रमुख संरचना निर्माण सम्पन्न गर्ने ।			२ ता सब स्टेशन को जग्गा प्राप्ति सम्पन्न गर्ने ।	पुच्मा सुर्खेतमा मुआब्जा वितरण गर्ने ।	जग्गा प्राप्ति गर्ने ।	जग्गा प्राप्ति गर्ने ।	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रीड कम्पनी लिमिटेड	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय तथा नेपाल सरकारका अन्य निकायहरु
	क्रियाकलाप ४: किमांथान्का अरुण-अरुण हब										
	Milestone 1: सम्भाव्यता अध्ययन	सर्वे अनुमति पत्र प्राप्त भएको ।	DPR सम्पन्न गर्ने ।		परामर्सदाता संग DPR संझौता गर्ने ।	सम्भाव्यता अध्ययन ५०% सम्पन्न गर्ने।EIA सम्पन्न गर्ने ।	NEA इन्जिनियरिङ्ग Company संग सम्झौता गर्ने ।	Inception प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने ।	EIA को कार्य शुरु गर्ने ।		
	Milestone 2: जग्गा प्राप्ति		सब स्टेशन जग्गा प्राप्ति पुरा गर्ने, निर्माण को टेन्डर जारी गरी गरी निर्माण कार्य गर्ने ।			सब स्टेशन को जग्गा प्राप्ति गर्ने ।	सूचना प्रकाशित गर्ने ।	जग्गा प्राप्ति गर्ने ।	जग्गा प्राप्ति गर्ने ।		

कार्यान्वयन निर्देशिका

१. कार्यान्वयन कार्यक्षेत्र (Scope of Works)

ऊर्जा तर्फ देहाय बमोजिमका कार्यक्षेत्र रहेका छन्:

✓ **विद्युत् उत्पादन**

- ४,०७१ मे.वा.निर्माणाधीन विद्युत आयोजनाहरु सञ्चालनमा ल्याउने
  - ७४ मे.वा. ने.वि.प्रा.बाट (२ वटा)
  - २५ मे.वा. ने.वि.प्रा.बाट (१ वटा) सौर्य
  - १,१२८ मे.वा. ने.वि.प्रा.का सहायक कम्पनीहरुबाट (१३ वटा)आ .व. २०७९/८० सम्म सञ्चालनमा आउने
  - २,८४४ मे.वा.निजी क्षेत्रबाट (१५६ वटा) खरीद संझौता भएका आ .व. २०७९/८० सम्म सञ्चालनमा आउने
    - १,५४९ मे.वा.वित्तीय व्यवस्था भएका (९१ वटा)
    - १,२९५ मे.वा. वित्तीय व्यवस्था हुन बाँकी (६५ वटा)
- जलविद्युत् आयोजनाहरुको पहिचान तथा सम्भाव्यता अध्ययनको कार्य गर्ने । अध्ययन भैरहेका वा अध्ययन सम्पन्न भएका कूल १०,२४९ मेवा. क्षमताका जलविद्युत् आयोजनाहरुलाई निर्माणको चरणमा लैजाने ।

✓ **विद्युत् प्रसारण**

- देहाय बमोजिमका निर्माणाधीन प्रसारण प्रणाली कार्यान्वयन हुने

४०० के.भि. लाइन	५७० सर्किट कि.मि.
४००/२२० के.भि.लाइन	१७० सर्किट कि.मि.
२२० के.भि. लाइन	१,१९९ सर्किट कि.मि.
१३२ के.भि. लाइन	१,४७७ सर्किट कि.मि.
४००/२२० के.भि. सबस्टेशन	९४५ एम.भि.ए.
२२०/१३२ के.भि. सबस्टेशन	४,९०६ एम.भि.ए.
१३२/३३ के.भि. सबस्टेशन	८,०० एम.भि.ए.
१३२/११ के.भि. सबस्टेशन	५२२ एम.भि.ए.

- देहाय बमोजिमका प्रस्तावित प्रसारण प्रणालीहरुको अध्ययन सम्पन्न गरी निर्माणको चरणमा लैजाने

४०० के.भि. लाइन	६,१०३ सर्किट कि.मि.
२२० के.भि. लाइन	३८६ सर्किट कि.मि.
१३२ के.भि. लाइन	८८२ सर्किट कि.मि.
४००/२२०/१३२ के.भि. सबस्टेशन	५,२५० एम.भि.ए.
४००/२२० के.भि. सबस्टेशन	१,४४५ एम.भि.ए.

- ४००/१३२ के.भि. सबस्टेशन ३,७४७ एम.भि.ए.
- २२०/१३२ के.भि. सबस्टेशन २,६३६ एम.भि.ए.
- १३२/३३ के.भि. सबस्टेशन ८१९ एम.भि.ए.

✓ **विद्युत् वितरण तथा ग्राहक सेवा**

- देहाय बमोजिमका निर्माणाधीन वितरण लाइन तथा सुदृढीकरण भैरहेका सबश्टेशन आयोजनाहरुको निर्माण सम्पन्न गर्ने
  - ३३ के.भि. लाइन १,८२५ सर्किट कि.मि.
  - ११ के.भि. लाइन २,३८८ सर्किट कि.मि.
  - ०.४/०.२३ के.भि. लाइन ३,२०८ सर्किट कि.मि.
  - ३३/११ के.भि. सबस्टेशन १०५९ एम.भि.ए.
  - जडान हुने वितरण ट्रान्सफर्मर १३७,१५० के.भि.ए.
- देहाय बमोजिमका प्रस्तावित वितरण लाइन, सबश्टेशन तथा वितरण ट्रान्सफर्मरहरुको जडान तथा निर्माण सम्मन्न गर्ने
  - ३३ के.भि. लाइन ४,०८९ सर्किट कि.मि.
  - ११ के.भि. लाइन ८,९२० सर्किट कि.मि.
  - ०.४/०.२३ के.भि. लाइन १४,३९४ सर्किट कि.मि.
  - ३३/११ के.भि. सबस्टेशन १,०३५ एम.भि.ए.
  - जडान हुने वितरण ट्रान्सफर्मर ३३७,४९६ के.भि.ए.

✓ **लघु जलविद्युत् आयोजना तथा पानी घट्ट जडान**

- आ.व. २०७५/७६ मा कूल ३००० कि.वा. लघु तथा साना जलविद्युत् आयोजना जडान गर्ने
- आ.व. २०७५/७६ मा २०० वटा सुधारिएको पानी घट्ट जडान गर्ने

✓ **सौर्य ऊर्जा प्रणाली जडान**

- आ.व. २०७५/७६ मा घरेलु सौर्य प्रणाली, सौर्य खानेपानी तथा सिंचाइ पम्प जडान, कृषि सिंचाइका लागि सिंचाइ पम्प जडान, संस्थागत सौर्य विद्युत्, सौर्य मिनि ग्रिड र सौर्य ड्रायर तथा कुकर जडान गरिने

✓ **सुधारिएको चुलो तथा वायोग्यास जडान**

- आ.व. २०७५/७६ मा सुधारिएको फलामे चुलो, घरायसी वायोग्यास जडान, संस्थागत तथा सामुदायिक वायोग्यास जडान र शहरी तथा व्यावसायिक वायोग्यास जडान गरिने

२. संरचना, संस्था तथा जनशक्ति

- ऊर्जा क्षेत्रका क्रियाकलापहरुको कार्यान्वयनकोलागि देहाय बमोजिमका निकायहरुमा रहेका विद्यमान संरचना एवम् जनशक्ति तथा निजी क्षेत्रका संरचना एवम् जनशक्तिहरुको उपयोग र व्यवस्थापन गरिनेछ ।
  - विद्युत विकास विभाग,
  - वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र,
  - नेपाल विद्युत प्राधिकरण,
  - विद्युत् उत्पादन कम्पनी,
  - राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी,
  - जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी ।
  - विद्युत् नियमनको कार्य विद्युत नियमन आयोगलाई स्थापना गरी गराइनेछ ।
- विद्युतीकरणको कार्य प्रदेश तहबाट हुने गरी संरचनगत व्यवस्थाको तयारी हुँदै गरिएको। यसकालागि नेपाल विद्युत प्राधिकरण अन्तर्गतका क्षेत्रिय कार्यालयहरुलाई प्राधिकरण अन्तर्गत रहने गरी वितरण कम्पनीहरु स्थापना गरिने तर्फ तयारी कार्य शुरु भएको। यसकालगि नेपाल विद्युत प्राधिकरणले O&M Survey गरिरहेको ।
- प्रदेश तथा स्थानीय तहमा आवश्यक प्राविधिक जनशक्ति केन्द्रबाट खटाइएकोछ । प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई आवश्यक प्राविधिक सहयोग केन्द्रीय निकायहरु तथा ने.वि.प्रा अन्तर्गतका कार्यालयहरुबाट गरिनेछ ।
- प्रदेश तथा स्थानीय तहमा आवश्यक जनशक्ति एवम् संरचनाको दीर्घकालीन व्यवस्थापन O&M Survey गरी गर्नु पर्नेछ ।

३. वित्तीय व्यवस्थापन

आगामी आ.व. २०७५/७६ मा ऊर्जा क्षेत्रको लागि ८३ अर्ब ३२ करोड ९६ लाख विनियोजन भएको छ। आउँदो आ.व. हरुमा पनि ऊर्जा क्षेत्रले विनियोजनमा प्राथमिकता पाउने अपेक्षा गरिएको छ ।

आगामी दश वर्ष सम्ममा (२०८४/८५) ऊर्जा क्षेत्रमा करिब ३३ खर्ब ८४ अर्ब वित्तीय व्यवस्था तथा लगानी प्रबन्ध गर्नु पर्ने अनुमान गरिएकोछ ।

✓ सरकारी/PPP/EPCF मोडेलमा लगानीको विनियोजन/व्यवस्थापन	
• १०,२५० मे.वा. (ठूला तथा जलाशययुक्त)	१७ खर्ब ४२ अर्ब
• निर्माणाधीन प्रसारण प्रणाली	११६ अर्ब
• प्रस्तावित प्रसारण प्रणाली	३५२ अर्ब
• निर्माणाधीन एवम् प्रस्तावित वितरण प्रणाली	९६ अर्ब + २५ अर्ब
✓ २,८४४ मे.वा. का लागि निजी लगानी (स्वदेशी र FDI समेत)	४८३ अर्ब
✓ १,१२८ मे.वा. का लागि सार्वजनिक निजी लगानी	१९२ अर्ब
✓ ९०० मे.वा. सौर्य विद्युत	७२ अर्ब
✓ १,८०० मे.वा. माथिल्लो कर्णाली र अरुण तेश्रो	३०६ अर्ब

४. नतिजा व्यवस्थापन

ऊर्जा क्षेत्रको अपेक्षित नतिजा हासिल गर्न देहाय बमोजिमको उपलब्धी हासिल गरिने।

क) लक्ष्य अनुरूप निर्माणाधीन आयोजनाहरुबाटविद्युत उत्पादन भएको हुने
ख) लक्ष्यअनुरूप निर्माणाधीन प्रसारण र वितरण प्रणालीहरुनिर्माण भएको हुने
ग) अध्ययनको चरण वा अध्ययन सम्पन्नविद्युत आयोजनाहरु निर्माण भएको हुने
घ) प्रस्तावित वितरण लाइन, सबश्टेशन तथा वितरण ट्रान्सफर्मर निर्माण/जडान हुने
ङ) ५ वर्षभित्र उत्पादनका सबै क्षेत्र, सार्वजनिक यातायात सेवा र अन्य पूर्वाधारका क्षेत्रमा चौबीसै घण्टा विद्युत आपूर्ति भएको हुने,
च) १० वर्षभित्र प्रतिव्यक्ति विद्युत खपत हालको ११० बाट १५०० किलोवाट घण्टा पुगेको हुने,

५. कार्यान्वयनको मार्गचित्रः

क) (सम्भाव्य आयोजनाः

- ROR
- PROR
- जलाशययुक्त विद्युत आयोजना
- बहुउद्देशीय आयोजना (उर्जा उत्पादन, सिंचाइ, पर्यटकीय गन्तव्य)
- नवीकरणीय वैकल्पिक ऊर्जा –सौर्यऊर्जा, वायु ऊर्जा, भू-तापीय ऊर्जा

ख) संस्थागत जिम्मेवारीः

- उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय
- लगानी बोर्ड
- विद्युत विकास विभाग
- वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र
- विद्युत् उत्पादन कम्मनी
- राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी
- जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनीहरुका
- नेपाल विद्युत प्राधिकरण
- सम्बन्धित आयोजना कार्यालय

ग) जनशक्ति योजनाः

- विद्यमान जनशक्तिबाट आयोजना कार्यालय स्थापना/संचालन
- प्रतिस्पर्धाका आधारमा आयोजना प्रमुखको छनौट तथा कार्यसम्पादन सम्झौता सहितको जिम्मेवारी
- प्राविधिक जनशक्तिलाई आयोजना अवधिसम्मका लागि करारमा नियुक्ति
- आयोजना प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाहरूका लागि न्यूनतम १ घर १ रोजगारका आधारमा रोजगारीको अवसर प्रदान एवम् सोका लागि आधारभूत सीप विकास

घ) बजेट विनियोजन र प्रवाहः

- मध्यमकालिन खर्च संरचना सहितको पर्याप्त बजेट विनियोजनको सुनिश्चितता
- आयोजनाको कार्यान्वयन कार्ययोजना अनुरूप बजेट विनियोजन
- कार्यसम्पादनका आधारमा बजेट निकासा एवम् भुक्तानी
- बजेट प्रवाहः अर्थ मन्त्रालय ⇨ विषयगत मन्त्रालय ⇨ आयोजना कार्यालय
- व्यक्तिगत एवमसंस्थागत लगानी तथा आम जनतालाई लगानीको अवसर
- स्वदेशी तथा विदेशी निजी लगानी
- विकास सहायता साझेदार संस्था

ङ) सम्भाव्य जोखिमः

- उर्जा प्रशारण लाईन निर्माण
- जग्गा अधिग्रहणका कठिनाई
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्पन्न गर्नमा कठिनाई
- वन क्षेत्रको सहमती
- स्थानीय सहयोग प्राप्ति तथा अपेक्षा व्यवस्थापन
- सरकारी लगानीमा निर्माण हुने आयोजनाहरूका लागि पर्याप्त लगानी व्यवस्थापन
- वैदेशिक लगानी आकर्षित गर्ने उचित वातावरण तथा लगानी जोखिम सम्बोधन
- विद्युत उत्पादन तथा विद्युत उपभोग एवम् बजारमा तादात्म्यता

च) पहिचान र समस्या समाधान

- आयोजना गत समस्या समाधानको लागि हरेक मन्त्रालयमा समस्या समाधानको लागि नियमित रुपमा दुई महिना बैठक बसी पहिचान भएका समस्याहरु समाधान गर्न पहल गर्ने।
- हरेक आयोजना/निकायले समस्या मन्त्रालयमा पेश गर्ने
- समस्या उपर छलफल गरी समधानको खोजी गर्ने
- आयोजना तहमा समधान हुन सक्ने समस्या बाधा फुकाउ गरी समाधान गरिने
- मन्त्रालय तह वा प्रदेश एवं स्थानीय तहको समानान्तर समन्वय आवश्यक भए सो को पहल गरिने
- मन्त्रालयबाट समाधान हुन नसक्ने समस्याहरु रा.यो.आ. तथा प्र.म. तथा म.प्. को कार्यालयमा समाधानको लागि अनुरोध गर्ने।

छ) समन्वयः

- ठाडो समन्वयः मन्त्रालय, विभाग, लगानी बोर्ड, नेपाल विद्युत प्राधिकरण, आयोजना कार्यालय
- समानान्तर समन्वयः प्रदेश सरकार, स्थानीय सरकार, अर्थ मन्त्रालय, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय, कृषि, पशुपन्छी तथा सहकारी मन्त्रालय, भूमि सुधार मन्त्रालय

ज) अनुगमनः

- आयोजना कार्यालयबाट
- नेपाल विद्युत प्राधिकरणबाट
- विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेडबाट
- राष्ट्रिय प्रशारण ग्रीड कम्पनी लिमिटेडबाट
- वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रबाट
- विद्युत विकास विभागबाट
- ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयबाट

झ) अनुगमन तथा प्रतिवेदन
कार्यान्वयन स्थितिको नियमित प्रतिवेदनको तरिका

- **मासिक प्रगती प्रतिवेदन**
  हरेक महिनाको ७ गते भित्र मासिक प्रगती प्रतिवेदन मातहतका निकायले मन्त्रालयमा पठाउने ।
- **चौमासिक प्रगती प्रतिवेदन**
  चौमासिक समाप्त भएको ७ गते भित्र चौमासिक प्रगती प्रतिवेदन मातहतका निकायले मन्त्रालयमा पठाउने ।
- **वार्षिक प्रगती प्रतिवेदन**
  आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ७ दिन भित्र आयोजनाको वार्षिक प्रगती प्रतिवेदन मातहतका निकायले मन्त्रालयमा पठाउने ।

ञ) प्रमुख कार्यसूचकहरू (Process Indicators)

- आयोजनाको पहिचान
- सम्भाव्यता अध्ययन
- विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयारी
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन तथा स्वीकृति
- अनुमति प्रदान
- आयोजना विकास सम्झौता (PDA) तथा उर्जा खरिद सम्झौता (PPA)
- खरिद योजना निर्माण
- संरचनागत व्यवस्थास्थापना आयोजना कार्यालय/
- आयोजना निर्माण आरम्भ

ट) प्रमुख उपलब्धी सूचकहरू (Output Indicators)

क्र.सं.	मुख्य क्रियाकलाप	सहायक क्रियाकलाप	एकाई	शुरुदेखि आ.व. २०७४/७५ प्रथम ८ महिना सम्मको	आ.व. २०७५/७६ मा अपेक्षित उपलब्धि	कैफियत
१	नीतिगत व्यवस्था	जलस्रोतनीति, जलस्रोत ऐन, जलस्रोत नियमावली तर्जुमा।		जलस्रोत नीतिको मस्यौदा तयार भएको; विद्युत् नियमन आयोगको नियमवाली मस्यौदा राय सुझावको लागि पठाइएको		
		विद्युत् ऐन, विद्युत् नियमवाली, नेपाल विद्युत्प्राधिकरण ऐन परिमार्जन ।				
		नवीकरणीय ऊर्जा विकास नीति, नवीकरणीय ऊर्जा विकास ऐन तर्जुमा; नवीकरणीय ऊर्जा अनुदान नीति एवं परिचालन कार्यविधि परिमार्जन; प्रदेश तथा स्थानीय तहको वैकल्पिक तथा नवीकरणीय ऊर्जा सम्बन्धी विभिन्न नमुना कार्यविधि, नियमवाली, निर्देशिका आदिको तर्जुमा				
		विद्युत् नियमन आयोग नियमवाली जारी गर्ने; विद्युत् नियमन आयोगको स्थापना गर्ने।				
२	ऊर्जाको पहुँच	विद्युत् उत्पादन	मे.वा.	१०७३	७६०*	*२५मे.वा. को ग्रिड सोलार समेत
		विद्युत् चुहावट	प्रतिशत	२०.९०	१८.९	
		प्रशारण लाइन विस्तार (६६ के.भी. र सोभन्दा बढी)	सर्किट कि.मि.	३,५३८	७६१	
		वितरण लाइन विस्तार ३३ केभी.	कि.मि.	४,९७६	४२०	
		वितरण लाइन विस्तार ११ केभी.	कि.मि.	३४,२७१	५००	
		विद्युत् पहुँच घरधुरी (एक मिटर एक घरधुरी)	संख्या (हजारमा)	४०,०५	४,८०	ने.वि.प्रा.
				५०	२.१	बु.पा.कं
		<u>विद्युत् पहुँच जनसंख्या(प्रति घरधुरी पाँच व्यक्ति)</u>				
		राष्ट्रिय विद्युत् प्रणालीबाट	प्रतिशत	६९*	६**	*कूल जनसंख्या २ करोड ९४ लाख आधार

क्र.सं.	मुख्य क्रियाकलाप	सहायक क्रियाकलाप	एकाई	शुरुदेखि आ.व. २०७४/७५ प्रथम ८ महिना सम्मको	आ.व. २०७५/७६ मा अपेक्षित उपलब्धि	कैफियत
						मान्दा **कूल जनसंख्या २ करोड ९६ लाख आधार मान्दा
		वैकल्पिक/नवीकरणीय ऊर्जाबा	प्रतिशत	१८	०.५	
		प्रतिव्यक्ति विद्युत् खपत	किवाघण्टा.	१७७	२५०	
३	वैकल्पिक / नवीकरणी यऊर्जाको प्रवर्द्धन तथा विकास	**<u>लघुजलविद्युत् आयोजना तथा पनि घट्ट</u>**				
		लघु तथा साना जलविद्युत् आयोजना	कि.वा.	२९,५००	३,०००	
		सुधारिएको पनि घट्ट जडान	संख्या	१०,६५४	२००	
		<u>सौर्यऊर्जा प्रणाली जडान</u>				
		घरेलु सौर्य	संख्या	७,९४,२७६	५५,०००	
		सौर्य खानेपानी तथा सिंचाइ पम्प जडान	संख्या	१५२	१००	
		कृषि सिंचाइको लागि सिंचाइ पम्प जडान	संख्या	१६१	५००	
		संस्थागत सौर्य विद्युत्	संख्या	१,७०१	५००	
		सौर्य मिनी ग्रिड	कि.वा.	४१३	२७५	
		सौर्य ड्रायर तथा कुक्कर जडान	संख्या	२,१८१	१००	
		<u>सुधारिएकोचुलो तथा वायोग्याँस</u>				
		सुधारिएको फलामे चुलो	संख्या	४१,०९०	२२,०००	
		घरायसी वायोग्याँस जडान	संख्या	४,००,४३२	२५,०००	
		संस्थागत तथा सामुदायिक वायोग्याँस जडान	संख्या	५६	१००	
		शहरी तथा व्यवसायिक वायोग्याँस जडान	संख्या	९५	१५०	

अनुगमन योजना

क) आयोजना तयारी चरणको अनुगमन योजना

आयोजनाको नामः

सि.नं.	अनुगमन गर्ने विषय	अनुगमन तह	प्रथम चौमासिक				दोस्रो चौमासिक				तेस्रो चौमासिक			
१.	आयोजना पहिचान	आयोजना	✓	✓	✓	✓								
		विभाग				✓								
		मन्त्रालय				✓								
२.	पूर्व सम्भाव्यता अध्ययन	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग/ने.वि.प्रा/वै.ऊ.प्र.क./कं		✓		✓		✓		✓		✓		✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
३.	सम्भाव्यता अध्ययन	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग/ने.वि.प्रा/वै.ऊ.प्र.क./कं		✓		✓		✓		✓		✓		✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
४.	वातावरणीय अध्ययन	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग/ने.वि.प्रा/वै.ऊ.प्र.क./कं		✓		✓		✓		✓		✓		✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
५.	आयोजना स्वीकृती	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				
		विभाग/ने.वि.प्रा/वै.ऊ.प्र.क./कं					✓	✓	✓	✓				
		मन्त्रालय								✓				

ख) आयोजना कार्यान्वयन चरणको अनुगमन योजना

आयोजनाको नामः

सि.नं.	अनुगमन गर्ने विषय	अनुगमन तह	प्रथम चौमासिक				दोस्रो चौमासिक				तेस्रो चौमासिक			
१.	विस्तृत डिजाइन (Detail Design)	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग/ने.वि.प्रा/वै.ऊ.प्र.क./कं		✓		✓		✓		✓		✓		✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
२.	जग्गा प्राप्ती	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग/ने.वि.प्रा/वै.ऊ.प्र.क./कं				✓				✓				✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
३.	लागत अनुमान स्वीकृती	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓						
		विभाग/ने.वि.प्रा/वै.ऊ.प्र.क./कं	✓	✓	✓	✓	✓	✓						
		मन्त्रालय				✓				✓				
४.	खरिद प्रक्रिया	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				
		विभाग/ने.वि.प्रा/वै.ऊ.प्र.क./कं	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				
		मन्त्रालय				✓				✓				

सि.नं.	अनुगमन गर्ने विषय	अनुगमन तह	प्रथम चौमासिक				दोस्रो चौमासिक				तेस्रो चौमासिक			
५.	निर्माण													
	क. भौतिक प्रगति	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग/ने.वि.प्रा/वै.ऊ.प्र.क./कं		✓		✓		✓		✓		✓		✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
	ख. वित्तीय प्रगति	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग/ने.वि.प्रा/वै.ऊ.प्र.क./कं		✓		✓		✓		✓		✓		✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
	ग. गुणस्तर	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग/ने.वि.प्रा/वै.ऊ.प्र.क./कं		✓		✓		✓		✓		✓		✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
	घ. समय र लागत	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग/ने.वि.प्रा/वै.ऊ.प्र.क./कं		✓		✓		✓		✓		✓		✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
६.	ठेक्का व्यवस्थापन	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग/ने.वि.प्रा/वै.ऊ.प्र.क./कं		✓		✓		✓		✓		✓		✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓

नवप्रवर्तनात्मक कार्यक्रम (Innovative Idea)

- एकीकृत ऊर्जा तथा सिंचाइ विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने । यसको लागि सौर्य विद्युतको उपयोग गरी लिफ्ट सिंचाइ आयोजना सञ्चालन गरिने । मिनि ग्रिड प्रणालीको माध्यमबाट सौर्य विद्युतको उपयोग ग्रामीण विद्युतीकरणमा गरिने । सौर्य विद्युतको दिगोपना (Sustainability) को लागि ग्रिड उपलब्ध हुने स्थानमा नेट मिटरिङ्ग तथा नेट पेमेण्टको व्यवस्था गरी ग्रिडमा आबद्ध गर्ने ।
  - यो अवधारणा अन्तर्गत खानेपानी सेवा लाई पनि समेटिन सकिने ।

- ग्रिड उपलब्ध हुने स्थानमा लघु जलविद्युत तथा सामुदायिक सौर्य विद्युत् नेट मिटरिङ्ग तथा नेट पेमेण्टको व्यवस्था गरी ग्रिडमा आबद्ध गर्ने । यसबाट स्थानीय तहमा डिस्ट्रिब्युटेड जेनरेशन पुग्ने र स्थानीय तहको आय आर्जनमा सघाउ पुग्ने अपेक्षा गरिएकोछ ।

- Enterprise Resources Planning Modules को उपयोग गरिने यसकालागि – Consumer Billing and Collection Module; Human Resources Management Module तथा Energy Audit Module अपनाइने छ ।

- आर्थिक बर्ष २०७४/७५ मा साविकको ऊर्जा मन्त्रालयको कार्यक्रमबाट ऊर्जा मन्त्रालय तथा मातहातका कार्यालय अन्तर्गत संचालित आयोजनाहरुको अधावधिक विवरण प्राप्त गर्न तथा डाटाबेस व्यवस्थापन गर्न Central Software System निर्माणको थालनी गरिएको । हाल ऊर्जा मन्त्रालय र सिंचाइ मन्त्रालय एकीकृत भई ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय भइसकेको परिप्रेक्ष्यमा उक्त Software लाई अद्यावधिक गरिने ।

खण्ड ख
जलस्रोत तथा सिंचाइ

तालिका १

नीति, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्ययोजना

(मध्यम तथा दीर्घकालिन उपलब्धि/प्रभाव सम्बन्धी सूचक)

क्र.सं.	क्षेत्र	प्रमुख नतिजा क्षेत्र	प्रमुख कार्यसम्पादन सूचक (इकाई)	प्रमुख क्रियाकलाप	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आर्थिक वर्ष २०७५/७६को लक्ष्य	आर्थिक वर्ष २०७९/८०सम्मको लक्ष्य	सूचनाको श्रोत	जिम्मेवार निकाय
	उत्पादन र उत्पादकत्व	सिंचाई सुविधा	• सिंचित क्षेत्रफल हेक्टरमा ✓ ठुला सिंचाई ✓ मझौला सिंचाई ✓ साना सिंचाई ✓ भूमिगत स्रोत ✓ नविकरणिय प्रविधि		१४५४८७७	थप २६६०० हेक्टरमा सिंचाइ सेवा विस्तार हुने (प्रदेश र स्थानीय तहको समेत)	थप २९७६७६ हेक्टरमा सिंचाइ सेवा विस्तार हुने (प्रदेश र स्थानीय तहको समेत)	वार्षीक प्रतिवेदन/आर्थिक सर्भेक्षण	उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय

तालिका २

नीति, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्ययोजना

(वार्षिक प्रतिफल तथा उपलब्धिसम्बन्धी सूचक)

बुदा नं	क्षेत्र नं	क्षेत्र	प्रमुख क्रियाकलाप	प्रतिफल सूचक (इकाई)	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को लक्ष्य				सूचनाको श्रोत	जिम्मेवार निकाय
						प्रथम	दोश्रो	तेश्रो	वार्षिक		
३५	५	सिंचाइं सुविधा विस्तार	साना, मझौला र ठूला सिचाइ आयोजनाको निर्माण तथा कार्यान्वयन (प्रदेश र स्थानीय तहको समेत)	सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)	१४,५४,८७७ हेक्टर (आब को अन्त सम्म अनुमानित)	आयोजनाहरुको कार्यान्वयन	आयोजनाहरुको कार्यान्वयन	आयोजनाहरुको कार्यान्वयन	थप २६६०० हेक्टर क्षेत्र सिंचित हुने (प्रदेश र स्थानीय तहको समेत)	मन्त्रालयको प्रतिवेदन	उर्जा, जलस्रोत तथा सिचाइ मन्त्रालय
३७		वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन, जैविक विवधता, भू-क्षय नियन्त्रण	नदी मुहान तथा किनारा संरक्षण	तटबन्ध निर्माण	९२८ कि.मी. (आ ब को अन्त सम्म अनुमानित)	पहिचान	पहिचान तथा कार्यान्वयन	पहिचान तथा कार्यान्वयन	३५ कि.मि. थप तटदन्ध निर्माण हुने	प्रतिवेदन	उर्जा, जलस्रोत तथा सिचाइ मन्त्रालय

जलस्रोत तथा सिंचाइ विभाग

(क) नीति तथा कार्यक्रम र वजेट कार्यान्वयनक कार्ययोजना (सिंचाइ तर्फ)

बुदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० को अवस्था	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य: वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेश्रो चौमासिक	कार्यान्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
३४	*आधुनिक प्रविधीको प्रयोग गरी साना, मझौला र ठुला सिचाइ आयोजनाहरुको निर्माण तथा कार्यान्वयनबाट पहाड तथा तराइका कृषियोग्य जमिनमा सिचाइ सुविधा विस्तार गरिने ।*			*१३६. पाँच वर्ष भित्र सबै सिंचाइ योग्य जमिनमा सिंचाइ सुविधा पुऱ्याउने गरी निर्माणधीन आयोजनाहरु सम्पन्न गर्न र नयाँ आयोजनाहरु सुरु गर्न बजेट विनियोजन गरेको छु। जलश्रोत आयोजना सञ्चालन गर्दा सम्भाव्यताको आधारमा खानेपानी, सिंचाइ, विद्युत, नदी नियन्त्रण र वातावरण प्रवर्द्धन पक्षलाई समेटी बहुउद्धेश्यीय आयोजनाको विकास गरिनेछ । प्रदेश तथा स्थानीय तहसँगको लागत सहभागितामा साना सिंचाइ, टार सिंचाइ, स्यालो ट्युवेल लगायतका साना*						आयोजना, विभाग, मन्त्रालय	प्रधान मन्त्री तथा म.प.को कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
	महाकाली सिचाइ आयोजना				**लाखमा**	**३१८१.**	**६२७**	**१६०४**	**९५०**		
	मुल नहर निर्माण कार्य (कि.मि.)	१२.७	२२.८		कि.मि.	४.२	0	0	४.२ √		
	संरचनाहरु निर्माण कार्य (गोटा)	३०			गोटा	४.०	१ √	१ √	२ √		
	सिचित क्षेत्र विकास कार्य (हेक्टर)		५३५०		हेक्टर						
	सिचित क्षेत्र बचावट कार्य (कि.मि.)	७	२०		कि.मि.						
	प्रगन्ना तथा बडकापथ सिचाइ आयोजना				**लाखमा**	**२००२**	**४०८**	**९९०**	**६०४**		

बुदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० को अवस्था	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य													कार्यान्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक				दोश्रो चौमासिक				तेश्रो चौमासिक					
१	२	३	४	५	६	७	८				९				१०				११	१२
	मुल नहर निर्माण कार्य (कि.मि.)	५	३१	***तथा मझौला आयोजनाहरु सञ्चालन गर्न बजेट व्यवस्था गरेको छु ।***	कि.मि.	६	१				३.५				१.५					
										√				√				√		
	संरचनाहरु निर्माण कार्य (गोटा)	३५	५३		गोटा	६	१				४				१					
										√				√				√		
	सिचित क्षेत्र विकास कार्य (हेक्टर)		४०००		हेक्टर															
	भेरी बबइ डाइभर्सन आयोजना			***१३७. भेरी-ववई डाइभर्सन, रानी जमरा कुलरीया, सिक्टा र बबई सिंचाइ आयोजनाहरुको निर्माण कार्यालई तिव्रता दिन रु १० अर्ब ९९ करोड ३९लाख विनियोजन गरेको छु ।***	**लाखमा**	**५८३५४**	**२५१७९**				**२३५०३**				**९६७२**				आयोजना, विभाग, मन्त्रालय	प्रधान मन्त्री तथा म.प.को कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
	जग्गा खरिद (हेक्टर)		३५		हेक्टर	३५				√				√						
	डाइभर्सन हेडवर्कस, पावरहाउस तथा एसेसरिज निर्माण कार्य (प्र.श.)		१००		प्र.श.	१०	३.३९				४.४३				२.१८					
										√				√				√		
	सुरुगं निर्माण कार्य (कि.मि.)	५	१२		कि.मि.	७	३				३				१					
										√				√				√		
	रानी जमरा कुलरिया सिचाइ आयोजना				**लाखमा**	**२१५२५**	**२९४७**				**१०७७३**				**७८०५**					
	मुल नहर निर्माण कार्य (कि.मि.)	१९	५२		कि.मि.	२	०.५				०.७५				०.७५					
										√				√				√		
	उपशाखा नहर, कुलो कुलेसामा पानी वाडफाड तथा संरचना निर्माण कार्य				गोटा	४००	१०				१५०				२४०					
										√				√			√			
	सिचित क्षेत्र विकास कार्य (हेक्टर)	१४३००	३१३००		हेक्टर	०														
	बबइ सिचाइ आयोजना				**लाखमा**	**१२४९७**	**१५२२**				**४१९६**				**६७७९**					

बुदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० को अवस्था	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेश्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	मुल नहर निर्माण कार्य (कि.मि.)	५४	७७		कि.मि.	१४	०.२ √	२.४ √	११.४ √		
	संरचनाहरु निर्माण कार्य (प्र.श.)	१०	१००		प्र.श.						
	सिचित क्षेत्र विकास कार्य (हेक्टर)		३६०००		हेक्टर	१२०		६० √	६० √		
	सिक्टा सिचाइ आयोजना				**लाखमा**	**१४९४३**	**४३४८**	**५१३१**	**५३७३**		
	मुल नहर निर्माण कार्य (कि.मि.)	५०	९८.७५		कि.मि.	१५.९९	४.९५ √	४.९५ √	६.०९ √		
	संरचनाहरु निर्माण कार्य (गोटा)	१४७	२७८		गोटा	१५.५२	४.८ √	५.८ √	४.९२ √		
	सिचित क्षेत्र विकास कार्य (हेक्टर)	५००	४२७६६		हेक्टर						

बुदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० को अवस्था	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य													कार्यान्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक				दोश्रो चौमासिक				तेश्रो चौमासिक					
१	२	३	४	५	६	७	८				९				१०				११	१२
				१३८. तमोर-चिसाङ्ग, सुनकोसी-मरिन, सुनकोसी-कमला, कालीगण्डकी-तिनाउ र पश्चिम सेती-कैलाली-पाण्डुल सिंचाइ लगायतका नदी पथान्तरण आयोजनाको संभाव्यता अध्ययन तथा वृहत् दाङ्ग उपत्यका सिंचाइ आयोजना शुरु गर्नको लागि आवश्यक रकम विनियोजना गरेको छु ।															आयोजना, विभाग, मन्त्रालय	प्रधान मन्त्री तथा म.प.को कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
				तमोर चिसागं डाइभर्सन आयोजना																
				सम्भाव्यता अध्ययन कार्य	गोटा	१								√						
				सुनकोशि मरिन डाइभर्सन आयोजना	लाखमा	६७९	१८२				२५१				२४६					
				जग्गा खरिद	हेक्टर	१								√				√		
				वातावरणीय प्रभाव अध्ययन कार्य	संख्या	१				√				√				√		
				साइट क्याम्प निर्माण	प्र.श.	१								√				√		
				योजना निर्माण कार्य	प्र.श.	१								√				√		

बुदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० को अवस्था	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेश्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
				काली गण्डकी तिनाउ डाइभर्सन आयोजना							
				अध्ययन गरी कार्यान्वयन प्रक्रियामा लैजाने	गोटा	१	√	√			
				पश्चिम सेती-कैलाली-पाण्डुल डाइभर्सन आयोजना							
				सम्भाव्यता अध्ययन कार्य	गोटा	१		√			
				बृहत दांग उपत्यका सिचाइ आयोजना							
				पोखरी सिचाइ प्रणाली निर्माण कार्य	गोटा	१३	√	√	√		
				लिफ्ट सिचाइ प्रणाली निर्माण कार्य	गोटा	१२	√	√	√		
				जलाशययुक्त सिचाइ प्रणाली निर्माण कार्य	गोटा	१	√	√	√		
				१३९. नयाँ प्रविधिमा आधारित सौर्य सिंचाइ अनुदान रकम रु ३५ करोड पुऱ्याएको छु ।						आयोजना, विभाग, मन्त्रालय	प्रधान मन्त्री तथा म.प.को कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय, वन तथा
				एकिकृत उर्जा तथा सिचाइ विशेष कार्यक्रम							
				मध्य पहाडी टार लिफ्ट	प्र.श.	१५		√	√		

बुदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० को अवस्था	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य													कार्यान्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक				दोश्रो चौमासिक				तेश्रो चौमासिक					
१	२	३	४	५	६	७	८				९				१०				११	१२
				सिचाइ आयोजना																वातावरण मन्त्रालय
				अध्ययन गरी कार्यान्वयन प्रक्रियामा लैजाने																
				तराइ मधेश सौर्य लिफ्ट भूमिगत सिचाइ आयोजना																
				अध्ययन गरी कार्यान्वयन प्रक्रियामा लैजाने	प्र.श.	१५								√				√		
				भेरी कोरिडोर सिचाइ विकास आयोजना																
				भेरी कोरिडोर क्षेत्रमा सतह तथा लिफ्ट सिचाइ	प्र.श.	२५				√				√				√		
				पालुगंटार कुण्डुटार सिचाइ योजना																
				अध्ययन गरी कार्यान्वयन प्रक्रियामा लैजाने	प्र.श.	१५								√				√		
				तराइ मधेश समृद्ध सिचाइ विशेष कार्यक्रम																
				हेडवर्कस इन्टेक निर्माण कार्य लालबकैया सिंचाइ योजना	प्र.श.	२५				√				√				√		
				हेडवर्कस/इन्टेक निर्माण कार्य (सिर्सिया ३६ मौजा सिंचाइ योजना	प्र.श.	२०				√				√				√		

बुदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० को अवस्था	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य													कार्यान्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक				दोश्रो चौमासिक				तेश्रो चौमासिक					
१	२	३	४	५	६	७	८				९				१०				११	१२
				हेडवर्कस/इन्टेक निर्माण कार्य (सिक्टा सिंचाइ योजना, पर्सा)	प्र.श.	२०				√				√				√		
				हेडवर्कस/इन्टेक निर्माण तथा वचाउ कार्य (जमुनी सिंचाइ योजना)	प्र.श.	२०				√				√				√		
				हेडवर्कस/इन्टेक निर्माण तथा वचाउ कार्य (सितलपुर सिंचाइ योजना	प्र.श.	१०				√				√				√		

जलस्रोत तथा सिंचाइ विभाग

नवप्रवर्तनात्मक (Innovative) कार्यक्रमको कार्य योजना (सिंचाइ तर्फ)

सि.नं.	नीति तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य													कार्यान्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
			वार्षिक	प्रथम चौमासिक				दोश्रो चौमासिक				तेश्रो चौमासिक					
१	२	६	७	८				९				१०				११	१२
१	**राष्ट्रिय गौरवका सवै आयोजनाहरुको अनलाइन अनुगमन गर्ने ।**	Web site विकास हुने ।	web site तथा mobile app विकास हुने								✓					आयोजना, विभाग, मन्त्रालय	प्रधान मन्त्री तथा म.प.को कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
		Mobile app निर्माण हुने									✓						
२	**यान्त्रिक नविन सिचाइ आयोजना**																
	सौर्य उर्जाको प्रयोगबाट भूमिगत जलश्रोतको विकास गर्ने ।	संभाव्यता अध्ययन भएको हुने ।	संभाव्यता अध्ययन/ऋण सम्झौता/मोडालिटी तयार हुने											✓	✓		
	वचत सौर्य उर्जा राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिडमा जोडने ।	Modality/MOU हुने					✓								✓		
	सिचाइको लागि Smart card को प्रयोग गर्ने ।	प्रस्ताव तयार हुने					✓								✓		
३	**सिचाइ गुरुयोजना तयार हुने**	सिंचाइ गुरु योजना तयार हुने	सिंचाइ गुरु योजना तयार हुने										✓				

जलस्रोत तथा सिंचाइ विभाग

(ख) नीति तथा कार्यक्रम र वजेट कार्यान्वयनक कार्ययोजना (जल उत्पन्न प्रकोप व्यवथापन)

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष ०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेश्रो चौमासिक		
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)
५१	ठूला नदी नियन्त्रण र किनारा संरक्षण (तटबन्ध निर्माण) गरी नदी किनारामा विद्युत प्रसारण लाइन र सडक निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । सबै सडकहरुमा आवश्यक क्षेत्र अतिक्रमित हुन नदिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।			*१४० प्रदेश र स्थानीय तहसँगको सहकार्यमा समुदाय समेतको सहभागीतामा नदी नियन्त्रण कार्यलाई अभियानको रुपमा अघि बढाइनेछ । स्थानीय तहमा सुरु गरिने जैविक विधिमा आधारित एवम् नवप्रवर्तनमूलक नदी नियन्त्रणमा समपुरक अनुदानको व्यवस्था गरेको छु ।*							

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष ०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेश्रो चौमासिक		
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)
				१४१. ठूला नदीहरुको नियन्त्रण गर्दै जनधनको सुरक्षा गर्न सञ्चालित जनताको तटबन्ध कार्यक्रमको लागि रु.२ अर्ब ९६ करोड ९२ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।							
	क्रियाकलाप १: तटबन्ध निर्माण	९२० कि.मी. तटबन्ध निर्माण भएको ।	थप १५० कि.मी. तटबन्ध निर्माण गर्ने ।	क्रियाकलाप १: तटबन्ध निर्माण	तटबन्ध निर्माण (कि.मी.)	३४.२६	१२.८९	१०.१५	११.२२	आयोजना, जलश्रोत तथा सिंचाइ विभाग र उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय	राष्ट्रिय योजना आयोग, अर्थ मन्त्रालय, परराष्ट्र मन्त्रालय, बन मन्त्रालय र महालेखा नियन्त्रक कार्यालय
				Milestone १: १२.८९ कि.मी. थप तटबन्ध निर्माण गर्ने ।			√				
				Milestone २: १०.१५ कि.मी. थप तटबन्ध निर्माण				√			

बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष ०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेश्रो चौमासिक		
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११)	(१२)
				गर्ने ।							
				Milestone 3 : ११.२२ कि.मी. थप तटबन्ध निर्माण गर्ने ।					√		
	क्रियाकलाप २: संरचना निर्माण		थप ६०० गोटा संरचना निर्माण गर्ने ।	क्रियाकलाप १: संरचना निर्माण	संरचना निर्माण (गोटा)	१२०	२८	४३	४९	आयोजना, जलश्रोत तथा सिंचाइ विभाग र उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय	राष्ट्रिय योजना आयोग, अर्थ मन्त्रालय, परराष्ट्र मन्त्रालय, बन मन्त्रालय र महालेखा नियन्त्रक कार्यालय
				Milestone १: २८ गोटा थप संरचना निर्माण गर्ने ।			√				
				Milestone २: ४३ गोटा थप संरचना निर्माण गर्ने ।				√			
				Milestone ३: ४९ गोटा थप संरचना निर्माण गर्ने ।					√		

जलस्रोत तथा सिंचाइ विभाग

नवप्रवर्तनात्मक (Innovative) कार्यक्रमको कार्य योजना (जल उत्पन्न प्रकोप व्यवथापन तर्फ)

सि.नं.	नीति तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व. २०७५/७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
			वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेश्रो चौमासिक		
१	२	६	७	८	९	१०	११	१२
नवप्रवर्तनात्मक (Innovative) कार्यक्रमको कार्य योजना								
१	बाढी तथा पहिरोको जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूको पहिचान, प्रकोप नक्सांकन तथा लगत (Inventory) संकलन	नदीहरूको GIS based flood hazard / risk map	पाँचवटा नदीहरुको नक्सांकन कार्य शुरु गर्ने		✓	✓	आयोजना, विभाग, मन्त्रालय	प्रधान मन्त्री तथा म.प.को कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय, वन तथा वातावरण मन्त्रालय
		पहिरोको जोखिम क्षेत्रको लगत	पहिरोको जोखिम क्षेत्रको लगत तयारीलाई निरन्तरता दिने			✓		
२	नदीहरूको बाढी जोखिम न्यूनीकरणमा उपयुक्त प्रविधिको पहिचान तथा प्रयोग	डिटेन्सन बेसिनको प्रयोग	२ (दुई) स्थानमा डिटेन्सन बेसिन निर्माणका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने			✓		
३	नयाँ प्रविधिमा आधारित नदी तथा पहिरो नियन्त्रण	नदी तथा पहिरो नियन्त्रणमा उपयुक्त प्रविधिको प्रयोग	६ (छ) स्थानमा जियो व्याग, पर्कुपाइन, टेट्राहेड्रल र स्लोप स्टेबिलाइजेशन क्रिज्मर आदिको निर्माण गर्ने			✓		

जल तथा मौसम विज्ञान विभाग

(ग) नीति तथा कार्यक्रम र वजेट कार्यान्वयनक कार्ययोजना

बुदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व २०७५/२०७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेश्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
५९	नेपालको हवाई उड्डयन क्षेत्रलाई थप सुरक्षित र प्रभावकारी बनाउन उच्चतम प्रविधिको प्रयोग गरिनेछ। त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको हवाई क्षेत्र, हवाई मार्ग र विमानस्थलको पुनर्संरचना, स्तरवृद्धि र विस्तार गरिनेछ। निजगढ अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको निर्माण कार्यलाई तीव्रता दिइनेछ। एक वर्षभित्र गौतम बुद्ध क्षेत्रीय अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल र तीन वर्षभित्र पोखरा क्षेत्रीय अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल सञ्चालनमा ल्याइनेछ। अन्य आन्तरिक विमानस्थलहरुको स्तरवृद्धि र धावनमार्ग सुधार तथा विस्तार गरिनेछ।			मौसम परिवर्तनको पूर्वानुमानलाई सहज बनाउन पाल्पा र उदयपुरमा राडार उपकरण जडान गरी एक हप्तासम्मको मौसम तथा जलवायु पूर्वानुमानको सूचना कृषक, पर्यटक लगायत सरोकारवालाले प्राप्त गर्न सक्ने प्रबन्ध गरिनेछ ।						जल तथा मौसम विज्ञान विभाग	प्रधान मन्त्री तथा म.प.को कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय, उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
	स्वचालित हवाई मौसमी केन्द्र स्थापना										
	१८ वटा पुर्ण स्वचालित हवाई मौसमी केन्द्र जडान गर्ने।	७ (अर्ध स्वचालित)	३८		वटा	१८	√	√	√		

बुदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व २०७५/२०७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेश्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	हवाई मार्गको मौसम पूर्वानुमान सूचना प्रबाह गर्ने।	अन्तराष्ट्रिय हवाइ मार्गहरुको आधारभुत मौसम पूर्वानुमान सूचना प्रबाह गरिरहेको।	आन्तरिक र अन्तराष्ट्रिय हवाइ मार्गहरुको मौसम पूर्वानुमान सूचना प्रबाह हुने।		प्याकेज						
९६	*विपद् व्यवस्थापनको पूर्वतयारी गरिनेछ।* हिमपात, शीतलहर, बाढीपहिरो, डुबान तथा आगलागीका समयमा न्यूनतम सेवाको अभावमा अकालमा ज्यान गुमाउनुपर्ने अवस्थाको अन्त्य गरिनेछ।										
	स्वचालित केन्द्र स्थापना ।										
	स्वचालित जलमापन केन्द्र स्थापना गर्ने।	४०	१८०		वटा	७०	√	√	√		
	स्वचालित बर्षामापन केन्द्र स्थापना गर्ने।	१००	५३४		वटा	५०	√	√	√		
	बाढी जोखिम क्षेत्रमा बाढी पूर्वसूचना प्रणाली लागु गर्ने।										
	कोशी अद्योपान्त बाढी पूर्वसूचना प्रणाली लागु गर्ने।	हाल बिभिन्न नदीहरुमा संचालनमा रहेको।	देशैभरीका प्रमुख नदीहरुमा पुर्व सुचना प्रणाली स्थापना गर्ने।		वटा	१	√	√	√		
	प. रासीमा अद्योपान्त बाढी पूर्वसूचना प्रणाली लागु गर्ने।				वटा	१	√	√	√		

बुदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व २०७५/२०७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेश्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	जल तथा मौसम जन्य विपद् सूचना प्रवाह गर्ने।										
	विपद् सूचना प्रवाह (Mass SMS) का लागि NTC र Ncell सँगको MOU नविकरण गरी विपद् सूचना प्रवाहलाई सुनिश्चित गर्ने।	Mass SMS प्रणालि सुचारु भै बार्षिक सरदर NCELL बाट र NTC सुचारु रहेको।	देशैभर MASS SMS सेवा प्रदान हुने।				√	√	√		
	विपद् पूर्वसुचना प्रणाली सम्बन्धी अन्तरक्रिया/छलफल/गोष्ठी गर्ने।	५	क्रमागत रुपमा संचालन गर्ने		वटा	५		√	√		
१४२				**पाल्पामा राडार स्थापना।**						जल तथा मौसम विज्ञान विभाग	प्रधान मन्त्री तथा म.प.को कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय, उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
		राडार स्थापनार्थ आवश्यक जग्गा प्राप्त भई भौतिक पुर्वाधार निर्माण कार्यको लागि सम्झौता भएको।	राडार स्थापना हुने।	पहुँच मार्ग निर्माण	कि.मी	०.८	√	√	√		
				भवन निर्माण	वटा	१	√	√	√		
				बिद्धुत प्रसारण लाइन विस्तार	कि.मी	३	√	√	√		
				राडार उपकरण खरिद तथा जडान	वटा	१	√	√	√		
				उदयपुरमा राडार स्थपना							
			राडार स्थापना हुने।	पहुँच मार्ग निर्माण	कि.मी	१.५	√	√	√		

बुदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व २०७५/२०७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेश्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
				भवन निर्माण	वटा	१	√	√	√		
				बिद्धुत प्रसारण लाइन विस्तार	कि.मी	१४	√	√	√		
				राडार उपकरण खरिद तथा जडान	वटा	१	√	√	√		
				मौसम पूर्वानुमानका लागि आवश्यक पूर्वाधार स्थापना तथा सञ्चालन							
		खरिद प्रक्रियमा रहेको	खरिद भई संचालनमा आएको हुने।	HPC खरिद	प्याकेज	१	√	√	√		
				NWP model setup	प्याकेज	१	√	√	√		
				Meteorological Workstation खरिद।	प्याकेज	१	√	√	√		
				कृषक, पर्यटक तथा सर्वसाधारण लगायत सरोकार निकायका लागि मौसमी सूचना प्रवाह गर्ने।							
		खरिद प्रक्रियमा रहेको।	खरिद भई संचालनमा आएको हुने।	मौसमी टेलिभिजन स्टुडियो	वटा	१	√	√	√		

बुदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व २०७५/२०७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेश्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
				स्थापना।							
				मोबाइल एप्सको निर्माण।	प्याकेज	१	√	√	√		
				इन्टिग्रेटेड वेभ पोर्टल निर्माण।	प्याकेज	१	√	√	√		
				अन्तराष्ट्रिय संस्थाहरुवाट Medium Range Weather Forecast Output प्राप्त गरी सात दिनसम्मको मौसम पूर्वानुमान गर्ने ।						जल तथा मौसम विज्ञान विभाग	प्रधान मन्त्री तथा म.प.को कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय, उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय, वन

बुदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम	आधार वर्ष २०७४/७५ को अवस्था	आ.व. २०७९/८० सम्मको लक्ष्य	वजेट तथा कार्यक्रम	सूचक	आ.व २०७५/२०७६ को लक्ष्य				कार्यान्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
						वार्षिक	प्रथम चौमासिक	दोश्रो चौमासिक	तेश्रो चौमासिक		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
		हाल ३ दिनको मौसम पूर्वानुमानमा प्रयोग भईरहेको	विश्वसनिय ७ दिने मौसम पुर्वानुमान सेवा प्रदान गर्ने।	अन्तराष्ट्रिय मौसम पुर्वानुमान सेवा प्रदायक संस्थाहरुसंग सहुलियत दरमा मौसम पुर्वानुमानको तथ्यांक खरिद गर्नुका साथै उक्त संस्थाहरुसंग सहकार्य गर्दै नेपालको मौसम पुर्वानुमानलाई थप विश्वसनिय बनाउन अध्ययन अनुसन्धान गर्ने।	प्याकेज						तथा वातावरण मन्त्रालय, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय

कार्यान्वयन निर्देशिका

(Operation Manual)

१. कार्यान्वयनको कार्यक्षेत्र (Scope of Works)

१.१ सिंचाइ तर्फ

जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग अन्तर्गत सिंचाइ तर्फ निम्न कार्यक्रम / आयोजनाहरु संचालनमा रहेका छन् ।

१.१.१ ठुला सिचाइ आयोजनाहरु

पहाडी भेगको हकमा ५०० हेक्टर भन्दा बढी र तराई / मधेशको हकमा १०,००० हेक्टर भन्दा बढीका सिचाइ क्षेत्र भएका योजनाहरु ठुला सिचाइ आयोजना / प्रणालीहरु संघ अन्तर्गत रहेका छन् ।संघ अन्तर्गत मुख्यतहः निम्न आयोजना / प्रणाली संचालनमा रहेका छन् ।

१.१.१.१ महाकाली सिचाइ आयोजना (तेश्रो चरण)

महाकाली सिचाइ आयोजना, तेस्रो चरण सन् १९९६ को एकिकृत महाकाली नदी शारदा ब्यारेज, टनकपुर ब्यारेज तथा पञ्चेश्वर आयोजना सम्बन्धी सन्धी अनुसार शुरु भएको आयोजना हो । सो सन्धी अनुसार भारतको टनकपुर ब्यारेजबाट नेपालले वर्षायाममा २८.३५ घनमिटर प्रतिसकेण्ड (१००० क्युसेक) तथा हिउँदमा ८.५ घनमिटर प्रतिसकेण्ड (३०० क्युसेक) तथा दोधरा-चाँदनी क्षेत्रमा १० घनमिटर प्रतिसकेण्ड (३५० क्युसेक) सिचाइको लागि पानी प्राप्त गर्ने प्रावधान छ । सोही प्रावधान अनुसार आ.ब. २०६३/०६४ देखि शुरु भएको यस आयोजनाको टनकपुर मूलनहर भारतको टनकपुर ब्यारेजको पुर्वपट्टीबाट निस्केर कंचनपुर जिल्लाको त्रिभुवनवस्ती क्षेत्र तथा कैलाली जिल्लाको मालाखेती सम्म पुग्ने प्रस्ताव गरिएको छ । उक्त ब्यारेजबाट नेपालको सिमाना ब्रम्हदेवसम्मको करिब १२०० मीटर मूलनहर भारतले निर्माण गर्ने प्रस्ताव छ भने त्यसपछीको सम्पूर्ण सिचाइ प्रणाली नेपालले निर्माण गर्नेछ ।

यस तेस्रो चरण आयोजनाको निर्माण कार्यलाई ३ चरणमा बिकास गर्ने गरी प्रस्ताव गरिएको छ ।

पहिलो चरण - ब्रम्हदेव क्षेत्र (२९०० हेक्टर) र चाँदनी दोधरा क्षेत्र (३,५१० हेक्टर) गरी कूल ६४१० हेक्टर

दोस्रो चरण - त्रिभुवनवस्ती क्षेत्र (१९,६२० हेक्टर) र

तेस्रो चरण - मालाखेती क्षेत्र (७,४९० हेक्टर)

यसरी यो आयोजना सम्पन्न भए पश्चात कञ्चनपुर र कैलाली जिल्लाको गरी कूल ३३,५२० हेक्टर जमिनमा सिंचाइ सुविधा उपलब्ध हुनेछ ।

यस आयोजनाको कूल लागत अनुमान (सन् २०१५ को अपडेट अनुसार) करिब रु. २७ अरब रहेको छ ।

१.१.१.२ प्रगन्ना तथा वडकापथ सिचाइ आयोजना

दागं जिल्लाको ४००० हेक्टर जमिनमा सिचाइ सुविधा पुर्याउने उदेश्य सहित आ व २०६९/७० देखि शुरु भएको यो आयोजना आ व २०७६/७७ मा सम्पन्न हुनेछ । यो आयोजनाको लागत रु १.९४ अरव रहेको छ । यो आयोजना अन्तर्गत २ बटा योजनाहरु स्चालनमा छन् । प्रगन्ना सिचाइ आयोजना परमपरागत सिचाइ प्रणालीलाइ

सउदी विका कोषको सहयोगमा पुनस्थापना गरिएको छ । राप्ति नदीमा ३ बटा intake निर्माण गरी करिव ६००० हेक्टरमा जमिनमा बाहैं महिना सिचाइ सुविधा उपलव्ध भएको छ ।

बडकापथ सिचाइ आयोजना नया सिचाइ योजना हो । राप्ती नदीमा side intake रहेको यस योजनाबाट ४००० हेक्टर नया जमिनमा सिचाइ सुविधा उपलव्ध हुनेछ । राप्ती नदीको बाया किनारका गढवा, गंगापरस्पुर लगायतका गा.वि.स.हरु यस योजनामा बाट लाभान्वित हुनेछन् ।

१.१.१.३ बृहत दांग उपत्यका सिचाइ आयोजना

दाङ जिल्ला को करिब ५६००० हेक्टर खेति योग्य जमिनमा सिचाई सेवा पुर्याउने उधेश्यले आ. ब. २०७३- ७४ मा यस योजना को सुरुवात भएको हो/दाङ जिल्ला मा पानिको अभाव रहेको हुदा दाङ जिल्ला बाहिर रहेको मादी वा शारदा नदीको पानीलाइ उच्च बाँध बनाइ जलाशय मा संकलन गरी सुरुंग मार्फत अन्तर जलाधार जल स्थानान्तरण गरेर दाङ उपत्यकामा लगी सिचाई गर्ने र बिद्युत समेत उत्पादन गर्ने योजना को मूल लख्य रहेको छ । यसको साथै दांग उपत्यका भित्र रहेका खोला/खोल्सीहरुमा स-साना बाध वनाउने, सौर्य उर्जाको प्रविधीबाट लिफ्ट सिचाइ लगायतका प्रविधीहरुबाट सिचाइ पुर्याउनु पनि यसको अर्को उद्देश्य रहेको छ ।

१.१.२ राष्ट्रिय गौरवका आयोजनाहरु

१.१.२.१ बबई सिचाइ आयोजना

बर्दिया जिल्लाको करिव ३६,००० हे. क्षेत्रफलमा सिंचाइ सुविधा पुऱ्याउने उद्देश्यका साथ बबई सिंचाइ आयोजना अन्तर्गत विभिन्न क्रियाकलापहरु संचालित छन् । यस आयोजनाको पूर्व सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदनमा बबई नदी भन्दा पूर्वमा करिव १९,००० हे. तथा पश्चिममा २१,००० हे. जमिनलाई सिंचाइ योग्य भनि निर्धारण गरियो । प्रथम चरणमा पूर्वतर्फको करिव १३,२४० हेक्टरमा सिंचाइ प्रणाली विकास गर्ने उद्देश्यले वि.सं. २०३५ मा सो क्षेत्रको सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न गरियो ।

यसै परिपे्रक्ष्यमा राष्ट्रिय अभियानको रुपमा आयोजनाको मूल नहरको बाँकी काम सम्पन्न गर्ने लक्ष्य राखी वि.सं. २०५१ सालमा विशेष कार्य योजना संचालन गरेको थियो । जस अन्तर्गत करिव २८ कि.मी लामो बबई मूल नहरको बाँकी २२.५ कि.मी. सम्मको निर्माण कार्य वि.सं. २०५८ साल सम्ममा सम्पन्न गरिएको थियो ।

बबई नदीमा साइफन, ढोढरी नहर तथा नहर संरचनाहरुको निर्माण कार्य आ.ब. २०६७।०६८ मा शुरु भई आ.ब.२०६९।७० मा करिव रु. ४४ करोड २४ लाखको लागतमा सम्पन्न गर्ने लक्ष्य लिएको तथा साइफन तथा लिंक नहर र अन्य नहर साईफनहरुको निर्माण सम्पन्न भइ परम्परागत रुपमा कुलोहरुको संरचनावाट ढोढरी तथा जम्ती बर्गदा तर्फ पानी संचालन भई सकेको अवस्थामा २०७१ श्रावण २८ देखि ३० सम्मको वाढीले क्षतिग्रस्त बनाएको थियो । सो साइफन २०७३ को असार सम्ममा पुनःनिर्माण भइसकेको र पानी संचालन भइरहेको छ ।

विगतको सर्भेक्षणवाट बर्दिया जिल्लाको करिव ४०,००० हे. क्षेत्रफल सिंचाइ क्षेत्र भनिए तापनि सन् २०१२ मा भेरी बबई डाइभर्सन बहुउद्देश्यिय आयोजनाले गरेको अध्ययनवाट कूल सिंचाइ क्षेत्रफल ३६,००० (पूर्वमा करिव २१,००० हेक्टर तथा पश्चिममा १५,००० हेक्टर) कायम भएको छ ।

१.१.२.२ भेरी बबई डाइभर्सन बहुउद्देशिय आयोजना

भेरी नदीको करिव ४० घन मिटर प्रति सेकेण्ड पानीलाइ १२ कि.मि. सुरुगं मार्फत बबई नदीमा खसाली बबई नदीको बहाव क्षमता बृद्धि गर्ने यो आयोजनाको उद्देश्य रहेकोछ ।यसबाट बर्दिया र बाके जिल्लाको ५१००० हेक्टर जमिनमा बाहै महिना सिचाइ सुविधा उपलव्ध हुनेछ । नेपालमा पहिलो पटक TBM प्रविधि मार्फत सुरुगं निर्माण गरिने यस आयोजनाबाट ४८ मे.वा. विधुत्त पनि उत्पादन हुनेछ । छिन्चु जाजरकोट सडकमा पर्ने चिप्ले भन्ने ठाउमा यसको Intake रहेको छ भने नेपालगंज सुर्खेत सडक अन्तर्गत बबई नदीको पुलबाट २ कि.मि. मा हातिसार

भन्ने ठाउमा विधुत्त गृह रहनेछ ।यो आयोजना आ.व. ०६८/६९ बाट शुरु भएको र आ.व. ०७६/७७ मा सम्पन्न हुने लक्ष्य रहेको छ । यस आयोजनाको लागत रु १६.४३ अरव रहेको छ ।

१.१.२.३ सिक्टा सिचाइ आयोजना

सिक्टा सिंचाइ आयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन सन् १९७५ बाट विभिन्न समयमा पटक पटक गरिए पनि वास्तविक निर्माण कार्य आ.व. ०६२/६३ बाट मात्र अघि बढाइएको हो । आयोजनाले बाँके जिल्लाका साबिक ४३ वटा गा.वि.स. र २ वटा नगरपालिकाहरु मध्ये पश्चिमतर्फ ३४ गा.वि.स, २ नगरपालिका र पूवतर्फ ९ गा.वि.सको कूल ४२,७६६ हेक्टर कृषियोग्य भूमिमा सिंचाइ सुविधा पुऱ्याउने लक्ष्य राखेको छ ।
नेपाल सरकारबाट २०६१/११/१६ मा कार्यान्वयन स्वीकृत भएको आयोजनाको लागत अनुमान २०६४/०८/०३ मा स्वीकृत भएको प्रारम्भिक गुरुयोजनानुसार १२ अर्ब ८० करोड रुपैयाँ रहेको थियो भने सम्भावित सिंचित क्षेत्रफलमा रासीपश्चिमको ३३,७६६ हेक्टर जग्गा मात्र समेटिएको थियो । आ.व. २०७१/७२ मा कार्यक्षेत्रमा रासीपूर्वको ९,००० हेक्टर समेत समावेश गरिएको आयोजनाको लागत अनुमान २५ अर्ब २ करोड रुपैयाँ रहने गरी गुरुयोजना संशोधन भयो । संशोधित गुरुयोजना अनुरुप आयोजना आ.व. २०७६/७७ सम्म सम्पन्न गर्ने लक्ष्य राखिएको छ ।

१.१.२.४ रानी जमरा कुलरिया सिचाइ आयोजना

रानी जमरा कुलरिया सिंचाइ प्रणाली नेपालको सुदूर पश्चिमाञ्चल क्षेत्रको, कैलाली जिल्लामा अवस्थित कृषकबाट निर्माण गरी व्यवस्थापन समेत गरिएको सवै भन्दा ठूलो सिंचाइ प्रणाली हो। यस प्रणालीको पानीको श्रोत कर्णाली नदी (पश्चिमी भङ्गालो झरही नाला) रहेको छ। यस कृषक निर्मित्त प्रणालीले कैलाली जिल्लाको ८ गा.वि.स. (पत्थरैया, दुगौंली, जानकीनगर, प्रतापपुर, धनसिंङपुर, नारायणपुर, वलिया र मुनुवा) र टीकापुर नगरपालिकाको गरी जम्मा करिव १४,३०० हेक्टर जमिनमा सिंचाइ सुविधा उपलव्ध गराउंदै आएको देखिन्छ । यस प्रणालीको दक्षिणी भागमा सिंचाइ गर्न रानी सिंचाइ प्रणाली, मध्ये भागमा जमरा सिंचाइ प्रणाली र उत्तरी भागमा कुलरीया सिंचाइ प्रणाली व्यवस्था भएको देखिन्छ । यी प्रणालीहरुको व्यवस्थापन आ–आफ्नो प्रणालीको जल उपभोक्ता संस्था (कुलो संस्था) रहेको र यी तिनै प्रणालीको संयुक्त व्यस्थापन तथा समन्वयको लागी रानी जमरा कुलरीया जल उपभोक्ता संस्था रहेको छ ।

यस आयोजनाको लम्कि सम्म विस्तार गरी ६००० हेक्टर, पथरैया देखि कान्द्रा सम्म विस्तार गरी १८००० हेक्टर समेत गरेर कुल ३८,३०० हेक्टर सम्म सिचाइ सेवा विस्तार गरिनेछ ।

हाल नेपाल सरकारको प्राथमिकता प्राप्त (P1) योजनाको सूचीमा समावेश भएको तथा निर्माण कार्यमा तिब्रता ल्याउन नेपाल सरकारले जारी गरेको आर्थिक विकास र समृध्दीको तत्कालिन कार्ययोजना, २०६८ मा यस आयोजनालाई राष्टिय गौरवका परियोजनाहरुमा समेत समावेश गरिएको छ । त्यसै गरी मिति २०६८ फाल्गुण १६ को सिंचाई मंत्रालयको सचिवस्तरीय निर्णयानुसार आ.ब. २०६४/६५ मा सुरु भै आ.ब. २०७४/७५ मा सम्पन्न गर्ने लक्ष्यका साथ यस आयोजनाको खरिद गुरु योजना स्वीकृत भएको थियो । यसका साथै आयोजनाबाट कुल लागत रु २७.७० अरव को अद्यावधिक खरिद गुरुयोजना स्वीकृतिको लागि मन्त्रालयमा पेश गरिएको छ |

१.१.३ बहुउद्देश्यिय आयोजनाहरु

१.१.३.१ तमोर चिस्यागं डाइभर्सन आयोजना

तमोर नदीको पानीलाइ चिस्यागं नदीमा खसाली मोरगं जिल्लाको जमिनमा सिचाइ सुविधा उपलव्ध गराउने यसको मुख्य उद्देश्य रहेको छ ।

१.१.३.२ सुनकोशि मरिन डाइभर्सन आयोजना

सुनकोशि पानीलाइ मरिन नदीमा खसाली बागमती नदीमा पानीको क्षमता बढाउने यस आयोजनाको लक्ष्य रहेको छ।यस आयोजनाबाट पर्सा, महोतरी र रौटहट जिल्लाको करिव १,२२,००० हेक्टर जमिनमा बाह्रै महिना सिचाइ सुविधा उपलव्ध हुनेछ ।

१.१.३.३ सुनकोशि कमला डाइभर्सन आयोजना

यस आयोजनाको कोशि उच्च बाध सगै जोडीएर भारत सरकार र नेपाल सरकार सम्झौता भइ सयुक्तरुपमा विस्तृत अध्ययन अध्ययन भै रहेकोछ । यस आयोजनाको मुल उद्देश्यमा सुनकोशिको पानीलाइ कमला नदीमा divert गर्ने गरी कमला नदीको बहाव क्षमता बृद्धि गर्नु रहेको छ । यसबाट तराईका धनुषा लगायतका जिल्लाहरुमा बाहैं महिना सिचाइ सेवा उपलव्ध हुनेछ ।

१.१.३.४ काली गण्डकी तिनाउ डाइभर्सन आयोजना

काली गण्डकीको पानीलाइ तिनाउ नदीमा खसाली रुपन्देहि र कपिलवस्तुको सिचाइ योग्य जमिनमा सिचाइ पुर्याउने यस आयोजनाको लक्ष्य रहेकोछ ।यसबाट कपिलवस्तुको सुक्खा क्षेत्रमा सिचाइ सुविधा पुग्ने साथै रुपन्देहीको सिचाइ भैरहेको क्षेत्रमा बाह्रै महिना सिचाइ सेवा उपलव्ध हुनेछ ।

१.१.३.५ पश्चिम सेती कैलाली पाण्डुल डाइभर्सन आयोजना

पश्चिम सेती नदीको पानीलाइ कैलालीको पाण्डुल नदीमा खसाली कैलाली र कंचनपुरको सिचाइ योग्य जमिनमा थप सिचाइ पुर्याउने मुख्य उद्देश्य सहित यो आयोजनाको पुर्व सम्भाव्यता अध्ययन कार्य अगाडी बढाइएको छ ।

१.१.४ एकिकृत उर्जा तथा सिचाइ विशेष कार्यक्रम

१.१.४.१ मध्य पहाडी टार लिफ्ट सिचाइ आयोजना

पहाडी क्षेत्रमा ठुला तथा मझौला नदीहरुको दाया बाया किनारमा अवस्थित सीमान्कृत खेतीयोग्य जमिनमा विधुत्त तथा सौर्य उर्जाको प्रयोग गरी लिफ्ट सिचाइको माध्यमबाट सिचाइ योजनाको निर्माण तथा एकिकृत कृषि विकास तथा प्रसार गर्ने उद्देश्यका साथ यो आयोजना यसै आ व देखि शुरु गरिएको छ । मध्य पहाडका सबै सम्भाव्य जिल्लामा यो आयोजनाको कार्यक्षेत्र रहेको छ । यस आयोजनाको कुल लागत करिव रु. ७.५० अरव रहेको र कार्यान्वयन अवधी ५ वर्षको रहेको छ ।

१.१.४.२ तराई मधेश सौर्य लिफ्ट सिचाइ कार्यक्रम

आगामी आ.व. २०७५/०७६ देखि तराई मधेशका २४ जिल्लाहरुमा (झापा, मोरङ्ग, सुनसरी, सिरहा, उदयपुर, धनुषा, महोत्तरी, सर्लाही, रौतहट, वारा पर्सा, मकवानपुर, चितवन, नवलपरासी पूर्व नवलपरासी पश्चिम, रुपन्देही, कपिलवस्तु, दाङ्ग, बाँके, बर्दिया, सुर्खेत, कैलाली, कञ्चनपुर)यो आयोजना कार्यान्वयन हुनेछ । प्रथम ५ वर्षमा करिव ५ अर्व ६५ करोडको लागतमा Hybrid (जल विद्युत र सौर्य उत्पादित विद्युतबीच आदन प्रदान गर्न मिल्ने) किसिमको सौर्य ऊर्जा र जल विद्युत दुवै जडित ऊर्जाबाट करिव २२,१७५ हेक्टर जमीनमा बाह्रै महिना दीगो र भरपर्दो सिंचाइ सुविधा उपलब्ध गराइने छ । यसमा सिंचाइ प्रयोजनबाट बचत सौर्य ऊर्जा राष्ट्रिय प्रशारणमा जोडेर विद्युत आपूर्तिमा थप टेवा पुग्नका अलवा ग्रामिण भेगमा विद्युतको Efficiency मा समेत वृद्धि हुनेछ ।

१.२ जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन तर्फ

१.२.१ नदी नियन्त्रण कार्यक्रम

१.२.१.१ जनसहभागितामा आधारित जनताको तटबन्ध कार्यक्रम

तराई क्षेत्रका ठूला प्रकृतिका नदीहरुको व्यवस्थित प्रकृया अन्तर्गत नदी नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन गर्न यो कार्यक्रम आ.ब. २०६६/६७ देखि शुरु भएको र हाल यस कार्यक्रम अन्तर्गत झापा जिल्लाको मेची, कन्काई, बिरिङ्ग र कमल नदी, झापा र मोरङ्ग जिल्लाको रतुवा–मावा नदी, धनुषा र महोत्तरी जिल्लाको औरही नदी, महोत्तरी जिल्लाको रातो र मराह नदी, सर्लाही जिल्लाको लखन्देही, झिम र बांके नदी, चितवन र मकवानपुर जिल्लाको पुर्वी रासी नदी, रुपन्देही जिल्लाको तिनाउ–दानव कन्चन नदी, दाङ र बाकें जिल्लाको पश्चिम रासी नदी, दाङ जिल्लाको बबई नदी, कैलाली जिल्लाको खुट्टिया नदी, कैलाली र कञ्चनपुर जिल्लाको मोहना नदी र कञ्चनपुर जिल्लाको दोधा र महाकाली नदी गरी जम्मा १९ नदीहरुको दुबै किनारामा तटबन्ध निर्माण गर्ने लक्ष्य सहित यस कार्यक्रम क्रमागत रुपमा चालु रहेको छ। यस कार्यक्रम को कुल अनुमानित लागत रु ४९.८९ अरव रहेको छ ।

१.२.१.२ नदी नियन्त्रण योजना (केन्द्र)

यस कार्यक्रम अन्तर्गत नदी नियन्त्रण कार्यहरुको model site हरुको स्थापना÷बिकास गर्ने, नयाँ प्रविधीको प्रर्वद्धन र नमुना कार्यको विकास गर्ने साथै निर्माण कार्यहरको quality control तथा निर्माण सामाग्रीहरुको गुणस्तर जाँच गर्नको लागि आबश्यक पर्ने material testing lab को स्थापना तथा संचालनमा सहयोग गर्ने लक्ष रहेको छ ।

१.२.१.३ संस्थागत पूर्वाधार विकास कार्य (केन्द्र)

यस कार्यक्रम अन्तर्गत बिभागको संस्थागत सुधारको लागि केन्द्र तथा मातहतका कार्यालयहरुको भवन मर्मत, हलुका र भारी सवारी साधनहरुको मर्मत, संभार तथा ब्यवस्थापन, नेपाल भारत डुवान सम्बन्धि दुई पक्ष बैठक संचालन खर्च, नदीहरुको अध्ययन – प्रारम्भिक र बिस्तृत सर्भेक्षण, नदी नियन्त्रण गूरुयोजनाको लागि DPR बनाउने कार्य, क्षमता अभिबृद्धि तालीम, बाढी पहिरो पुनस्थापना कार्य, आपतकालिन कार्य, जल उत्पन्न प्रकोप व्यबस्थापन सम्बन्धि ऐन, नीति, नियमावली तयारी तथा परिमार्जन आदि कार्यहरु गर्ने लक्ष रहेको छ ।

१.२.१.४ महाकाली नदी नियन्त्रण आयोजना

२०७० साल असार महिनाको पहिलो हप्तामा महाकाली नदी र त्यसको आसपास क्षेत्रमा परेको अबिरल बर्षाको कारण महाकाली नदीमा आएको बाढीले किनारा कटान गरि दार्चुला जिल्लाको सदरमुकाम खलङ्गा र आसपासको क्षेत्रमा पुर्याएको क्षतिको पुनः स्थापना/निर्माण कार्यहरु गर्ने लक्ष्य लिई आ.ब. २०७०/७१ देखि शुरु भएको यो आयोजना आ.ब. २०७७/७८ सम्पन्न हुने छ । यो आयोजनाको लागत रु ३.०५ अरव रहेको छ।

१.२.१.५ कर्णाली नदी व्यवस्थापन आयोजना

बर्दिया र कैलाली जिल्ला स्थित कर्णाली नदीको व्यवस्थित तवरले नदी नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्य गर्ने उदेश्यले आ.ब. २०७१/७२ देखि केन्दियस्तरको आयोजनाको रुपमा सञ्चालनमा रहेको यो आयोजना आ.ब. २०८१/८२ मा सम्पन्न गर्ने लक्ष्य रहेको छ। यो आयोजनाको लागत रु ११.५५ अरव रहेको छ ।

१.२.१.६ नारायणी नदी व्यवस्थापन आयोजना

चितवन र नवलपरासी जिल्ला स्थित नारायणी नदीको व्यवस्थित तवरले नदी नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्य गर्ने उदेश्यले आ.ब. २०७२/७३ देखि केन्दियस्तरको आयोजनाको रुपमा सञ्चालनमा रहेको यो आयोजना आ.ब. २०८१/८२ मा गर्ने लक्ष्य रहेको छ । यो आयोजनाको लागत रु १० अरव रहेको छ ।

१.२.१.७ कोशी नदी व्यवस्थापन आयोजना

सुनसरी र सप्तरी जिल्ला स्थित कोशी नदीको बाढीबाट हुन सक्ने कटान तथा डुवानको समस्या समाधान गर्न व्यवस्थित तवरले नदी नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्य गर्ने उदेश्यले आ.ब. २०७५/७६ देखि केन्दियस्तरको आयोजनाको रुपमा यस आयोजना शुरु गर्ने लक्ष्य रहेको छ ।

१.२.१.८ खाँडो नदी नियन्त्रण आयोजना

सप्तरी जिल्ला जिल्ला स्थित खाँडो नदीको व्यवस्थित तवरले नदी नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्य गर्ने उदेश्यले आ.ब. २०७२/७३ देखि केन्दियस्तरको आयोजनाको रुपमा सञ्चालनमा रहेको यो आयोजना आ.ब. २०७८/७९ मा सम्पन्न हुने छ । यो आयोजनाको लागत रु २.२५ अरव रहेको छ ।

१.२.१.९ बक्राह नदी नियन्त्रण आयोजना

मोरङ जिल्ला स्थित बक्राह नदीको व्यवस्थित तवरले नदी नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्य गर्ने उदेश्यले आ.ब. २०७३/७४ देखि केन्दियस्तरको आयोजनाको रुपमा सञ्चालनमा रहेको यो आयोजना आ.ब. २०७७/७८ मा सम्पन्न हुने छ । यो आयोजनाको लागत रु ३.९४ अरव रहेको छ ।

१.२.१.१० बबई भादा औरही नदी व्यवस्थापन आयोजना

बर्दिया जिल्ला स्थित बबई, भादा र औरही नदीको व्यवस्थित तवरले नदी नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्य गर्ने उदेश्यले आ.ब. २०७४/७५ देखि केन्दियस्तरको आयोजनाको रुपमा सञ्चालनमा रहेको यो आयोजना आ.ब. २०७७/७८ मा सम्पन्न हुने छ । यो आयोजनाको लागत रु ३.९२ अरव रहेको छ ।

१.२.१.११ प्राथमिकता प्राप्त नदीमा बाढी व्यवस्थापन आयोजना

ए.डि.वि. को ऋण सहयोगमा सञ्चालन हुने तराई क्षेत्रको प्राथमिकता प्राप्त झापा र मोरङ जिल्लाको रतुवा—मावा नदी, मोरङ जिल्लाको वक्राह नदी, सर्लाही जिल्लाको लखन्देही नदी, मकवानपुर र चितवन जिल्लाको पुर्वी राप्ती नदी, दाङ र बांके जिल्लाको पश्चिम राप्ती नदी र कञ्चापुर र कैलाली जिल्लाको मोहना—खुट्टिया नदी गरी ६ नदीमा यस आयोजना अन्तर्गत बाढी जोखिम व्यवस्थापन गर्ने लक्ष्य रहेको छ ।आ.व. २०७५/७६ बाट यस आयोजना अन्तर्गत २ वटा नदीमा बाढी जोखिम व्यवस्थापनको कार्य शुरु गर्ने लक्ष्य रहेको छ ।साथै यस आयोजना अन्तर्गत उपयुक्तताको आधारमा केही नदीहरुमा Detention Basin निर्माण गरी बाढीको व्यवस्थापन गरिने अवधारणा समेत रहेको छ ।

१.२.१.१२ आपतकालीन तथा बाढी पहीरो पुनः स्थापन कार्यहरु

असार, श्रावण र भाद्र महिनाहरुमा पर्ने अबिरल बर्षाको कारण देशका बिभिन्न नदी नालाहरुमा पानीको बहाब अत्याधिक बढन गई नदी किनाराको कटान तथा पहिरोको कारणले धनजनको ब्यापक क्षति हुने हुनाले ती स्थानहरुको तत्काल संरक्षण र आपतकालीन तथा पुनः स्थापन कार्यहरु गर्ने उदेश्यले यस कार्यक्रम संचालनमा रहेको छ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत आपतकालीन नदी नियन्त्रण तथा पहिरो ब्यवस्थापन कार्यहरुको लागी निर्माण सामाग्रीहरु खरिद, भण्डारण तथा ब्यवस्थापन साथै आपतकालीन कार्यहरु गर्ने लक्ष्य रहेको छ ।

१.२.१.१३ बाढी पहीरो पुनः निर्माण बिशेष कार्यक्रम

२०७१ सालमा अबिरल बर्षाको कारण मध्यपश्चिमाञ्चलको सुर्खेत, दाङ, बांके र र्बिदया तथा मध्यमाञ्चलको सिन्धुपाल्चोक समेत पाँच जिल्लाका विभिन्न नदी नालाहरुमा पानीको बहाब अत्याधिक बढन गई नदी किनाराको कटान तथा पहिरोको कारणले धनजनको ब्यापक क्षति भएको हुनाले ती स्थानहरुमा तत्काल पुनः स्थापना तथा पुनः निर्माण कार्यहरु गर्नेको उदेश्यले आ.व. २०७१/७२ देखी यस कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको छ । मन्त्रिपरिषद बाट स्विकृत कार्ययोजना अनुसार यस कार्यक्रमको कुल लागत रु ६.९० अरव रहेको छ र आ.व.२०७६/७७ मा सम्पन्न गर्ने लक्ष्य रहेको छ ।

१.२.१.१४ रुपाताल संरक्षण एकीकृत विकास परियोजना

कास्की जिल्ला स्थित रुपातालको संरक्षण तथा विकासबाट जैविक विविधताको संरक्षण गर्दै पर्यटन, मत्स्यपालन, सिंचाइ सुविधा र रोजगारीको अवसरमा समेत वृद्धि गर्ने लक्ष्य लिई आ.व. २०७३/७४मा शुरु भएको यस परियोजना २०८०/८१ सम्पन्न हुने छ । यस परियोजनाको लागत रु ४.५२ अरव रहेको छ ।

१.२.१.१५ जोखिमयुक्त पहिरो व्यवस्थापन आयोजना

हिमाल र पहाडी क्षेत्रको ठूला प्रकृतिका जोखिमयुक्त पहिरोहरुको पहिचान, सर्वेक्षण तथा व्यवस्थापन गरी मनसुनी वर्षा, भिरालो भूवनौट तथा कमजोर भौगर्भिक स्थिति, अवैज्ञानिक भू–उपयोग, अतिवृष्टिका कारण हुने मानवबस्ती, कृषियोग्य जमिन र निर्मित भौतिक पुर्वाधारको प्रकोपबाट हुने नोक्सानीको न्यूनिकरण गर्ने लक्ष्य लिई यस आयोजना आ.व. २०७३/७४ बाट शुरु भएको र हाल यस आयोजना अन्तर्गत ताप्लेजुङ्ग जिल्लाको हाङ्गदेवा तथा हिंरेवा पहिरो, रसुवा जिल्लाको राम्चे र धैवुङ्ग पहिरो, कास्की जिल्लाको सिन्दुजुरे र काडे पहिरो, नवलपरासी जिल्लाको राम्चे केरुगे पहिरो, सल्यान जिल्लाको कपुरकोट खारा पहिरो, रोल्पा जिल्लाको फगाम पहिरो, म्याग्दी जिल्लाको लमसुड जुकेपानी पहिरो, दोलखा जिल्लाको डाँडाखर्क पहिरो, स्याङ्गजा जिल्लाको भन्ज्याङ्ग पहिरो, नुवाकोट जिल्लाको ओखेपानी पहिरो, वाग्लुङ्ग जिल्लाको हुग्दी पहिरो, अर्घाखाँची जिल्लाको बाँगी बझेरी भेडीराखने पहिरो, गोरखा जिल्लाको भ्यागुते पहिरो, सिन्धुली जिल्लाको सेती पहिरो र सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको हिन्दी ओखरबोट चिलाउनेपाखा पहिरो गरी जम्मा १६ पहिरो व्यवस्थापन गर्ने कार्य रहेको छ ।

१.२.२ जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण प्रविधि परियोजना

जापान सरकारको प्राबिधिक सहयोग अन्तर्गत संचालनमा रहेका प्रकोप न्यूनीकरण कार्यहरुलाई निरन्तरता दिने उद्देश्यले यो कार्यक्रम संचालन गरिएको छ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत (क) जनचेतना अभिबृद्धि, अनुसन्धान, गोष्ठी, आदी कार्य – घुम्ती गोष्ठि, क्षमता अभिबृद्धि तालिम, पहिरो/गेग्रान वहावको अध्ययन, hazard map तयार गर्ने, आदि कार्यहरु र (ख) जल उत्पन्न प्रकोपबाट पूर्वाधार संरक्षण कार्यहरु रहेको छ ।

१.२.३ भारतिय अनुदान सहयोगमा संचालित नदी नियन्त्रण कार्यक्रम

१.२.३.१ वाग्मती नदी नियन्त्रण आयोजना

भारत सरकारको अनुदान सहयोगमा रौतहट र सर्लाही जिल्लामा रहेको वाग्मती नदीको बाढीले सिमा क्षेत्रका हुने कटान तथा डुबानको समस्यालाई सम्वोधन गर्न व्यवस्थित तवरले तटबन्ध निर्माण गर्ने उदेश्यले आ.व. २०५७/५८ बाट शुरु भएको यस आयोजनाको कुल लागत रु १.८७ अरव रहेको छ । आ.व. २०७५/७६ मा यस आयोजनाको कार्यहरु सम्पन्न गर्ने लक्ष्य रहेको छ ।

१.२.३.२ कमला नदी नियन्त्रण आयोजना

भारत सरकारको अनुदान सहयोगमा सिराह र धनुषा जिल्लामा रहेको कमला नदीको बाढीले सिमा क्षेत्रका हुने कटान तथा डुबानको समस्यालाई सम्वोधन गर्न व्यवस्थित तवरले तटबन्ध निर्माण गर्ने उदेश्यले आ.व. २०६३/६४ बाट शुरु भएको यस आयोजनाको कुल लागत रु ३.३६ अरव रहेको छ । आ.व. २०७५/७६ मा यस आयोजनाको कार्यहरु सम्पन्न गर्ने लक्ष्य रहेको छ ।

१.२.३.३ लालबकैया नदी नियन्त्रण आयोजना

भारत सरकारको अनुदान सहयोगमा रौटहत जिल्लामा रहेको लालबकैया नदीको बाढीले सिमा क्षेत्रका हुने कटान तथा डुबानको समस्यालाई सम्वोधन गर्न व्यवस्थित तवरले तटबन्ध निर्माण गर्ने उदेश्यले आ.व. २०५७/५८ बाट शुरु भएको यस आयोजनाको कुल लागत रु २.४६ अरव रहेको छ । आ.व. २०७५/७६ मा यस आयोजनाको कार्यहरु सम्पन्न गर्ने लक्ष्य रहेको छ ।

१.२.४ बस्ति / टार बजार संरक्षण कार्यहरु

१.२.४.१ जोखिमयुक्त जिल्ला सदरमुकाम बचावट बिशेष कार्यक्रम

आ.ब. २०७/७२ देखि शुरु भएको यस कार्यक्रम अन्तर्गत जोखिमयुक्त ४ वटा जिल्ला सदरमुकामहरु' झापाको भद्रपुर, म्याग्दीको बेनी, डोल्पाको दुनै र बझाङ्गको चैनपुर को भौतिक पूर्वाधार÷संरचना, बस्ती, खेती योग्य जमिनको संरक्षण कार्यहरु क्रमिक रुपमा गर्दै लैजाने लक्ष रहेको छ ।

१.३ जल तथा मौसम विज्ञान तर्फ

जल तथा मौसम विज्ञान विभाग अन्तर्गत निम्न कार्यक्रमहरु संचालनमा रहेका छन् ।

१.३.१ हवाई सुरक्षार्थ स्वचालित मौसम मापन केन्द्रहरुको स्थापना तथा कार्यक्रम

यस विभागले हवाई उड्डयन सुरक्षार्थ सन् १९६८ देखि प्रदान गरी आइरहेको हवाइ मौसमी सूचना सेवालाई थप विश्वसनिय बनाई हवाई उड्डयन क्षेत्रलाइ थप सुरक्षीत बनाउनको लागि क्रमागत रुपमा पूर्ण स्वचालित हवाइ मौसमी केन्द्र स्थापना गर्ने लक्ष्य लिएको छ। सोहि लक्ष्य अनुरुप हाल संचालनमा रहेको जलवायु प्रकोप समुत्थान निर्माण आयोजना मार्फत १८ वटा हवाई मौसम मापन केन्द्रहरु पुर्णरुपमा स्वचालित केन्द्रहरुमा स्तरोन्नति गर्ने कार्यक्रम रहेको छ। हाल प्रबाह गर्दै आइरहेको आधारभुत अन्तराष्ट्रिय हवाई मार्गको मौसम पूर्वानुमान सेवालाई आ. व. २०७९/८० सम्ममा विस्तार गरी आन्तरिक हवाई मार्गको समेत मौसम पूर्वानुमान सेवा प्रदान गर्ने लक्ष्य रहेको छ ।

१.३.२ स्वचालित जल तथा मौसम मापन केन्द्रहरुको स्थापना कार्यक्रम

यस विभाग अन्तर्गत ५३४ मौसम मापन केन्द्रहरु र १८० वटा जल मापन केन्द्रहरु संचालनमा रहेकोमा ५० वटा मौसम केन्द्रहरु र त्यतिकै संख्यामा जल मापन केन्द्रहरु स्वचालित रहेका छन् । मौसम तथा बाढि पुर्वानुमान सेवालाइ थप विश्वसनिय बनाउन जल तथा मौसम मापन कार्य एकै दिनमा धेरै पटक गर्नु पर्ने र मापन गरिएका मौसम र जल संबन्धि तथ्यांकहरु तत्कालै केन्द्रिय तथ्यांक प्रणालीमा प्रेसित गर्नुपर्ने हुन्छ। त्यसैले सम्पुर्ण जल तथा मौसम मापन केन्द्रहरुलाइ पुर्ण स्वचालित गर्ने बिभागको लक्ष्य रहेको छ। सोहि लक्ष्य अनुरुप यस कार्यक्रम क्रमागत रुपमा चालु रहेको छ।

१.३.२.१ जलवायु प्रकोप समुत्थान निर्माण आयोजना अन्तर्गत स्थापना गर्ने कार्यक्रम

सन २०१३ देखि शुरुवात भएको यस आयोजनाले जल तथा मौसम केन्द्रहरुको संजाल र जल तथा मौसम पूर्वानुमान आधुनिकिकरण गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत १८ वटा हवाइ मौसम केन्द्रहरु सहित ८८ वटा मौसम मापन केन्द्रहरु र ७० वटा जल मापन केन्द्रहरु पुर्णरुपमा स्वचालित केन्द्रहरुमा स्तरोन्नति गर्ने कार्यक्रम रहेको छ र आ. व. २०७५/७६ मा उक्त कार्यक्रम सम्पन्न हुनेछ।

१.३.२.२ बर्षामापन केन्द्र स्तरोन्नति कार्यक्रम

यस कार्यक्रम अन्तर्गत आ. व. २०७५/७६ मा ५० वटा मानव संचालित बर्षामापन केन्द्रहरुलाइ पुर्ण स्वचालित वर्षामापन केन्द्रहरुमा स्तरोन्नति गर्नका लागि कुल अनुमानित लागत रु. २ करोड रहेको छ।

१.३.३ विपद सूचना प्रवाहका लागि पूर्व सूचना प्रणाली स्थापना कार्यक्रम

यस विभागले स्थापना काल देखिनै विपद व्यवस्थापनका लागि मौसम पूर्वानुमान गर्दै आएकोमा सन् २०१३ देखि आफ्नो सेवालाइ विस्तार गरि बाढि पूर्वसूचना प्रणाली समेत शुरुवात गरेको छ। यसै क्रममा हाल विभागले ३ दिन अगावै मौसम पूर्वानुमान तथा बाढी पूर्वसूचना सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको छ। विभागले देशका सम्पुर्ण मुख्य

नदीहरुमा बाढी पूर्वसूचना प्रणाली तथा जल-मौसम जन्य विपद न्युनिकरणका लागि क्रमागत रुपमा पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना गर्ने लक्ष्य लिएको छ।

१.३.३.१ कोशी र पश्चिम रासिमा अद्योपान्त बाढी पूर्वसूचना प्रणाली (End-to-End Early Warning System) स्थापना कार्यक्रम

कोशी र पश्चिम रासिमा अद्योपान्त बाढी पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना गरी बाढी जोखिम युक्त क्षेत्रका सर्वसाधारणलाई बाढी पूर्वसूचना प्रदान गरीने छ। यस प्रणाली स्थापनार्थ जलवायु प्रकोप समुत्थान निर्माण आयोजना अन्तर्गत रू. ७ करोड विनियोजित गरिएको छ।

१.३.३.२ Mass SMS मार्फत विपद सूचना प्रबाह कार्यक्रम

सन् २०१६ देखि बाढी जोखिम क्षेत्रमा बाढी पूर्वसूचना प्रबाहका लागि दुरसञ्चार सेवा प्रदायक कम्पनी : नेपाल टेलिकम र NCELL संग वार्षिक संझौता गरि Mass SMS सेवा मार्फत निःशुल्क रुपमा बाढी पूर्वसूचना प्रबाह गर्दै आइरहेको छ।

१.३.४ मौसम पूर्वानुमान सेवा विस्तार

यस कार्यक्रम अन्तर्गत मौसम परिवर्तनको पूर्वानुमानलाई सहजिकरण तथा विस्तार गरी एक हप्तासम्मको मौसम तथा जलवायु पूर्वानुमानको सूचना कृषक, पर्यटक लगायत सरोकारवालाहरुलाई प्रबाह गर्न निम्न लिखित कार्यक्रमहरु गरिनेछ।

१.३.४.१ राडार स्थापना कार्यक्रम

मौसम पूर्वानुमान तथा हवाई उड्डयनलाई थप सुरक्षित तथा विश्वस्निय बनाउन आ.व. २०७९/८० सम्ममा पाल्पा र उदयपुरमा राडार उपकरण जडान गरीनेछ। यस कार्यक्रमको लागि आवश्यक भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा रू. १ करोड ५० लाख र उपकरण खरिदको लागी रू.१९ करोड ४ लाख रकम आ.व. २०७५/७६ मा बिनियोजित गरिएको छ।

१.३.४.२ सात दिन सम्मको मौसम पूर्वानुमान

हाल तीन दिनको मौसम पूर्वानुमानमा प्रयोग भईरहेको Weather Research and Forecasting (WRF) model का साथै अन्तराष्ट्रिय संस्थाहरुवाट Medium Range Weather Forecast Output प्राप्त गरी सात दिनसम्मको मौसम पूर्वानुमान गर्ने कार्यक्रम रहेको छ । यस कार्यक्रमको लागी आ.व. २०७५/७६ मा बजेटको व्यवस्था नभएकोले दातृ निकायको सहयोग र सहकार्यमा अन्तराष्ट्रिय मौसम पूर्वानुमान सेवा प्रदायक संस्थाहरुसंग सहुलियत दरमा मौसम पूर्वानुमानको तथ्यांक खरिद गर्नुका साथै उक्त संस्थाहरुसंग सहकार्य गर्दै नेपालको मौसम पूर्वानुमानलाई थप विश्वसनिय बनाउन अध्ययन अनुसन्धान गर्ने विभागको सोच छ।

१.३.४.३ High Power Computer खरिद

गणितिय मौसम पूर्वानुमान कार्यलाई थप विस्तार गर्न High Power Computer खरिदका लागि जलवायु प्रकोप समुत्थान निर्माण आयोजना अन्तर्गत आ.व. २०७५/७६ मा रू. ४ करोड १३ लाख बिनियोजित गरिएको छ।

१.३.४.४ NWP Model Setup

गणितिय मौसम पूर्वानुमान कार्यलाई थप विश्वसनिय बनाउन NWP Model Setup कार्य गरिने छ।

१.३.४.५ मौसमी टेलिभिजन स्टुडियो तथा मोबाइल एप्सको निर्माण

विभागबाट गरिने जल तथा मौसम पूर्वानुमान सूचनाहरुलाई सरोकारवालाहरु समक्ष प्रबाह गर्न मौसमी टेलिभिजन स्टुडियो तथा मोबाइल एप्सको निर्माण गरिने छ। यस कार्यक्रमको लागि आ.व. २०७५/०७६ मा रू. ५ करोड ९० लाख विनियोजन गरिएको छ।

२. संरचना, संस्था, जनशक्ति तथा वित्तीय व्यवस्थापन

२.१ सिंचाई तर्फ

२.१.१ संरचना, संस्था तथा जनशक्ति

जलस्रोत तथा सिंचाइ विभाग अन्तर्गत पाच वटा महाशाखा रहेका छन्। सिचाइ विभागको महानिर्देशक सहित ५ वटै महाशाखामा रा.प.प्र.(प्रा) श्रेणीको उप महानिर्देशक रहनेछन् । यस विभाग अन्तर्गत संचालनमा रहेका केन्द्रीय स्तरका आयोजनाहरुको संरचनाको विवरण तल पेश गरे बमोजिम रहनेछ ।

२.१.१.१ बबई सिंचाइ आयोजना

सि.नं.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	उपसमूह	दरवन्दी
१	रा.प.प्र. (सिभिल)	रा.प.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	१
२	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	३
३	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	९
४	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	एगृ. इरिगेशन		१
५	सि.ए.ओ	रा.प.अनं.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	एगृ. इरिगेशन		१
६	सव–इन्जिनियर	रा.प.अनं.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	९
					कुल जम्मा	२४

२.१.१.२ महाकाली सिंचाइ आयोजना (तेश्रो)

सि.नं.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	उपसमूह	दरवन्दी
१	रा.प.प्र. (सिभिल)	रा.प.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	१
२	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	३
३	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	इन्जिनियरिङ्ग	एगृ. इरिगेशन		१
४	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	७
५	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	एगृ. इरिगेशन		१
६	सि.ए.ओ	रा.प.अनं.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	एगृ. इरिगेशन		१
७	सव–इन्जिनियर	रा.प.अनं.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	६
					कुल जम्मा	२०

२.१.१.३ सिक्टा सिंचाइ आयोजना

सि.नं.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	उपसमूह	दरवन्दी
१	रा.प.प्र. (सिभिल)	रा.प.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	१
२	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	४
३	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	१०
४	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	मेका	नि.उ.स.	१
५	सि.ए.ओ	रा.प.अनं.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	एगृ. इरिगेशन		१
६	सव–इन्जिनियर	रा.प.अनं.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	९
					कुल जम्मा	२६

२.१.१.४ रानी जमरा कुलरिया सिंचाइ आयोजना

सि.नं.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	उपसमूह	दरवन्दी
१	रा.प.प्र. (सिभिल)	रा.प.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	१
२	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	४
३	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	इन्जिनियरिङ्ग	एगृ. इरिगेशन		१
४	व. समाजशास्त्री	रा.प.द्वि.	विविध			१
५	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	१०
६	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	एगृ. इरिगेशन		२
७	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	इले	जन. इले.	१
८	सि.ए.ओ	रा.प.अनं.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	एगृ. इरिगेशन		१
९	सव-इन्जिनियर	रा.प.अनं.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	९
					कुल जम्मा	३०

२.१.१.५ सुनकोशी मरिन डाइभर्शन बहुउद्देश्यीय आयोजना

सि.नं.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	उपसमूह	दरवन्दी
१	रा.प.प्र. (सिभिल)	रा.प.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	१
२	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	२
३	सि.डि.हा.जी.	रा.प.द्वि.	इन्जिनियरिङ्ग	जियो.	हाइड्रोजियो	१
४	सि.डि.जियो.	रा.प.द्वि.	इन्जिनियरिङ्ग	जियो.	इन्जि जियो	१
५	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	३
६	हा.जी.	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	जियो.	हाइड्रोजियो	१
७	सव-इन्जिनियर	रा.प.अनं.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	४
					कुल जम्मा	१३

२.१.१.६ प्रगन्ना बड्कापथ सिंचाइ आयोजना

सि.नं.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	उपसमूह	दरवन्दी
१	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	१
२	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	३
३	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	एगृ. इरिगेशन		१
४	सि.ए.ओ	रा.प.अनं.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	एगृ. इरिगेशन		१
५	सव-इन्जिनियर	रा.प.अनं.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	४
					कुल जम्मा	१०

२.१.१.७ बृहत दाङ्ग उपत्यका सिंचाइ आयोजना

सि.नं.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	उपसमूह	दरवन्दी
१	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	१
२	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	३
३	हा.जी.	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	जियो.	हाइड्रोजियो	१
४	सि.ए.ओ	रा.प.अनं.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	एगृ. इरिगेशन		१
५	सव-इन्जिनियर	रा.प.अनं.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	३
					कुल जम्मा	९

२.१.१.८ भेरी बबई डाइभर्शन बहुउद्देश्यीय आयोजना

सि.नं.	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	उपसमूह	दरवन्दी
१	रा.प.प्र. (सिभिल)	रा.प.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	१
२	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	४
३	सि.डि.हा.जी.	रा.प.द्वि.	इन्जिनियरिङ्ग	जियो.	हाइड्रोजियो	१
४	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	७
५	इन्जि. जियो.	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	जियो.	इन्जि जियो	१
६	हा.जी.	रा.प.तृ.	इन्जिनियरिङ्ग	जियो.	हाइड्रोजियो	१
७	सि.ए.ओ	रा.प.अनं.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	एगृ. इरिगेशन		१
८	सव-इन्जिनियर	रा.प.अनं.प्र.	इन्जिनियरिङ्ग	सिभिल	इरिगेशन	७
					कुल जम्मा	२३

२.१.२ वित्तीय व्यवस्थापन

रु लाखमा

क्र.स.	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	चालु					पूंजिगत					कुल जम्मा				
		नेपाल सरकार	वैदेशिक			कुल चालु	नेपाल सरकार	वैदेशिक			कुल पूंजिगत	नेपाल सरकार	वैदेशिक			कुल जम्मा
			अनुदान	ऋण	वैदेशिक जम्मा			अनुदान	ऋण	वैदेशिक जम्मा			अनुदान	ऋण	वैदेशिक जम्मा	
१	सिंचाइ संभाव्यता अध्ययन तथा निर्माण गुणस्तर कार्यक्रम	१७				१७	११३८				११३८	११५५	०	०	०	११५५
३	बबई सिंचाइ आयोजना	२०७				२०७	१२२९०				१२२९०	१२४९७	०	०	०	१२४९७
४	महाकाली सिंचाइ आयोजना (कन्चनपुर)	२२७				२२७	२९५४				२९५४	३१८१	०	०	०	३१८१
५	प्रगन्ना तथा बड्कापथ सिंचाइ आयोजना, दाङ	७४				७४	१९२८				१९२८	२००२	०	०	०	२००२
६	सिक्टा सिंचाइ आयोजना	२५७	०	०	०	२५७	१०२३९	०	४४४७	४४४७	१४६८६	१०४९६	०	४४४७	४४४७	१४९४३
७	रानी जमरा कुलरिया सिंचाइ आयोजना (प्रणाली आधुनिकीकरण समेत)	१८५	०	११३	११३	२९८	७८०९	०	१३४१८	१३४१८	२१२२७	७९९४	०	१३५३१	१३५३१	२१५२५
८	भेरी - ववई डाइभर्सन बहुउद्देश्यीय आयोजना	१८७	०	०	०	१८७	४०७८७	०	२००००	२००००	६०७८७	४०९७४	०	२००००	२००००	६०९७४
९	सुनकोशी मरिन डाईभर्सन बहुउद्देशिय आयोजना	४१				४१	६३८				६३८	६७९	०	०	०	६७९
१०	बृहत दाङ्ग उपत्यका सिंचाइ आयोजना	७१				७१	१९४५				१९४५	२०१६	०	०	०	२०१६
११	एकीकृत उर्जा तथा सिंचाइ विशेष कार्यक्रम	०				०	२५००				२५००	२५००	०	०	०	२५००

क.स.	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	चालु					पूंजिगत					कुल जम्मा				
		नेपाल सरकार	वैदेशिक			कुल चालु	नेपाल सरकार	वैदेशिक			कुल पूंजिगत	नेपाल सरकार	वैदेशिक			कुल जम्मा
			अनुदान	ऋण	वैदेशिक जम्मा			अनुदान	ऋण	वैदेशिक जम्मा			अनुदान	ऋण	वैदेशिक जम्मा	
१२	तराइ मधेश समृद्ध सिचाइ विशष कार्यक्रम	५४				५४	२२५०				२२५०	२३०४				२३०४
१३	भेरी कोरिडोर सिचाइ विकास आयोजना	३२				३२	२४३७				२४३७	२४४०.०२				२४४०.०२
१४	पालुगंटार कुण्डुटार सिचाइ आयोजना															४०२
१५	जलसाधन योजना तयारी सुविधा आयोजना															५५७१
१६	सुनसरी मोरगं सिचाइ आयोजना															३६०२
१७	बागमती सिचाइ आयोजना															४७६०
१८	बृहत सरकारी सिचाइ योजनाको पुस्थर्पाना तथा व्यवस्थापन हस्तान्तरण															४५३२
जम्मा		१३५२	०	११३	११३	१४६५	८६९१५	०	३७८६५	३७८६५	१२४७८०	८८२३८.०२	०	३७९७८	३७९७८	१४५०८३.०२

२.२ जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन तर्फ

जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग अन्तर्गत माथि उल्लेखित कार्यक्रमहरु कार्यन्वयन गर्न जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन महाशाखा रहने छ । यस महाशाखा प्रमुखमा उपमहानिर्देशक (रा.प्र.प्र(प्रा.) सिभिल/इरिगेशन रहने छ । यस महाशाखा अन्तर्गत ३ वटा शाखा, ६ वटा जनताको तटबन्धको फिल्ड कार्यालय, १० वटा आयोजना कार्यालय रहने छ ।

२.२.१ शाखाहरु

यस महाशाखा अन्तर्गत देहाय बमोजिम ३ वटा शाखा रहने छ ।

२.२.१.१ नदी व्यवस्थापन शाखा

२.२.१.२ जलाधार व्यवस्थान तथा प्रविधि विकास शाखा

२.२.१.३ आपलकालिन व्यवस्थापन शाखा

२.२.२ जनताको तटबन्ध कार्यक्रमको फिल्ड कार्यालयहरु

जनताको तटबन्ध कार्यक्रम अन्तर्गत संञ्चालन हुने १६ वटा नदीहरुको नदी नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्यको लागि हाल विद्यमान रहेका ६ वटा फिल्ड कार्यलयहरु संघ अन्तर्गत रहने छ । ति यस प्रकार छ ।

सि.नं.	कार्यालय	कार्यक्षेत्र
१	जनताको तटबन्ध कार्यक्रम फिल्ड कार्यालय नं.१, गैंडे, झापा	मेची, विरिङ्ग, कन्काई, कमल र रतुवा–मावा नदी
२	जनताको तटबन्ध कार्यक्रम फिल्ड कार्यालय नं.२, महोत्तरी	औरही, रातो र मराह नदी
३	जनताको तटबन्ध कार्यक्रम फिल्ड कार्यालय नं.३, सर्लाही	लखन्देही, झिम र बांके नदी
४	जनताको तटबन्ध कार्यक्रम फिल्ड कार्यालय नं.५, रुपन्देही	तिनाउ–दानव—कञ्चन नदी
५	जनताको तटबन्ध कार्यक्रम फिल्ड कार्यालय नं.६, दाङ	बबई (दाङ) र पश्चिम रासी नदी
६	जनताको तटबन्ध कार्यक्रम फिल्ड कार्यालय नं.७, कञ्चनपुर	महाकाली दोधा, मोहना र खुट्टिया नदी

२.२.३ केन्द्रिय स्तरको आयोजना कार्यालयहरुः

जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन महाशाखा अन्तर्गत देहाय बमोजिमको १० वटा आयोजना कार्यालयहरु अन्तर्गत रहने छ । ति यस प्रकार छ ।

२.२.३.१ महाकाली नदी नियन्त्रण आयोजना, दार्चुला

२.२.३.२ कर्णाली नदी व्यवस्थापन आयोजना, वर्दिया

२.२.३.३ नारायणी नदी व्यवस्थापन आयोजना, चितवन

२.२.३.४ खांडो नदी नियन्त्रण आयोजना, ससरी

२.२.३.५ वक्राहा नदी नियन्त्रण आयोजना, मोरङ्ग

२.२.३.६ ववई, मादा, औरही नदी नियन्त्रण आयोजना

२.२.३.७ बागमती तथा लालबकैया नदी नियन्त्रण आयोजना

२.२.३.८ कमला नदी नियन्त्रण आयोजना

२.२.३.९ जोखिमयूक्त पहिरो व्यवस्थापन आयोजना

२.२.३.१० रुपाताल एकिकृत विकास परियोजना

२.२.४ दरवन्दी

माथि उल्लेखित फिल्ड कार्यालयहरु र आयोजना कार्यालयहरुको दरवन्दी सम्बन्धि विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

२.२.४.१ जनताको तटबन्ध कार्यक्रमको फिल्ड कार्यालयहरुः

सि.नं.	पद	श्रेणी	समूह	उपसमूह	दरबन्दी संख्या
१	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	सिभिल	इरिगेशन	६
२	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	सिभिल	इरिगेशन	१८
३	सव–इन्जिनियर	रा.प.अनं. प्र.	सिभिल	इरिगेशन	१८
				जम्मा	**४२**

२.२.४.२ महाकाली नदी नियन्त्रण आयोजना, दार्चुला

सि.नं.	पद	श्रेणी	समूह	उपसमूह	दरबन्दी संख्या
१	रा.प.प्र, सिभिल	रा.प.प्र	सिभिल	इरिगेशन	१
२	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	सिभिल	इरिगेशन	२
३	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	सिभिल	इरिगेशन	४
४	सव–इन्जिनियर	रा.प.अनं. प्र.	सिभिल	इरिगेशन	४
				जम्मा	**११**

२.२.४.३ कर्णाली नदी व्यवस्थापन आयोजना, वर्दिया

सि.नं.	पद	श्रेणी	समूह	उपसमूह	दरबन्दी संख्या
१	रा.प.प्र, सिभिल	रा.प.प्र	सिभिल	इरिगेशन	१
२	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	सिभिल	इरिगेशन	२
३	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	सिभिल	इरिगेशन	४
४	सव–इन्जिनियर	रा.प.अनं. प्र.	सिभिल	इरिगेशन	४
				जम्मा	**११**

२.२.४.४ नारायणी नदी व्यवस्थापन आयोजना, चितवन

सि.नं.	पद	श्रेणी	समूह	उपसमूह	दरबन्दी संख्या
१	रा.प.प्र, सिभिल	रा.प.प्र	सिभिल	इरिगेशन	१
२	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	सिभिल	इरिगेशन	२
३	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	सिभिल	इरिगेशन	४
४	सव–इन्जिनियर	रा.प.अनं. प्र.	सिभिल	इरिगेशन	४
				जम्मा	**११**

२.२.४.५ खांडो नदी नियन्त्रण आयोजना, सप्तरी

सि.नं.	पद	श्रेणी	समूह	उपसमूह	दरबन्दी संख्या
१	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	सिभिल	इरिगेशन	१
२	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	सिभिल	इरिगेशन	२
३	सव–इन्जिनियर	रा.प.अनं. प्र.	सिभिल	इरिगेशन	३
				जम्मा	६

२.२.४.६ वक्राहा नदी नियन्त्रण आयोजना, मोरङ्ग

सि.नं.	पद	श्रेणी	समूह	उपसमूह	दरबन्दी संख्या
१	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	सिभिल	इरिगेशन	१
२	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	सिभिल	इरिगेशन	२
३	सव–इन्जिनियर	रा.प.अनं. प्र.	सिभिल	इरिगेशन	३
				जम्मा	६

२.२.४.७ ववई, मादा, औरही नदी नियन्त्रण आयोजना

सि.नं.	पद	श्रेणी	समूह	उपसमूह	दरबन्दी संख्या
१	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	सिभिल	इरिगेशन	१
२	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	सिभिल	इरिगेशन	३
३	सव–इन्जिनियर	रा.प.अनं. प्र.	सिभिल	इरिगेशन	३
				जम्मा	७

२.२.४.८ बागमती तथा लालबकैया नदी नियन्त्रण आयोजना

सि.नं.	पद	श्रेणी	समूह	उपसमूह	दरबन्दी संख्या
१	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	सिभिल	इरिगेशन	१
२	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	सिभिल	इरिगेशन	३
३	सव–इन्जिनियर	रा.प.अनं. प्र.	सिभिल	इरिगेशन	३
				जम्मा	७

२.२.४.९ कमला नदी नियन्त्रण आयोजना

सि.नं.	पद	श्रेणी	समूह	उपसमूह	दरबन्दी संख्या
१	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	सिभिल	इरिगेशन	१
२	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	सिभिल	इरिगेशन	३
३	सव–इन्जिनियर	रा.प.अनं. प्र.	सिभिल	इरिगेशन	३
				जम्मा	७

२.२.४.१० जोखिमयूक्त पहिरो व्यवस्थापन आयोजना

सि.नं.	पद	श्रेणी	समूह	उपसमूह	दरबन्दी संख्या
१	रा.प.प्र, हा.जि.	रा.प.प्र	जियो.	हाइड्रो जियो	१
२	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	सिभिल	इरिगेशन	२
३	सि.डि.हा.जी	रा.प.द्वि.	जियो.	हाइड्रो जियो	१
२	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	सिभिल	इरिगेशन	२
४	इन्जि जियो	रा.प.तृ.	जियो.	इन्जि जियो	१
५	हा.जि.	रा.प.तृ.	जियो.	हाइड्रो जियो	१
६	सव–इन्जिनियर	रा.प.अनं. प्र.	सिभिल	इरिगेशन	२
				जम्मा	**१०**

२.२.४.११ रुपाताल एकिकृत विकास परियोजना

सि.नं.	पद	श्रेणी	समूह	उपसमूह	दरबन्दी संख्या
१	सि.डि.ई.	रा.प.द्वि.	सिभिल	इरिगेशन	१
२	इन्जिनियर	रा.प.तृ.	सिभिल	इरिगेशन	२
३	सव–इन्जिनियर	रा.प.अनं. प्र.	सिभिल	इरिगेशन	३
				जम्मा	**६**

२.२.५ वित्तिय व्यवस्थापन

माथि उल्लेखित कार्यक्रम कार्यन्वयन गर्न आ.व. २०७५÷७६ को लागि देहाय बमोजिम बजेट को विनियोजन गरिएको छ ।

क्र. स.	बजेट उपशीर्षक	आ.व. २०७५÷७६ को बजेट (रु. हजारमा)							
		चालु	पूँजिगत	जम्मा	नेपाल सरकार	वैदेशिक			कैफियत
						अनुदान	ऋण	जम्मा	
१	नदी नियन्त्रण (३०८१२९)	२२०००	२९४७२००	२९६९२००	१९६९३००	०	९९९९००	९९९९००	आइ. डि. ए.
२	जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण प्रविधि परियोजना (३०८१३०)	३००	७७७००	७८०००	७८०००	०	०	०	
३	भारतीय अनुदान सहयोगमा संचालित नदी नियन्त्रण आयोजनाहरु (३०८१३१)	१००००	५२५१००	५३५१००	७४९००	४६०२००		४६०२००	भारतिय अनुदान
४	टार - बजार संरक्षण कार्यक्रम (३०८१३१)	०	३९८०००	३९८०००	३९८०००	०	०	०	
	जम्मा	**३२३००**	**३९४८०००**	**३९८०३००**	**२५२०२००**	**४६०२००**	**९९९९००**	**१४६०१००**	

२.३ जल तथा मौसम विज्ञान तर्फ

हाल यस विभाग अन्तर्गत चार वटा महाशाखा, तीन वटा क्षेत्रीय हावापानी कार्यालय, तीन वटा वेसिन कार्यालयहरुका अलावा १५ वटा फिल्ड कार्यालयहरु रहेका छन् । कुल जनशक्ती २४० रहेको छ । यसका अलावा करिव ८०० को संख्यामा आंशिक पारिश्रमिकमा काम गर्ने गरि मौसम अवलोकनकर्ता र गेजरिडर वाट समेत विभागले सेवा प्राप्त गरिरहेको छ । चारवटा महाशाखा मध्ये मौसम पूर्वानुमान महाशाखा एयरपोर्टमा रहेको छ। यसै महाशाखाबाट दिनानुदिन मौसम पूर्वानुमान गर्नुका अलावा त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा उडानका लागि हवाई मौसमी सेवा प्रदान गर्ने गरेको छ। यो सेवा २४ घण्टा सुचारु रहेको छ।

नक्साल स्थित विभागमा रहेको अर्को महाशाखा हावापानी महाशाखा हो। यस महाशाखाबाट मौसमी तथ्यांकको व्यवस्थापन, प्रशोधन तथा जलवायु सम्बन्धी कार्य हुने गर्दछ। उपकरण व्यवस्थापन तथा कृषि हावापानी सेवा पनि यसै महाशाखाबाट हुने गर्दछ।

यसैगरी अर्को महाशाखा जल विज्ञान महाशाखा रहेको छ। यस महाशाखाले बाढी पूर्वानुमान गर्नुका अलावा जल तथ्यांकको प्रशोधन, भण्डारण, वितरण समेत गर्ने गर्दछ। हिउँ क्षेत्र सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान तथा जल मापन सञ्जालहरुको व्यवस्थापन पनि यसै महाशाखाले गर्दछ।

अर्को महाशाखा हावापानी नेटवर्क महाशाखा हो। यसै महाशाखा मातहत रहेका ३ वटा क्षेत्रीय कार्यालयहरु र सम्पूर्ण मौसमी सञ्जालको योजना तथा व्यवस्थापन पनि यसै महाशाखाबाट हुने गर्दछ।

२.३.१ संरचना, संस्था तथा जनशक्ति

२.३.१.१ क्षेत्रीय हावापानी कार्यालयहरु

धरान, पोखरा र सुर्खेतमा रहेका क्षेत्रीय हावापानी कार्यालयहरुको मुख्य काम त्यस क्षेत्रमा रहेका विभिन्न स्तरका मौसम मापन केन्द्रहरु सञ्चालन, तथ्यांक संकलन तथा सूचना प्रवाह गर्ने काम गर्दछन्।

२.३.१.२ बेसिन कार्यालयहरु

विराटनगर, भरतपुर र नेपालगञ्जमा रहेका बेसिन कार्यालयहरुले क्रमशः कोशी, नारायणी र कर्णाली बेसिन क्षेत्रमा रहेका जल मापन केन्द्रहरु सञ्चालन, व्यवस्थापन गर्ने काम गर्दछन्। यसका अलावा आ-आफ्नो क्षेत्रमा सूचना प्रवाह गर्ने काम समेत गर्दछन्।

२.३.१.३ फिल्ड कार्यालयहरु

१५ स्थानमा रहेका फिल्ड कार्यालयहरु मध्ये काठमाडौं बाहेक ७ वटा प्रमुख एयरपोर्टमा रहेका फिल्ड कार्यालयहरुले सो एयरपोर्टका लागि मौसमी सेवा प्रदान गर्ने कामका अलावा ३/३ घण्टामा विश्व मौसम संगठनको प्रावधान अनुसार मौसमी सूचनाहरु विश्वलाई उपलब्ध गराउने काम पनि गर्दछन्। यस्तै अन्य आठ स्थानमा रहेका फिल्ड कार्यालयहरुको मुख्य काम प्रत्येक ३/३ घण्टामा विश्वलाई मौसमी सूचना प्रवाह गर्नु रहेको छ।

२.३.२ वित्तिय व्यवस्थापन

यस विभाग अन्तर्गत ३ वटा बजेट शीर्षकमा ३ वटा अलग अलग कार्यक्रमहरु रहेका छन्। जसमध्ये २ वटा कार्यक्रम नेपाल सरकारका नियमित कार्यक्रमहरु हुन् भने विश्व बैंकको व्यवस्थापनमा जलवायु लगानी कोषबाट प्राप्त अनुदान र ऋण समेत परिचालन गरी जलवायु प्रकोप समुत्थान निर्माण आयोजना बिगत ४ वर्ष देखि संचालनमा आएको छ

आ.व. २०७५।७६ मा जल तथा मौसम विज्ञान विभाग (ब.उ.शि.नः ३०८०१४) अन्तर्गत चालुमा ८ करोड ५८ लाख, पुँजिगतमा २६ करोड ४४ लाख सहित कुल ३५ करोड २ लाख बिनियोजन भएको छ । त्यस्तै जल तथा

मौसम विज्ञान कार्यक्रमको (ब.उ.शि.नः ३०८११६) चालुमा ७ करोड ६७ लाख, पुँजिगतमा ३ करोड ५९ लाख सहित कुल ११ करोड २६ लाख बिनियोजन भएको छ । जलवायु प्रकोप समुत्थान निर्माण आयोजनाको (ब.उ.शि.नः ३०८१२०) चालुमा २७ करोड ९८ लाख, पुँजिगतमा १ अरब २२ लाख सहित कुल १ अरब २८ करोड २० लाख बिनियोजन भएको छ । जस मध्ये नेपाल सरकार तर्फ १६ करोड १४ लाख, बैदेशिक अनुदान तर्फ ५३ करोड १३ लाख र बैदेशिक ऋण तर्फ ५८ करोड ९३ लाख रहेको छ।

३. प्रत्येक क्रियाकलापको Progress Indicators र Output/Outcome Indicators

३.१ सिंचाई तर्फ

सि.नं.	क्रियाकलाप	Progress Indicators	Output/Outcome Indicators
१	महाकाली सिचाइ आयोजना	• नहर निर्माण (कि मि) • सरंचना निर्माण कार्य (गोटा)	• ४.२ कि मि • ४ गोटा
२	प्रगन्ना तथा वडकापथ सिचाइ आयोजना	• नहर निर्माण (कि मि) • सरंचना निर्माण कार्य (गोटा)	• ६ कि. मि. • ६ गोटा
३	भेरी बबइ डाइभर्सन आयोजना	• जग्गा अधिग्रहण (हे) • डाइभर्सन हेडवर्कस, पावरहाउस तथा एसेसरिज निर्माण कार्य (प्र.श.) • सुरुगं निर्माण कार्य (कि.मि.)	• ३५ हे • १० प्रतिशत • ७ कि. मि.
४	रानी जमरा कुलरिया सिचाइ आयोजना	• नहर निर्माण (कि मि) • सरंचना निर्माण कार्य (गोटा) • उप शाखा नहर, कुलो कुलेसोमा पानी बाडफाड संरचना निर्माण कार्य (सिचाई प्रणाली को निर्माण)	• २.0 कि. मि. • ४०० गोटा
५	बबइ सिचाइ आयोजना	• नहर निर्माण कार्य (कि.मि.) • सिचित क्षेत्र विकास कार्य (हेक्टर)	• १४ कि. मि. • १२० हे
६	सिक्टा सिचाइ आयोजना	• नहर निर्माण कार्य (कि.मि.) • संरचनाहरु निर्माण कार्य (गोटा)	• १६ कि मि • १५ गोटा
७	बृहत दागं सिचाइ आयोजना	• पोखरी सिचाइ प्रणाली निर्माण कार्य • लिफ्ट सिचाइ प्रणाली निर्माण कार्य • जलाशययुक्त सिचाइ प्रणाली निर्माण कार्य	• १३ गोटा • १२ गोटा • १ गोटा

सि.नं.	क्रियाकलाप	Progress Indicators	Output/Outcome Indicators
८	समृद्ध तराइ मधेश	• हेडवर्कस इन्टेक निर्माण कार्य लालवकैया सिंचाइ योजना (मर्यादपुर न.पा. पतौरा, रौतहट) • हेडवर्कस/इन्टेक निर्माण कार्य (सिर्सिया ३६ मौजा सिंचाइ योजना कविलासी, सर्लाही) • हेवर्कस/इन्टेक निर्माण कार्य (सिक्टा सिंचाइ योजना, पर्सा) • हेडवर्कस/इन्टेक निर्माण तथा वचाउ कार्य (जमुनी सिंचाइ योजना, वारा) • हेडवर्कस/इन्टेक निर्माण तथा वचाउ कार्य (सितलपुर सिंचाइ योजना श्रीपुर, कटनी, वरहथवा न.पा. १७, सर्लाही)	• २५ प्र.श. • २० प्र.श. • २० प्र.श. • २० प्र.श. • १० प्र.श.
९	यान्त्रीक नविन सिचाइ आयोजना (तराइ)	अध्ययन कार्य हुने	विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन तयार हुने
१०	यान्त्रीक नविन सिचाइ आयोजना सिचा(पहाड)	अध्ययन कार्य हुने	विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन तयार हुने
११	एकिकृत उर्जा तथा सिचाइ विशेष कार्यक्रम • मध्य पहाडी टार लिफ्ट सिचाइ आयोजना • तराइ मधेश सौर्य लिफ्ट सिचाइ आयोजना	• विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन • ठेक्का व्यवस्थापन • निर्माण	• १५ प्र.श. • १५ प्र.श. • १५ प्र.श.
१२	भेरी कोरिडोर सिचाइ विकास आयोजना	भेरी कोरिडोर क्षेत्रमा सतह तथा लिफ्ट सिचाइ	२५ प्र.श.
१३	पालुगंटार–कुण्डुटार सिचाइ आयोजना	अध्ययन गरी कार्यान्वयन प्रक्रियामा लैजाने	१५ प्र.श.
१४	सिचाइ सेवाको योजनाबद्ध विकासका लागि गुरु योजना तर्जुमा	सिचाइ गुरु योजना तयार हुने	सिचाइ गुरु योजना तयार गर्ने कार्य सम्पन्न हुने

३.२ जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन तर्फ

जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापनसंग सम्बन्धित नीति तथा कार्यक्रम कार्यन्वयनको लागि संचालन गरिने क्रियाकलापहरुको Progress Indicators र Output/Outcome Indicators देहाय बमोजिम रहने छ ।

सि.न.	क्रियाकलाप	Progress Indicators	Output/Outcome Indicators
१	नदी नियन्त्रण सम्वन्धी कार्य	तटवन्ध निर्माण (कि.मि.) संरचना निर्माण (संख्या)	• ३४.२६ कि.मि. तटबन्ध निर्माण भएको हुने • १२० वटा नदी नियन्त्रण संम्वन्धी संरचना निर्माण भएको हुने
२	पहिरो व्यवस्थापन कार्य	पहिरो व्यवस्थापन (संख्या)	१७ वटा जोखिमयुक्त पहिरोमा निरन्तर कार्य भैरहेको हुने ।
३	बाढी तथा पहिरोको जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूको पहिचान, प्रकोप नक्सांकन तथा लगत (Inventory) संकलन	नदीहरूको GIS based flood hazard / risk map	पाँचवटा नदीहरुको नक्सांकन कार्य शुरु गर्ने
		पहिरोको जोखिम क्षेत्रको लगत	पहिरोको जोखिम क्षेत्रको लगत तयारीलाई निरन्तरता दिने
४	नदीहरूको बाढी जोखिम न्यूनीकरणमा उपयुक्त प्रविधिको पहिचान तथा प्रयोग	डिटेन्सन बेसिनको प्रयोग	२ (दुई) स्थानमा डिटेन्सन बेसिन निर्माणका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने
५	नयाँ प्रविधिमा आधारित नदी तथा पहिरो नियन्त्रण	नदी तथा पहिरो नियन्त्रणमा उपयुक्त प्रविधिको प्रयोग	६ (छ) स्थानमा जियो व्याग, पर्कुपाइन, टेट्राहेड्रल र स्लोप स्टेबिलाइजेशन क्रिज्मर आदिको निर्माण गर्ने

३.३ जल तथा मौसम विज्ञान तर्फ

क्र. सं.	क्रियाकलाप	Process Indicator	Output/Outcome Indicator
अ	**स्वचालित हवाई मौसमी केन्द्र स्थापना**		पूर्णस्वचालित हवाई मौसमी केन्द्रहरु स्थापना भई नियमित रुपमा केन्द्रिय तथ्यांक प्रणालीमा तथ्यांक सम्प्रेशण भई हवाई उड्डयन सुरक्षामा थप टेवा पुगेको हुने।
क	पुर्णस्वचालित हवाई मौसमी केन्द्र स्थापना गर्ने।	केन्द्र स्थापनार्थ स्थान छनौट/ जग्गा प्राप्ति	
		प्रचलित खरिद ऐन, नियमावली बमोजिम खरिद	
		केन्द्र स्थापना तथा संचालन	
ख	हवाई मार्गको मौसम पूर्वानुमान सूचना प्रबाह गर्ने।	मौसमी प्रारुपको जडान	हवाई मार्गको मौसम पूर्वानुमान सूचना प्रबाह भई हवाई उड्डयन सुरक्षामा थप टेवा पुगेको हुने।
		हवाई मार्गको मौसम पूर्वानुमानका लागि सफ्टवेयर खरिद	

क्र.	क्रियाकलाप	Process Indicator	Output/Outcome Indicator
		सरोकारवालालाई सूचना प्रबाह	
आ	**स्वचालित जल तथा मौसम केन्द्र स्थापना।**		पुर्ण रुपमा स्वचालित बर्षा तथा जलमापन केन्द्रहरु स्थापना भई नियमित रुपमा केन्द्रिय तथ्यांक प्रणालीमा तथ्यांक सम्प्रेशण भएकोहुने।
क	स्वचालित जलमापनकेन्द्र स्थापना गर्ने।	केन्द्र स्थापनार्थ स्थान छनौट/ जग्गा प्राप्ति	
ख	स्वचालित बर्षामापनकेन्द्र स्थापना गर्ने।	प्रचलित खरिद ऐन, नियमावली बमोजिम खरिद	
		केन्द्र स्थापना तथा संचालन	
इ	**बाढी जोखिम क्षेत्रमाबाढी पूर्वसूचना प्रणाली लागु गर्ने।**	Technical Specification तयार, दरभाउ पत्र माग, बोलपत्र तयार गरि आहवान, बोलपत्र मूल्यांकन तथा सम्झौता, कार्य सम्पन्न	कोशीर प.रासिमा अद्योपान्त बाढी पूर्वसूचना प्रणाली लागु भई विपद बाट हुने क्षति न्युनिकरण भएको हुने।
क	कोशी बाढी पूर्वसूचना प्रणाली (End-to- End) लागु गर्ने।		
ख	प. राप्तीमा बाढी पूर्वसूचना प्रणाली (End to end) लागु गर्ने।		
ई	**जल तथा मौसम जन्य विपद् सूचना प्रवाह गर्ने।**		
क	विपद् सूचना प्रवाह (Mass SMS) का लागि NTC र Ncell सँगको MOU नविकरण गरी विपद् सूचना प्रवाहलाई सुनिश्चित गर्ने।	जोखिम क्षेत्र पहिचान गर्ने, NTC र NCELL संग विपद सूचना प्रबाहको लागि संझौता	विपद सूचना प्रबाह भई क्षति न्युनिकरण भएको हुने।
ख	विपद् पूर्वसुचना प्रणाली सम्बन्धी अन्तरक्रिया/छलफल/गोष्ठी गर्ने।	सरोकारवाला निकाय ,सरकारी तथा गैर सरकारीसंस्थाहरु संग समन्वय गरि अन्तरक्रिया-गोष्ठि संचालन	सरोकारवालाहरुमा सचेतना बृद्धि भई विपद व्यवस्थापनमा टेवा पुगेको हुने।
उ	**पाल्पामा राडार स्थापना।**		
क	पहुँचमार्ग निर्माण	Technical Specification तयार, दरभाउ पत्र माग, बोलपत्र तयार गरि आहवान, बोलपत्र मूल्यांकनतथा सम्झौता, कार्य सम्पन्न	राडार स्थपना भई तत्कालिक मौसम पुर्वानुमान सेवा सुदृढ भई विपदबाटहुने क्षति कम हुने, हवाई उड्डयन सुरक्षामा पनि टेवा पुग्ने।
ख	भवन निर्माण		
ग	बिद्धुत प्रसारण लाइन विस्तार		
घ	राडार उपकरणखरिद तथा जडान		
ऊ	**उदयपुरमा राडार स्थपना**		
क	पहुँचमार्ग निर्माण	Technical Specification तयार, दरभाउ पत्र माग, बोलपत्र तयार गरि आहवान, बोलपत्र मूल्यांकन तथा सम्झौता, कार्य सम्पन्न	राडार स्थपना भई तत्कालिक मौसम पुर्वानुमान सेवा सुदृढ भई विपदबाटहुने क्षति कम हुने, हवाई उड्डयन सुरक्षामापनि टेवा पुग्ने।
ख	भवन निर्माण		
ग	बिद्धुत प्रसारण लाइन विस्तार		
घ	राडार उपकरणखरिद तथा जडान		
ए	**मौसम पूर्वानुमानका लागि आवश्यक पूर्वाधार स्थापना तथा सञ्चालन**		
क	High Power Computer खरिद	Technical Specification तयार, दरभाउ पत्र माग, बोलपत्र तयार गरि आहवान, बोलपत्र मूल्यांकनतथा सम्झौता, कार्य सम्पन्न	मौसम पूर्वानुमान सेवाथप विश्वसनिय भई सरोकारवाला निकायले गुणस्तरिय मौसमी सूचना पाएको हुने।
ख	Numerical Weather Prediction model setup		
ग	Meteorological Workstation खरिद।		

क्र.	क्रियाकलाप	Process Indicator	Output/Outcome Indicator
ऐ	**मौसमी टेलिभिजन स्टुडियो तथा मोबाइल एप्सको निर्माण गरी कृषक, पर्यटक तथा सर्वसाधारण लगायत सरोकार निकायका लागि मौसमी सूचना प्रवाह गर्ने।**		
क	मौसमी टेलिभिजन स्टुडियो स्थापना।	Technical Specification तयार, दरभाउ पत्र माग, बोलपत्र तयार गरि आहवान, बोलपत्र मूल्यांकनतथा सम्झौता, कार्य सम्पन्न	मौसमी टेलिभिजन स्टुडियो, मोबाईल एप्स तथा इन्टिग्रेटेड वेभ पोर्टल स्थापना भईबिभिन्न माध्यमबाट मौसमी सूचना प्रवाह भएको हुने।
ख	मोबाइल एप्सको निर्माण।		
ग	इन्टिग्रेटेडवेभ पोर्टल निर्माण।		
ओ	**हाल ३ दिनको मौसम पूर्वानुमानमा प्रयोग भईरहेको Weather Research and Forecast (WRF) model का साथै अन्तराष्ट्रिय संस्थाहरुवाट Medium Range Weather Forecast Output प्राप्त गरी सात दिन सम्मको मौसम पूर्वानुमान गर्ने ।**		
क	अन्तराष्ट्रिय मौसम पूर्वानुमान सेवा प्रदायक संस्थाहरुसंग सहुलियत दरमा मौसम पुर्वानुमान को तथ्यांक खरिद गर्नुका साथै उक्त संस्थाहरुसंग सहकार्य गर्दै नेपालको मौसम पूर्वानुमानलाई थप विश्वसनिय बनाउन अध्ययन अनुसन्धान गर्ने।	७ दिने मौसम पुर्वानुमान लाई आवश्यक तथ्यांकको पहिचान गर्नेउक्त तथ्यांक खरिदका लागि अन्तराष्ट्रिय मौसम पुर्वानुमान सेवा प्रदायक संस्थाहरुसंग MOU गर्ने, तथ्यांक खरिदका लागी आवश्यक प्रकृयाको थालनि गर्ने, नियमित रुपमा तथ्यांक प्राप्त गर्नेर ३ दिने मौसम पूर्वानुमान सेवालाइ विस्तार गरी ७ दिन सम्मको मौसम पूर्वानुमान सेवा सुरुवात गर्ने।	हाल ३ दिन सम्ममको मौसम पूर्वानुमान गरीआइरहेकोमा खरिद गरिएको तथ्यांकको आधारमा ७ दिन सम्मको मौसम पूर्वानुमान सेवा सुरुवात भएको हुने। ** आ.व. २०७५/७६ मा वजेटको व्यवस्था नभएको हुँदा अर्थ मन्त्रालय मार्फत दातृ निकाय संग समन्वय गर्ने।*

४. प्रत्येक क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्न अपनाउनु पर्ने कदमहरु, सावधानीहरु, समयमै सम्पन्न हुने सुनिश्चतता र सम्पन्न हुन नसकेमा दोश्रो तहको कार्यान्वयन योजना (Plan-B)

४.१ सिंचाई तर्फ

सि.नं.	क्रियाकलापहरुको कदम	सावधानी	सम्पन्न हुने सुनिश्चतता
१	जग्गा अधिग्रहण	• निजी वा सरकारी जग्गा • जग्गाको दररेट • आवश्यक जग्गा मात्र अधिग्रहण हुनुपर्ने • जग्गाको लालपुर्जा प्रास • वजेटको सुनिश्चितता	वजेटको सुनिश्चितता
२	नहर निर्माण कार्य	• जग्गा अधिग्रहण भएको • विस्तृत अध्ययन भइ नहरको डिजाइन, ड्रइङ र लागत अनुमान स्वीकृती • गुणस्तर • वजेटको सुनिश्चितता • समयमा नै सम्पन्नता	नहरको निर्माण कार्य सम्पन्न ।
३	संरचनाहरुको निर्माण कार्य	• जग्गा अधिग्रहण भएको • विस्तृत अध्ययन भइ नहरको डिजाइन, ड्रइङ र लागत अनुमान स्वीकृती • गुणस्तर • वजेटको सुनिश्चितता • समयमा नै सम्पन्नता	सम्पुर्ण संरचनाहरु सम्पन्न हुने

सि.नं.	क्रियाकलापहरुको कदम	सावधानी	सम्पन्न हुने सुनिश्चतता
४	सिंचित क्षेत्र वचावट कार्य	• नदीको morphology को अध्ययन • डिजाइन गर्दा लिइएका assumptions हरुको उपयुक्तता • Hydrology सम्वन्धी अध्ययन • विस्तृत अध्ययन भइ नहरको डिजाइन, ड्रइङ र लागत अनुमान स्वीकृती • निर्माण कार्यको गुणस्तर • समयमा कामको सम्पन्नता • वजेटको सुनश्चितता	कृषियोग्य जमिनको संरक्षण हुने
५	सिचित क्षेत्र विकास कार्य	• सिचित क्षेत्र विकासको लागि आवश्यक पर्ने जग्गाको सुनिश्चितता । • विस्तृत अध्ययन भइ नहरको डिजाइन, ड्रइङ र लागत अनुमान स्वीकृती । • निर्माण कार्यको गुणस्तर । • समयमा कामको सम्पन्नता । • वजेटको सुनश्चितता ।	सिचित क्षेत्रमा गह्रा गह्रासम्मा सिचाइ सुविधा पुग्ने ।
६	सुरुगं निर्माण कार्य	• भौगोलिक अध्ययन । • विस्तृत अध्ययन भइ नहरको डिजाइन, ड्रइङ र लागत अनुमान स्वीकृती । • निर्माण कार्यको गुणस्तर । • समयमा कामको सम्पन्नता । • वजेटको सुनश्चितता ।	सुरुगं निर्माण हुने ।
७	डाइभर्सन हेडवर्कस, पावरहाउस तथा एसेसरिज निर्माण कार्य	• जग्गाको उपलव्धता । • विस्तृत अध्ययन भइ नहरको डिजाइन, ड्रइङ र लागत अनुमान स्वीकृती । • ठेक्का वन्दोवस्त । • निर्माण कार्यको गुणस्तर । • समयमा कामको सम्पन्नता । • वजेटको सुनश्चितता ।	डाइभर्सन हेडवर्कस, पावरहाउस तथा एसेसरिज निर्माण कार्य सम्पन्न हुने ।

सि.नं.	क्रियाकलापहरुको कदम	सावधानी	सम्पन्न हुने सुनिश्चतता
८	योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन	• निर्माण व्यवसायीबाट work schedule अनुसार अनुसार निर्माणको प्रगती भए नभएको । • निर्माणको गुणस्तर कायम गरिएको वा नगरिएको । • निर्माण व्यवसायीसंग भएको समझौता अनुसार समयमा निर्माण कार्य सम्पन्न हुने वा नहुने । • निर्माण कार्यको सुपरभिजन कार्यालय र उपभोक्ता समितिबाट समेत भए नभएको । • योजनाको निर्माण कार्य सम्झौता अनुसारको रकममा सम्पन्न भएको वा variation गर्नु परेको । • म्याद थप र variation गर्नु पर्ने कारणहरुको औचित्यता भए नभएको । • निर्माण व्यवसायीबाट कुनै थप claim गरिएको वा नगरिएको ।	योजनाको गुणस्तर हुने, समयमा निर्माण कार्य सम्पन्न हुने ।
९	योजनाको निर्माण कार्य सम्पन्न	• योजना समयमा सम्पन्न भै योजनाले सोचे अनुरुपको जमिनमा सिचाइ सुविधा उपलव्ध भए वा नभएको । • उपभोक्ता कृषकहरुबाट design अनुरुपको कृषि प्रणाली अपनाइएको वा नअपनाइएको । • उपभोक्ता कृषकहरुबाट योजनाको दिगोपनको लागि आवश्यक नियमित मर्मत गरिएको वा नगरिएको । • उपभोक्ता कृषकहरुबाट सिचाइ सेवा शुल्क संकलन गरिएको वा नगरिएको ।	योजनाको निर्माण कार्य सम्पन्न भइ दिगो र भरपर्दो सिचाइ सुविधा उपलव्ध भइ कृषि उत्पादनमा बृद्धि हुने ।

४.२ जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्था तर्फ

सि.नं.	क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्न अपनाउनु पर्ने कदमहरु	सावधानीहरु	समयमै सम्पन्न हुने सुनिश्चतता
१	आयोजना पहिचान तथा छनौट	• योजनाको माग आवश्यकता र औचित्यपुर्ण रहेको वा नरहेको । • क्षेत्रगत उदेश्य, नीति र मार्गदर्शन तथा राष्ट्रिय प्राथमिकता अनुसार रहे नरहेको ।	नयाँ संगठन बमोजिमको जनशक्तीको व्यवस्थापन तथा बैदेशिक ऋण तर्फको निकासा समयमा भए उल्लेखित कृयाकलाप समयमै सम्पन्न हुने ।
२	सर्वेक्षण तथा विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (DPR) तयारी	• सर्वेक्षणको लागि आवश्यक तथ्यांक संकलन भए वा नभएको । • संकलित तथ्याकंको विश्लेषण सही भए वा नभएको । • आयोजना प्रतिवेदनमा समावेश हुनु पर्ने प्राविधिक, आर्थिक, सामाजिक र वातवरणीय विश्लेषण भए वा नभएको ।	
३	आयोजना स्विकृती र कार्यक्रम तथा वजेट निर्माण	• प्राविधिक, आर्थिक तथा सामाजिक र वाताबरणिय दृष्टिकोणबाट आयोजना कार्यान्वयन गर्न उपयुक्त भए नभएको । • कार्यान्वयनको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था हुन सक्ने वा नसक्ने	
४	डिजाइन, ड्रइङ तथा लागत अनुमान तयार र स्वीकृती	• डिजाइनको प्राविधिक मापदण्ड (Design Standard), विभागिय नर्म्स (Norms), निर्धारित स्पेशिफिकेशन अनुरुप डिजाइन , ड्रइङ तथा लागत अनुमान तयार भए नभएको । • सार्वजनिक खरिद ऐन (२०६३) र नियमावली (२०६४) बमोजिम लागत अनुमानको स्विकृती भएको वा नभएको ।	
५	खरिद गुरुयोजना स्विकृती र बहुबर्षिय ठेक्का सहमती	• सार्वजनिक खरिद ऐन (२०६३) र नियमावली (२०7६४) बमोजिम खरिद गुरुयोजना स्विकृती गर्नु पर्ने वा नपर्ने । • खरिद गुरुयोजनामा उल्लेखित खरिदको प्रकार, विधि, स्विकृत लागत अनुमान अनुसारको कामको प्याकेज संख्या र समय तालिका उपयुक्त भएको वा नभएको । • बहुवर्षीय ठेक्का बन्दोवस्त सम्बन्धी निर्देशिका २०७३ को मापदण्ड र आधारहरु बमोजिम बहुबर्षिय ठेक्का सहमती भएको वा नभएको ।	

सि.नं.	क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्न अपनाउनु पर्ने कदमहरु	सावधानीहरु	समयमै सम्पन्न हुने सुनिश्चतता
६	खरिद सम्वन्धि कार्यको सुचना प्रकाशन, बोलपत्र÷प्रस्ताव मुल्यांकन र खरिद सझौता	• बोलपत्र तथा प्रस्ताव सम्वन्धि कागजात, योग्यताका आधार, प्राविधिक क्षमता र प्राविधिक स्पेसिफिकेशन तयार पारी स्विकृत भएको वा नभएको । • खरिद सम्बन्धी प्रक्रिया तथा निर्णय खुला, पारदर्शी, वस्तुनिष्ठ र विश्वसनीय भएको वा नभएको । • सार्वजनिक खरिद प्रक्रियामा प्रतिस्पर्धा, स्वच्छता, ईमान्दारीता, जवाफदेहीता र मितब्ययीता कायम भएको वा नभएको । • सार्वजनिक खरिद ऐन (२०६३) र नियमावली (२०६४) अनुसार स्वीकृत गर्नु पर्ने पदाधिकारीबाट बोलपत्र÷प्रस्ताव स्वीकृत भएको वा नभएको ।	नयाँ संगठन बमोजिमको जनशक्तीको व्यवस्थापन तथा बैदेशिक ऋण तर्फको निकासा समयमा भए उल्लेखित कृयाकलाप समयमै सम्पन्न हुने ।
७	निर्माण, अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण	• निर्माण व्यवसायीबाट work schedule अनुसार अनुसार निर्माणको प्रगती भए नभएको । • निर्माणको गुणस्तर कायम गरिएको वा नगरिएको । • निर्माण व्यवसायीसंग भएको समझौता अनुसार समयमा निर्माण कार्य सम्पन्न हुने वा नहुने। • निर्माण कार्यको सुपरभिजन पर्याप्त भए नभएको । • योजनाको निर्माण कार्य सम्झौता अनुसारको रकममा सम्पन्न भएको वा variation गर्नु परेको । • म्याद थप र variation गर्नु पर्ने कारणहरुको औचित्यता भए नभएको । • निर्माण व्यवसायीबाट कुनै थप claim गरिएको वा नगरिएको ।	
८	आयोजनाको कार्य सम्पन्न	• ड्डिजाइन, ड्रइङ तथा लागत अनुमान अनुसार निर्माण कार्य सम्पन्न भए नभएको । • बाढी तथा पहिरो प्रभावित समुदाय, भौतिक संरचना र खेतियोग्य जमिन सुरक्षित भए नभएको । • बाढी, पहिरो बाट हुने आर्थिक, सामाजिक, भौतिक तथा मानविय क्षतिको न्युनिकरण भए नभएको ।	
९	मर्मत संभार तथा सञ्चालन	• आकस्मिक तथा नियमित मर्मत संभार भए नभएको • मर्मत संभार तथा सञ्चालनको लागि स्रोत साधन तथा बजेटको व्यवस्था भए नभएको	

४.३ जल तथा मौसम विज्ञान तर्फ

सि.नं.	क्रियाकलापहरुको कदम	सावधानी	सम्पन्न हुने सुनिश्चतता	Plan B
१	Technical Specification तयार पार्ने काम।	• आवश्यकता/माग अनुरुप रहेको वा नरहेको । • गुणस्तरिय भए नभएको। • सहजै उपलब्ध हुने नहुने। • दिगो रुपमा संचालन गर्न सकिने नसकिने।	• सहज उपलब्धता र आवश्यकता अनुरुपको Technical Specification तयार गर्नु।	• उपलब्धताको पुनः अध्ययन • सेवाप्रदायक संस्थाहरुको सूची तयार गर्ने
२	दरभाउ/आशय पत्र माग गरी बोलपत्र आह्वान गर्ने काम।	• सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावलीमा आधारित भइ लागत अनुमान स्वीकृत भए नभएको । • लागत अनुमान अनुसारको वजेट व्यवस्था भए न भएको। • सार्वजनिक खरिद नियमको हकमा रहि वोलपत्र आहवान गरिएको नगरिएको। • कार्यक्रम कार्यन्वयनका लागि आवश्यक समय रहे नरहेको।	• आवश्यक बजेटको ब्यवस्था र समयमै बोलपत्र आह्वान।	• अपुग बजेटको लागि रकमान्तर वा कार्यक्रम संसोधनको लागि मन्त्रालयमा पेश गर्ने।
३	मुल्यांकन कार्य	• समयमै मूल्यांकन समितिको गठन गरी सम्पुर्ण सदस्यहरुलाइ जानकारि गरिएको नगरिएको। • मुल्यांकन समितिले तोकिएको जिम्मेवारि समयमै निर्वाह गरी मूल्यांकन प्रतिवेदन पेश गरेको नगरेको। • प्राप्त प्रतिवेदनको आधारमा सम्झौता गर्ने नगर्ने निर्क्यौल गरी निर्णय गरेको नगरेको।	• समयमै मूल्यांकन समितिको गठन गरी मूल्यांकन प्रतिवेदन तयार गर्ने। •	• समयमै मूल्यांकन कार्य गरी सम्झौता प्रकृया अघि बढाउने। • मूल्यांकनमा प्राप्त सम्पुर्ण बोलपत्र पास हुन नसके पुन बोलपत्र आह्वान गर्ने खरिद प्रकृयापुनः सुचारू गर्ने।
४	सम्झौता अनुरुप कार्य थालनि तथा अनुगमन गर्ने।	• सम्झौत अनुरुपको गुणस्तरिय कार्य समय तालिका अनुसार भए नभएको।	• नियमित अनुगमन।	• सम्झौता अनुरुप कार्य नभएमा नियमानुसार सम्झौता खारेज गरी आबश्यक प्रकृया पुनः सुरु गर्ने।

५. कार्यान्वयनको प्रत्येक चरणमा संलग्न जनशक्ति र सरकारी, निजी, सहकारी र अन्य सरोकारवालाहरुको भूमिका

आयोजना कार्यान्वयनका चरणहरु र संलग्न निकायहरु

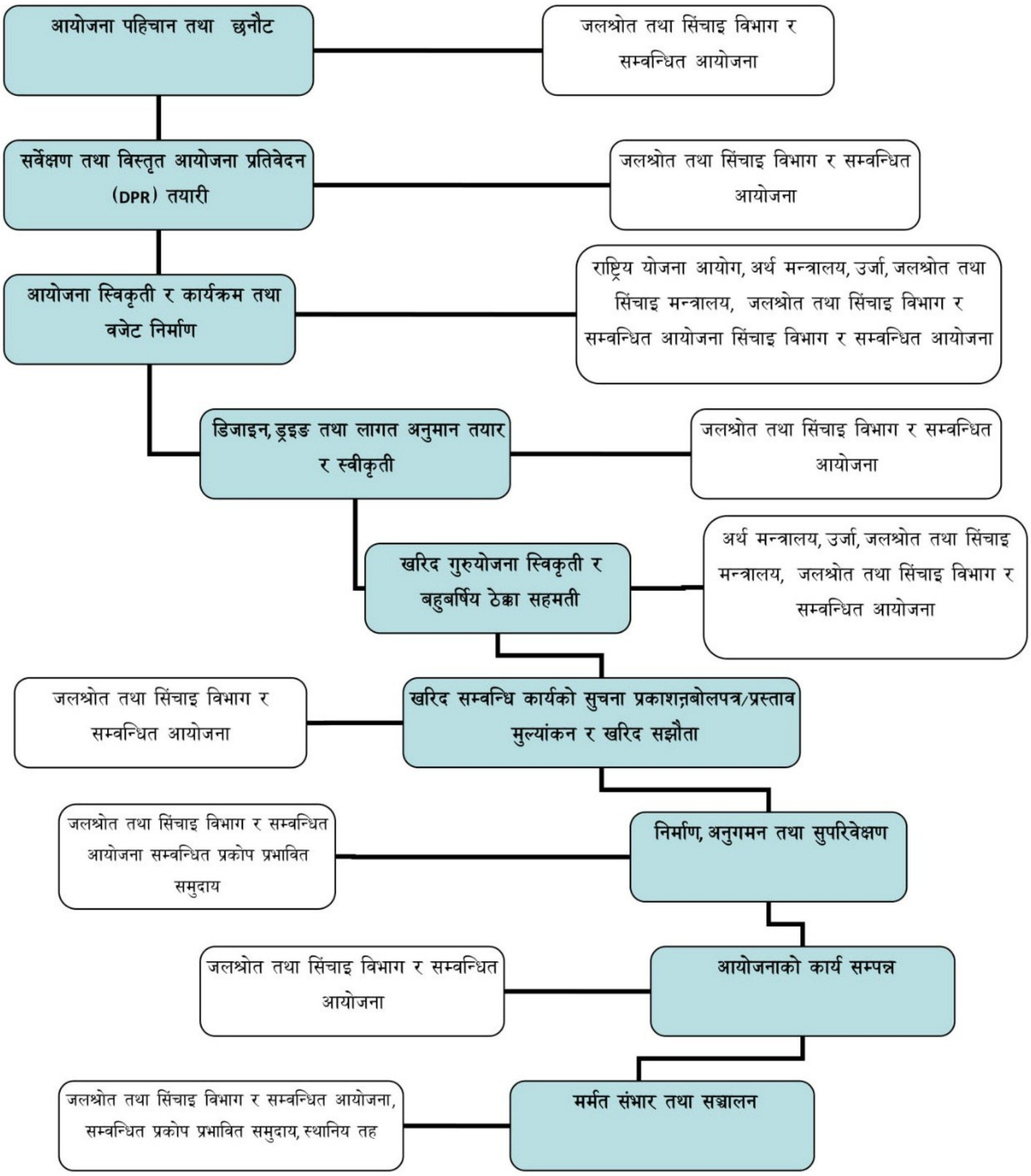

५.१ सिंचाइ/ जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन तर्फ

सि.नं.	कार्यान्वयनको चरणमा	जनशक्ति	सरकारी	निजि	सहकारी	सरोकारवाला
१	आयोजना पहिचान तथा छनौट	जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग /आयोजनाका सम्वन्धित कर्मचारीहरु	आयोजना	परामर्शदाता		सम्वन्धित लाभान्वित समुदाय, जनप्रतिनिधि, स्थानिय तह र प्रदेश सरकार
२	सर्वेक्षण तथा विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (DPR) तयारी	जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग /आयोजनाका सम्वन्धित कर्मचारीहरु	जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग र आयोजना	परामर्शदाता		सम्वन्धित लाभान्वित समुदाय, जनप्रतिनिधि, स्थानिय तह र प्रदेश सरकार
३	आयोजना स्विकृती र कार्यक्रम तथा वजेट निर्माण	जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग र आयोजनाका सम्वन्धित कर्मचारीहरु	राष्ट्रिय योजना आयोग, अर्थ मन्त्रालय, उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय, जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग र सम्वन्धित आयोजना			सम्वन्धित लाभान्वित समुदाय, जनप्रतिनिधि, स्थानिय तह र प्रदेश सरकार
४	डिजाइन, ड्रइङ तथा लागत अनुमान तयार र स्वीकृती	जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग र आयोजनाका सम्वन्धित कर्मचारीहरु	जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग र सम्वन्धित आयोजना			
५	खरिद गुरुयोजना स्विकृती र बहुबर्षिय ठेक्का सहमती	जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग र आयोजनाका सम्वन्धित कर्मचारीहरु	अर्थ मन्त्रालय, उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय, जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग र सम्वन्धित आयोजना			
६	खरिद सम्वन्धि कार्यको सुचना प्रकाशन, बोलपत्र÷प्रस्ताव मुल्यांकन र खरिद सझौता	जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग र आयोजनाका सम्वन्धित कर्मचारीहरु	जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग र सम्वन्धित आयोजना	आपुर्तिकर्ता, निर्माण व्यवसायी, परामर्शदाता	वितिय संस्था	

सि.नं.	कार्यान्वयनको चरणमा	जनशक्ति	सरकारी	निजि	सहकारी	सरोकारवाला
७	निर्माण, अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण	जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग र आयोजनाका सम्वन्धित कर्मचारीहरु	जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग र सम्वन्धित आयोजना	आपुर्तिकर्ता, निर्माण व्यवसायी, परामर्शदाता		सम्वन्धित लाभान्वित समुदाय, जनप्रतिनिधि, स्थानिय तह र प्रदेश सरकार
८	आयोजनाको कार्य सम्पन्न	जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग र आयोजनाका सम्वन्धित कर्मचारीहरु	जलस्रोत तथा सिंचाइ बिभाग र सम्वन्धित आयोजना	निर्माण व्यवसायी, परामर्शदाता		सम्वन्धित लाभान्वित समुदाय, जनप्रतिनिधि, स्थानिय तह र प्रदेश सरकार
९	मर्मत संभार तथा सञ्चालन	आयोजनाका सम्वन्धित कर्मचारीहरु	सम्वन्धित आयोजना			सम्वन्धित लाभान्वित समुदाय, जनप्रतिनिधि, स्थानिय तह र प्रदेश सरकार

५.१.१ आयोजना पहिचान तथा छनौट चरण

५.१.१.१ आयोजना प्रमुख / कार्यालय प्रमुख

- सरोकारवालाहरु, जनप्रतिनिधि तथा स्थानिय तहवाट प्राप्त योजना माग सम्बन्धी निवेदन संकलन गर्ने ।
- पहिचान सर्वेक्षणको लागी इन्जिनियर, सव–इन्जिनियर खटन पटर गर्ने र आवश्यकता अनुसार परामर्शदाता तथा विज्ञको प्रयोग गर्ने ।
- सरोकारवाला, जनप्रतिनिधि, स्थानियतह लगायतका प्रतिनिधिहरु संग समस्याहरुको सम्बन्धमा छलफल तथा अन्तर्क्रिया गर्ने ।
- आयोजनाको प्रारम्भिक विवरण तयार गरी विभागमा पठाउने ।

५.१.१.२ विभागिय प्रमुख

- आयोजना प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने र चेकजाँच गर्न लगाउने ।
- पहिचान भएका आयोजनाहरुको प्राथमिकीकरण गर्ने र सर्वेक्षण तथा विस्तृत प्रातिवेदन तयार गर्ने लगाउने ।

५.१.१.३ सरोकारवाला

- आयोजनाको मागनिर्धारित ढाँचामा पेश गर्ने ।
- पहिचान तथा छनौट कार्यमा आयोजना प्रमुख, इन्जिनियर तथा सव–इन्जिनियरलाई सहयोग गर्ने ।

५.१.२ सर्वेक्षण तथा विस्तृत प्रतिवेदन तयारी

५.१.२.१ आयोजना / कार्यालय प्रमुख

- सर्वेक्षण तथा विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयारीको लागी लागत अनुमान तयार गर्ने, स्विकृत गर्ने/गराउने। प्रस्ताव आव्हान गर्ने, मूल्यांकन गर्ने/गराउने, प्रस्ताव स्विकृत गर्ने/गराउने र सझौता गर्ने र भुक्तानी गर्ने ।

५.१.२.२ विभागिय प्रमुख

- आयोजना प्रमुख/कार्यालय प्रमुखवाट पेश हुनआएको आयोजना प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धी लागत अनुमान तथा प्रस्ताव स्विकृत गर्ने ।

५.१.२.३ परामर्शदाता

- सम्झौताअनुसार परामर्शदाताले सरोकारवाला संग छलफल, समन्वयन सहकार्य गरी आवश्यक पर्ने सवै प्रविधिक तथाकहरु संकलन गर्ने, सर्वेक्षण गर्ने, प्राविधिक, आर्थिक–सामाजिक तथा वातावरणीय विश्लेषन गरी सम्झौता अनुसार विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन कार्यालयमा पेश गर्ने ।

५.१.२.४ सरोकारवाला

- परामर्शदातालाई आवश्यक तथाङ्क संकलन तथा सर्वेक्षण कार्यमा सहयोग गर्नुका साथै विवाद उत्पन्न भएमा सोको समाधानको लागी पहल गर्ने ।

५.१.३ आयोजना स्विकृती र कार्यक्रम तथा वजेट निर्माण

५.१.३.१ आयोजना / कार्यालय प्रमुख

- प्राविधिक, आर्थिक–समाजिक तथा वातावरणीय दृष्ट्रिकोणले उपयूक्त आयोजना स्विकृतीको लागी विभाग समक्ष पेश गर्ने ।

- वातावरणीय प्रभावमूल्यांङ्कन तथा प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण गर्ने भए सो सम्बन्धी प्रक्रिया अघि वढाउने ।
- स्विकृत आयोजनाको लागी आवश्यक वजेट तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गरी विभाग पठाउने ।

५.१.३.२ विभागीय प्रमुख

- पेश हुनआएको विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन चेक जाँच गरी वा गर्न लगाई स्विकृत गर्ने ।
- आयोजना स्विकृतीको लागी आवश्यक फर्मेटहरु भरी गरी मन्त्रालयमा पठाउने ।
- आयोजना कार्यन्वयनको लागी प्राप्त वजेट तथा कार्यक्रम चेक जाँच गरी मन्त्रालय पठाउने ।

५.१.४ डिजाइन, ड्रइङ तथा लागत अनुमान स्विकृती

५.१.४.१ आयोजना / कार्यालय प्रमुख

- परामर्शदातावाट पेश भएको प्रतिवेदन अध्ययन गरी सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावती २०६४ अनुसार आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्र पर्ने भए डिजाइन, ड्रइङ तथा लागत अनुमान चेकजाँच गरी वा गराई स्विकृत गर्ने । आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रनपर्ने भए विभागिय प्रमुखलाई आफ्नो राय र सिफारिस सहित डिजाइन, ड्रइङ लागत अनुमान स्विकृतीको लागी पेश गर्ने ।

५.१.४.२ विभागिय प्रमुख

- आयोजना/कार्यालय प्रमुखवाट पेश भएको डिजाइन, ड्रइङ तथा लागत अनुमान चेक जाँच गरी वा गर्न लगाई स्विकृत गर्ने ।

५.१.५ खरिद गुरुयोजना स्विकृती र वहुवर्षिय ठेक्का सहमती

५.१.५.१ आयोजना प्रमुख / कार्यालय प्रमुख

- वार्षिक १० करोड भन्दा वढीको खरिद कार्य वा एक आर्थिक वर्ष भन्दा वढी अवधिको खरिद कार्यको लागी सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ वमोजिम खरिद गुरुयोजना तयार गरी राय सहित स्विकृतीको लागी विभाग पेश गर्ने ।
- वहुवर्षिय ठेक्काको आवश्यक भएमा वहुवर्षिय ठेक्का सहमतीको फाईल तयार गरी विभाग समक्ष पेश गर्ने ।

५.१.५.२ विभागिय प्रमुख

- आयोजना/कार्यालय मार्फत पेश हुनआएको खरिद गुरुयोजना र वहुवर्षिय ठेक्का सहमती सम्बन्धी फाईल चेक जाँच गरी वा गर्न लगाई मन्त्रालय समक्ष पेश गर्ने ।

५.१.६ खरिद सम्बन्धी सुचना प्रकाशन, वोलपत्र/प्रस्ताव मूल्यांङ्कन र खरिद सम्झौता

५.१.६.१ आयोजना प्रमुख / कार्यालय प्रमुख

- वोलपत्र तथा प्रस्ताव सम्बन्धी कागजात, योग्यताको आधार, प्राविधिक क्षमता र स्पेशिफिकेसन तयार पारी वा पार्न लगाई स्विकृत गर्ने/गराउने
- वोलपत्र/प्रस्ताव सम्बन्धी सूचना प्रकाशित गर्ने
- वोलपत्र/प्रस्ताव मूल्यांङ्कनको लागी मूल्यांङ्कन समिति वनाई मूल्यांङ्कन गर्न लगाउने ।
- मूल्याङ्कन समितिवाट पेश हुन आऐका आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्र पर्ने वोलपत्र/प्रस्ताव स्विकृत गर्ने र आफ्नो अधिकार भित्र नपर्ने वोलपत्र/प्रस्ताव राय सुझाव सहित स्विकृती को लागी विभागिय प्रमुख समक्ष पेश गर्ने ।

- स्विकृत वोलपत्र/प्रस्ताव अनुसार खरिद सम्झौता गर्ने।

५.१.६.२ विभागिय प्रमुख

- आयोजना प्रमुखवाट पेश भएको वोलपत्र/प्रस्ताव चेकजाँच गरी वा गर्न लगाई स्विकृत गर्ने ।

५.१.६.३ वोलपत्रदाता / प्रस्तावदाता

- आयोजनावाट आव्हान भएको वोलपत्र/प्रस्तावमा सहभागिता जनाउने ।
- स्विकृत वोलपत्र/प्रस्तावमा सम्बन्धित वोलवत्रदाता/प्रस्तावदाताले आयोजना/कार्यालय संग सम्झौता गर्ने ।

५.१.७ निर्माण, अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण

५.१.७.१ आयोजना प्रमुख/कार्यालय प्रमुख

- खरिद सम्भौता वमोजिम व्यवसायीलाई निर्माण स्थल उपलब्ध गराउने ।
- साइट इन्जिनियर/सब–इन्जिनियर तोक्ने ।
- जग्गा प्राप्ती तथा रुख कटान सम्बन्धी कार्य सरोकारवालासंग समन्वय गरी सम्पन्न गर्ने ।
- कार्यतालिका वमोजिम काम भए नभएको हर्ने र सो अनुसार नभए निर्माण व्यवसायी लाई पत्राचार गर्ने ।
- निर्माण स्थलमा आईपरेको समस्याहरुको जानकारी लिने र समस्या समाधानको लागी पहल गर्ने ।
- नियमित सुपरिभिजन भए नभएको अनुगमन गर्ने ।
- निर्माण व्यवसायीले उठाएका सवै मामिलामा निर्धारित समयमै जवाफ दिने ।
- नियमित निरक्षण तथा आवश्यक परे नमुना परिक्षण समेत गर्न लगाई निर्माण कार्यको गुणस्तर कायम राख्ने÷राख्न लगाउने ।
- समयमा कार्य सम्पन्न नभए सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र नियमावली २०६४ वमोजिम प्रत्रिया अघि वढाउने र आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रको खरिद सम्झौताको म्याद थप गर्ने र अधिकार क्षेत्र भित्र नरहेको म्याद थपको लागी राय सुझाव सहित विभागिय प्रमुख समक्ष पेश गर्ने ।
- Variation/claim लगायत भरसक आउन नदिने आएमा सो को समाधानको लागि आवश्यक पहल गर्ने/गराउने, पेश भएको निर्माण कार्यको विलको आवश्यक चेक जाच गरी वा गर्न लगाइ भुक्तानी गर्ने ।

५.१.७.२ साइट इन्जिनियर

- निर्माण व्यवसायीलाइ निर्माण स्थलमा आइपरेका समस्याहरु समाधान गर्न पहल गर्ने
- निर्माण कार्यको गुणस्तर नियन्त्रण गर्ने/गराउने,
- स्वीकृत डिजाइन र ड्रइङ अनुसार निर्माण कार्य गराउने,
- निर्माण कार्यको विल बनाउने वा पेश भएको निर्माण कार्यको विलको आवश्यक चेक जाच गरी भुक्तानीको लागि सिफारिस सहित आयोजना प्रमुख समक्ष पेश गर्ने ।

५.१.७.३ निर्माण व्यवसायी

- निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने निर्माण सामग्रीको आवश्यक व्यवस्था गर्ने, आफुले पेश गरेको work schedule अनुसार गुणस्तरीय निर्माण कार्य गरी सम्झौता अनुसारको समय सिमा भित्र निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने, निर्माण सम्पन्न भएको निर्माण कार्यको विल भरपाइ वनाइ पेश गर्ने/गराउने, भुक्तानी लिने ।

५.१.७.४ सरोकारवाला

- आयोजना वा निर्माण व्यवसायीलाइ निर्माण स्थलमा आइपरेका समस्याहरुको समाधान गर्न पहल गर्ने,
- आयोजनासंग भएको सम्झौता अनुसार आफ्नो जनश्रमदान लगायतका कार्यहरु समयमा नै गर्ने/गराउने ।

५.१.७.५ विभागिय प्रमुख

- आयोजना प्रमुखबाट पेश भएको म्याद थप, variation, claim लगायतका फाइलहरुको आवश्यक चेक जाच गरी नियमानुसार भए स्वीकृत गर्ने,
- आयोजनाको वजेट व्यवस्थाको लागि पहल गर्ने,
- निर्माण कार्यको स्थलगत अनुगमन गर्ने/गराउने ।

५.१.८ आयोजनाको कार्य सम्पन्न

५.१.८.१ आयोजना प्रमुख/कार्यालय प्रमुख

- आयोजनाको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गर्ने वा गर्ने लगाउने र कार्यसम्मपन्न प्रतिवेदन प्रमाणित गरी राख्ने ।

५.१.९ मर्मत संभार तथा सञ्चालन

५.१.९.१ सरोकारवाला

- सरोकारवाला स्थानिय समुदाय ले निर्मित संरचनाहरुको नियमित तथा आकश्मिक मर्मत संभारको लागि श्रोत साधनको व्यवस्थाको पहल गर्ने ।
- प्राप्त भएको श्रोत साधन र आवश्यकता अनुसार जनसहभागिता समेत परिचालन गरी नियमित तथा आकश्मिक मर्मत संभारको कार्यहरु संचालन गर्ने ।

५.२ जल तथा मौसम विज्ञान तर्फ

सि.नं.	कार्यान्वयनको चरण	जनशक्ति	सरकारी	निजी	सहकारी	सरोकारवाला
१	जल तथा मौसमी केन्द्र स्थापनार्थ जग्गा व्यवस्था	सम्वन्धित कार्याल/बिभागिय प्रमुख, प्रमुख जिल्ला अधिकारी, मालपोत अधिकारी, नापि अधिकृत	सम्वन्धित आयोजना, विभाग, मन्त्रालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, मालपोत कार्यालय, स्थानिय तह (सहजी करणका लागि)	जग्गा धनीको तत्परता (जग्गा बिक्रि वा स्ब-ईच्छाका रुपमा जग्गा उपयोग गर्न दिने ।)		जनप्रतिनिधि, नागरिक उड्डयन प्राधिकरण (आवश्यक सहजिकरण तथा मध्यस्तका लागि)
२	राडार केन्द्र स्थापनार्थ भौतिक पुर्वाधार (पहुँच मार्ग, बिद्युत प्रसारण लाइन, भवन) निर्माणको लागि जग्गा व्यवस्थापन (आवश्यक IEE समेत गर्ने)।	सम्वन्धित कार्यालय प्रमुख, वन अधिकृत, नापी अधिकृत, बिद्युत प्राधिकरणको कर्मचारी	सम्वन्धित आयोजना, विभाग, मन्त्रालय, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, बिद्युत प्राधिकरण	निर्माण व्यावसायी (समयमै गुणस्तर रूपमा काम सम्पन्न गर्नका लागि)	सामुदायिक वनको उपभोक्ताहरु	सम्वन्धित उपभोक्ता, जनप्रतिनिधि
३	पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना गर्ने।	सम्वन्धित कार्यालय प्रमुख, सम्वन्धित स्थानीय विकास अधिकारी, दैवि प्रकोप उद्दार टोलि	सम्वन्धीत आयोजना, गृह मन्त्रालय, नेपाली सेना,नेपाल प्रहरी,सशस्त्र प्रहरी स्थानीय निकाय, स्थानिय दैवि प्रकोप उद्दार केन्द्र, नेपाल टेलिकम, नेपाल टेलिभिजन	NCELL, स्थानिय एफ.एम, विभिन्न संचार माध्यम (सूचना प्रवाहका लागि)	आमा समुह, स्थानिय जनसमुदाय, Local Task Force, सामुदायिक रेडियो	सम्वन्धित उपभोक्ता, स्थानीय तह, गैरसरकारी संस्था, जनप्रतिनिधि
४	मौसम पूर्वानुमानका लागि आवश्यक पूर्वाधार स्थापना तथा सञ्चालन	सम्वन्धित कार्याल/बिभागिय/ योजना प्रमुख	संचार मन्त्रालय, रष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र (NITC)	सेवा प्रदायक संस्थाहरु		

सि.नं.	कार्यान्वयनको चरण	जनशक्ति	सरकारी	निजी	सहकारी	सरोकारवाला
५	मौसमी टेलिभिजन स्टुडियो तथा मोबाइल एप्सको निर्माण गरी कृषक, पर्यटक तथा सर्वसाधारण लगायत सरोकार निकायका लागि मौसमी सूचना प्रवाह गर्न।	सम्वन्धित कार्याल/बिभागिय/ योजना प्रमुख	संचार मन्त्रालय, नेपाल टेलिभिजन	सामान आपुर्तिकर्ता, निजि संचार माध्यम		कृषक, पर्यटक, सर्वसाधारण, दैवि प्रकोप उद्दार टोलि, स्थानिय निकाय, जनप्रतिनिधि
६	अन्तराष्ट्रिय मौसम पूर्वानुमान सेवा प्रदायक संस्थाहरुसंग सहुलियत दरमा मौसम पुर्वानुमानको तथ्यांक खरिद गर्नुका साथै उक्त संस्थाहरुसंग सहकार्य गर्दै नेपालको मौसम पूर्वानुमानलाई थप विश्वसनिय बनाउन अध्ययन अनुसन्धान गर्ने।	सम्वन्धित कार्याल/बिभागिय/ योजना प्रमुख		अन्तराष्ट्रिय मौसम पूर्वानुमान सेवा प्रदायक संस्थाहरु		

६. कार्यान्वयनको तरिका (अन्तर सरकारी, अन्तर निकाय समन्वय)

६.१ अन्तर सरकारी समन्वय

- विभागः लागत अनुमान स्वीकृत, ठेक्का बन्दोवस्त स्वीकृत, म्याद थप, अनुगमन तथा मुल्याकंन ।
- मन्त्रालयः खरिद गुरुयोजना स्वीकृत, वजेट व्यवस्थापन, अनुगमन तथा मुल्याकंन ।
- अर्थ मन्त्रालयः वजेट व्यवस्थापन, बहुवर्षिय ठेक्का स्वीकृत ।
- प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषदको कार्यालयः समस्या समाधान, अनुगमन तथा मुल्याकंन ।
- राष्ट्रिय योजना आयोगः अनुगमन तथा मुल्याकंन ।
- वन तथा वातावरण मन्त्रालयः रुख कटान, वातावरण प्रभाव मुल्याकंनको स्वीकृती ।
- कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयः सिचाइ सुविधा उपलव्ध भएको जमिनमा कृषि उतपादकत्व बढाउन आवश्यक सहयोग ।
- गृह मन्त्रालयः शान्ति सुरक्षा सम्वन्धि ।
- रक्षा मन्त्रालयः विस्फोटक पदार्थ व्यवस्थापन ।
- परराष्ट्र मन्त्रालयः अन्तर देशिय समन्वय ।
- कानुन मन्त्रालयः नीति निर्माणमा सहयोग ।
- स्थानीय तह, प्रदेश र संघः आयोजना कार्यान्वयनमा आइपरेका समस्याहरुको समाधानको लागि आवश्यक पहल गरिदिने ।

६.२ अन्तर निकाय समन्वय

- जलउपभोक्ता महासंघः आयोजना र उपभोक्ता विचको सम्वन्धमा आएको विवादलाइ समाधान गर्न पहल गर्ने ।
- प्रकोप प्रभावित समुह : आयोजना र प्रकोप प्रभावित समुह विचको सम्वन्धमा आएको विवादलाइ समाधान गर्न पहल गर्ने ।
- निर्माण व्यवसायी महासंघः आयोजना र निर्माण व्यवसायी विचको सम्वन्धमा आएको विवादलाइ समाधान गर्न पहल गर्ने ।
- नागरिक समाजः आयोजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा आइपरेका स्थानीय समस्या समाधानमा पहल गर्ने ।
- उधोग बाणिज्य महासंघः निर्माण सामग्री सुलभ र सहजरुपमा वजारमा उपलव्ध गराउन सहयोग गर्ने ।
- NGO/INGO/CBO: उपभोक्ता कृषकहरुलाइ आवश्यक तालिम प्रदान दिने ।
- सामुदयीक वनः आयोजना भित्र रहेका रुखहरु कटान गर्नु पर्ने भएमा सो कार्यमा सहयोग गर्ने ।
- बैंक तथा वित्तिय संस्थाः आयोजनाको लागि आवश्यक पर्ने Performance bond, Advance payment guarantee, Bid bond जारी गर्ने ।
- दातृसंस्था निकाय/संस्थाः दातृसंस्थाबाट ऋण/अनुदानमा संचालित आयोजनाहरुको समयमा नै reimbursement गर्ने ।

७. अनुगमन तथा प्रतिबेदन

७.१ कार्यान्वयन स्थितिको नियमित प्रतिवेदनको तरिका

७.१.१ मासिक प्रगती प्रतिवेदन

- हरेक महिनाको ७ गते भित्र मासिक प्रगती प्रतिवेदन विभागमा पठाउने र विभागले सो प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पठाउने ।

७.१.२ चौमासिक प्रगती प्रतिवेदन

- चौमासिक समाप्त भएको ७ गते भित्र चौमासिक प्रगती प्रतिवेदन विभागमा पठाउने र विभागले सो प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पठाउने । विभागले सवै प्रगतीको प्रतिवेदन compile गरी मन्त्रालयमा पठाउने ।

७.१.३ वार्षिक प्रगती प्रतिवेदन

- आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ७ दिन भित्र आयोजनाको वार्षिक प्रगती प्रतिवेदन विभागमा पठाउने र विभागले सो प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पठाउने । विभागले सवै प्रगतीको प्रतिवेदन compile गरी मन्त्रालयमा पठाउने र विभागले सम्पुर्ण प्रगती मन्त्रालयमा प्रस्तुत गर्ने ।

७.२ अनुगमन योजना

७.२.१ आयोजना तयारी चरणको अनुगमनयोजना

योजनाको नाम

सि.नं.	अनुगमन गर्ने विषय	अनुगमन तह	प्रथम चौमासिक				दोस्रो चौमासिक				तेस्रो चौमासिक			
१.	आयोजना पहिचान	आयोजना	✓	✓	✓	✓								
		विभाग				✓								
		मन्त्रालय				✓								
२.	पूर्व सम्भाव्यता अध्ययन	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓						
		विभाग				✓				✓				
		मन्त्रालय				✓				✓				
३.	सम्भाव्यता अध्ययन	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				
		विभाग				✓				✓				
		मन्त्रालय				✓				✓				
४.	वातावरणीय अध्ययन	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
		विभाग				✓				✓				✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
५.	आयोजना स्वीकृती	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				
		विभाग					✓	✓	✓	✓				
		मन्त्रालय								✓				
६.	डिजाइन, ड्रइङ्ग, लागत अनुमान स्वीकृती	आयोजना					✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग								✓				✓
		मन्त्रालय								✓				✓

७.२.२ आयोजना कार्यान्वयन चरणको अनुगमन योजना

योजनाको नाम

सि.नं.	अनुगमन गर्ने विषय	अनुगमन तह	प्रथम चौमासिक				दोस्रो चौमासिक				तेस्रो चौमासिक			
१.	DPR तयार भए / नभएको	आयोजना	✓	✓	✓	✓								
		विभाग				✓								
		मन्त्रालय				✓								
२.	वातावरणीय अध्ययन	आयोजना	✓	✓	✓	✓								
		विभाग				✓								
		मन्त्रालय				✓								
३.	जग्गा प्राप्ती	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग				✓				✓				✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
४.	लागत अनुमान स्वीकृती	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓						
		विभाग	✓	✓	✓	✓	✓	✓						
		मन्त्रालय				✓				✓				
५.	खरिद प्रक्रिया	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				
		विभाग	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				
		मन्त्रालय				✓				✓				
६.	निर्माण													
	क. भौतिक प्रगति	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग		✓		✓		✓		✓		✓		✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
	ख. वित्तीय प्रगति	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग		✓		✓		✓		✓		✓		✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
	ग. गुणस्तर	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग		✓		✓		✓		✓		✓		✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
	घ. समय र लागत	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग		✓		✓		✓		✓		✓		✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
७.	ठेक्का व्यवस्थापन	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग		✓		✓		✓		✓		✓		✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓
८.	अन्तर्निकाय समन्वय	आयोजना	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		विभाग	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
		मन्त्रालय	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
९.	आयोजनाबाट प्राप्त हुने समग्र उपलब्धी	आयोजना				✓				✓				✓
		विभाग				✓				✓				✓
		मन्त्रालय				✓				✓				✓